

Phaidon

St. 57a

[Ἐχεκράτης]: αύτός, ὁ Φαίδων, παρεγένου **Σωκράτει** ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἢ τὸ φάρμακον ἔπιεν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, ἢ ἄλλου του ἥκουσας; αύτός, ὁ Ἐχέκρατες. τί οὖν δῆ ἐστιν ἄττα εἶπεν ὁ ἀνὴρ πρὸ τοῦ θανάτου; καὶ πῶς ἐτελεύτα; ἡδέως γὰρ ἀν ἐγὼ ἀκούσαιμι. καὶ γὰρ οὕτε τῶν πολιτῶν Φλειασίων οὐδεὶς πάνυ τι ἐπιχωριάζει τὰ νῦν Ἀθήναζε, οὕτε τις **ξένος** ἀφίκται χρόνου συχνοῦ [57b] ἐκεῖθεν δοτις ἀν ἡμῖν σαφές τι ἀγγεῖλαι οἴός τ' ἦν περὶ τούτων, πλήν γε δὴ δοτι φάρμακον πιὼν ἀποθάνοι· τῶν δὲ ἄλλων οὐδὲν εἶχεν φράζειν.

St. 58a

[Φαίδων]: οὐδὲ τὰ περὶ τῆς δίκης ἄρα ἐπύθεσθε ὃν **τρόπον** ἐγένετο; ναί, ταῦτα μὲν ἡμῖν ἥγγειλέ τις, καὶ ἔθαυμάζομέν γε δοτι πάλαι **γενομένης** αὐτῆς **πολλῷ** ὕστερον **φαίνεται** ἀποθανών. τί οὖν ἦν τοῦτο, ὁ Φαίδων; **τύχη** τις αὐτῷ, ὁ Ἐχέκρατες, συνέβη· ἔτυχεν γὰρ τῇ **προτεραίᾳ** τῆς δίκης ἡ **πρύμνα** ἐστεμμένη τοῦ **πλοίου** δε εἰς **Δῆλον** Ἀθηναῖοι πέμπουσιν. τοῦτο δὲ δὴ τί ἐστιν; τοῦτ' ἐστι τὸ **πλοῖον**, ὃς φασιν **Ἀθηναῖοι**, ἐν ᾧ **Θησεύς** ποτε εἰς **Κρήτην** τοὺς δὶς ἐπτὰ ἐκείνους **ῷχετο** [58b] ἄγων καὶ ἔσωσέ τε καὶ αὐτὸς ἐσώθη. τῷ οὖν **Ἀπόλλωνι** ηὔξαντο ὡς λέγεται τότε, εἰ σωθεῖεν, ἐκάστου **ἔτους** θεωρίαν ἀπάξειν εἰς **Δῆλον**. ἦν δὴ ἀεὶ καὶ νῦν ἔτι ἐξ ἐκείνου κατ' **ἐνιαυτὸν** τῷ θεῷ πέμπουσιν. ἐπειδὰν οὖν **ἄρξωνται** τῆς θεωρίας, νόμος ἐστὶν αὐτοῖς ἐν τῷ **χρόνῳ** τούτῳ καθαρεύειν τὴν **πόλιν** καὶ δημοσίᾳ μηδένα **ἀποκτεινύναι**, πρὶν ἀν εἰς **Δῆλόν** τε ἀφίκηται τὸ **πλοῖον** καὶ πάλιν δεῦρο· τοῦτο δ' ἐνίστεται ἐν **πολλῷ** χρόνῳ γίγνεται, δταν **τύχωσιν** **ἄνεμοι** **ἀπολαβόντες** αὐτούς. [58c] **ἄρχὴ** δ' ἐστὶ τῆς θεωρίας ἐπειδὰν ὁ **ἱερεὺς** τοῦ **Ἀπόλλωνος** **στέψῃ** τὴν **πρύμναν** τοῦ **πλοίου**· τοῦτο δ' ἔτυχεν, ὕσπερ λέγω, τῇ **προτεραίᾳ** τῆς δίκης **γεγονός**. διὰ ταῦτα καὶ **πολὺς** **χρόνος** ἐγένετο τῷ **Σωκράτει** ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ ὁ μεταξὺ τῆς δίκης τε καὶ τοῦ θανάτου. τί δὲ δὴ τὰ περὶ αὐτὸν τὸν **θάνατον**, ὁ Φαίδων; τί ἦν τὰ **λεχθέντα** καὶ **πραχθέντα**, καὶ τίνες οἱ παραγενόμενοι τῶν **ἐπιτηδείων** τῷ **ἀνδρὶ**; ἢ οὐκ εἴων οἱ **ἄρχοντες** **παρεῖναι**, ἀλλ' **ἔρημος** ἐτελεύτα **φίλων**; οὐδαμῶς, [58d] ἀλλὰ **παρῆσάν** τινες, καὶ **πολλοί** γε. ταῦτα δὴ **πάντα** προθυμήθητι ὡς σαφέστατα **ἡμῖν** **ἀπαγγεῖλαι**, εἰ μή τις σοι **ἀσχολίᾳ** **τυγχάνει** οὔσα. ἀλλὰ **σχολάζω** γε καὶ πειράσομαι **ἥμιν** **διηγήσασθαι**· καὶ γὰρ τὸ **μεμνῆσθαι** **Σωκράτους** καὶ αὐτὸν λέγοντα καὶ **ἄλλου** **ἀκούοντα** **ἔμοιγε** ἀεὶ πάντων **ἥδιστον**. ἀλλὰ μήν, ὁ Φαίδων, καὶ τοὺς **ἀκουσομένους** γε **τοιούτους** **ἔτέρους** **ἔχεις**· ἀλλὰ **πειρῶ** ὡς ἀν δύνη **ἀκριβέστατα** **διεξελθεῖν** **πάντα**.

St. 59a

[Φαίδων]: καὶ μήν **ἔγωγε** **θαυμάσια** **ἔπαθον** **παραγενόμενος**. οὕτε γὰρ ὡς **θανάτῳ** **παρόντα** με **ἀνδρὸς** **ἐπιτηδείου** **ἔλεος** **εἰσήρει**· **εύδαιμων** γάρ μοι **ἀνὴρ** **ἔφαίνετο**, ὁ Ἐχέκρατες, καὶ τοῦ **τρόπου** καὶ τῶν **λόγων**, ὡς ἀδεῶς καὶ γενναίως **ἐτελεύτα**, ὥστε μοι ἐκεῖνον **παρίστασθαι** μηδ' εἰς **Ἄιδου** **ἰόντα** **ἄνευ θείας** **μοίρας** **ἰέναι**, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖσε **ἀφικόμενον** εὗ **πράξειν** εἶπερ τις πώποτε καὶ **ἄλλος**. διὰ δὴ ταῦτα οὐδὲν πάνυ μοι **ἔλειψὸν** **εἰσήρει**, ὡς εἰκὸς ἀν δόξειν εἶναι **παρόντι** **πένθει**, οὕτε αὖ **ἥδονὴ** ὡς ἐν **φιλοσοφίᾳ** **ἡμῶν** **ὄντων** **ώσπερ** **εἰώθεμεν** — καὶ γὰρ οἱ **λόγοι** **τοιοῦτοι** τινες **ἥσαν** — ἀλλ' **ἀτεχνῶς** **ἄτοπόν** τί μοι **πάθος** **παρῆν** καὶ τις **ἀγήθης** **κρᾶσις** ἀπό τε τῆς **ἥδονῆς** **συγκεκραμένη** ὅμοι **καὶ** ἀπὸ τῆς **λύπης**, **ἐνθυμουμένῳ** δοτι αὐτίκα **ἐκεῖνος** **ἔμελλε** **τελευτᾶν**. καὶ πάντες οἱ **παρόντες** **σχεδόν** τι οὔτω **διεκείμεθα**, τοτὲ μὲν **γελῶντες**, ἐνίστεται δὲ **δακρύοντες**, εἴς δὲ **ἡμῶν** καὶ **διαφερόντως**, **Ἀπολλόδωρος** — οἴσθα [59b] γάρ που τὸν **ἀνδρα** καὶ τὸν **τρόπον** αὐτοῦ. πῶς γὰρ οὕ; **ἐκεῖνός** τε τοίνυν παντάπασιν οὕτως **εἶχεν**, καὶ αὐτὸς **ἔγωγε** **ἔτεταράγμην** καὶ οἱ **ἄλλοι**. **ἔτυχον** δέ, ὁ Φαίδων, τίνες **παραγενόμενοι**; οὗτός τε δὴ ὁ **Ἀπολλόδωρος** τῶν **ἐπιχωρίων** **παρῆν** καὶ **Κριτόβουλος** καὶ ὁ **πατὴρ** αὐτοῦ καὶ ἔτι **Ἐρμογένης** καὶ **Ἐπιγένης** καὶ **Αἰσχίνης** καὶ **Ἀντισθένης**· ἦν δὲ καὶ **Κτήσιππος** ὁ **Παιανιεὺς** καὶ **Μενέξενος** καὶ **ἄλλοι** τινὲς τῶν **ἐπιχωρίων**. **Πλάτων** δὲ οἴμαι **ἥσθενει**. **ἔνοι** δέ τινες **παρῆσαν**; ναί, [59c] **Σιμμίας** τέ γε ὁ **Θηβαῖος** καὶ **Κέβης** καὶ **Φαιδώνδης** καὶ

Μεγαρόθεν Εύκλείδης τε καὶ Τερψίων. τί δέ; Ἀρίστιππος καὶ Κλεόμβροτος παρεγένοντο; οὐ δῆτα· ἐν Αἰγίνῃ γάρ ἐλέγοντο εἶναι. ἄλλος δέ τις παρην; σχεδόν τι οἷμαι τούτους παραγενέσθαι. τί οὖν δῆ; τίνες φῆς ἥσαν οἱ λόγοι; ἔγώ σοι ἐξ ἀρχῆς πάντα πειράσομαι διηγήσασθαι. ἀεὶ γὰρ δὴ καὶ τὰς πρόσθεν ἡμέρας εἰώθεμεν φοιτᾶν καὶ ἐγὼ καὶ οἱ ἄλλοι παρὰ τὸν Σωκράτη, συλλεγόμενοι ἔωθεν εἰς τὸ δικαστήριον ἐν ᾧ καὶ ἡ δίκη ἐγένετο· πλησίον γὰρ ἦν τοῦ δεσμωτηρίου. περιεμένομεν οὖν ἐκάστοτε ἔως ἀνοιχθείη τὸ δεσμωτήριον, διατρίβοντες μετ' ἄλλήλων, ἀνεῳγετο γὰρ οὐ πρῶ· ἐπειδὴ δὲ ἀνοιχθείη, εἰσῆμεν παρὰ τὸν Σωκράτη καὶ τὰ πολλὰ διημερεύομεν μετ' αὐτοῦ. καὶ δὴ καὶ τότε πρωαίτερον συνελέγημεν· τῇ γὰρ προτεραίᾳ ἡμέρᾳ ἐπειδὴ [59e] ἐξήλθομεν ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου ἐσπέρας, ἐπυθόμεθα ὅτι τὸ πλοῖον ἐκ Δήλου ἀφιγμένον εἴη. παρηγγέλμεν οὖν ἀλλήλοις ἥκειν ὡς πρωαίτατα εἰς τὸ εἰωθός. καὶ ἥκομεν καὶ ἡμῖν ἐξελθών ὁ Θυρωρός, διπερ εἰώθει ὑπακούειν, εἶπεν περιμένειν καὶ μὴ πρότερον παριέναι ἔως ἂν αὐτὸς κελεύσῃ· λύουσι γάρ, ἔφη, οἱ ἔνδεκα Σωκράτη καὶ παραγγέλλουσιν ὅπως ἂν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ τελευτᾶ.

St. 60a

[Φαίδων]: οὐ πολὺν δ' οὖν χρόνον ἐπισχῶν ἥκεν καὶ ἐκέλευεν ἡμᾶς εἰσιέναι. εἰσιόντες οὖν κατελαμβάνομεν τὸν μὲν Σωκράτη ἄρτι λελυμένον, τὴν δὲ Ξανθίππην — γιγνώσκεις γάρ — ἔχουσάν τε τὸ παιδίον αὐτοῦ καὶ παρακαθημένην. ὡς οὖν εἶδεν ἡμᾶς ἡ Ξανθίππη, ἀνηυφῆμησε τε καὶ τοιαῦτ' ἄττα εἶπεν, οἷα δὴ εἰώθασιν αἱ γυναῖκες, ὅτι ᾧ Σώκρατες, ὕστατον δῆ σε προσεροῦσι νῦν οἱ ἐπιτήδειοι καὶ σὺ τούτους. καὶ ὁ Σωκράτης βλέψας εἰς τὸν Κρίτωνα, ᾧ Κρίτων, ἔφη, ἀπαγέτω τις αὐτὴν οἰκαδε. καὶ ἐκείνην μὲν ἀπῆγόν τινες τῶν τοῦ Κρίτωνος βωῶσάν τε [60b] καὶ κοπτομένην· ὁ δὲ Σωκράτης ἀνακαθιζόμενος εἰς τὴν κλίνην συνέκαμψε τε τὸ σκέλος καὶ ἐξέτριψε τῇ χειρί, καὶ τρίβων ἄμα, ὡς ἄτοπον, ἔφη, ᾧ ἄνδρες, ζοικέ τι εἶναι τοῦτο ὃ καλοῦσιν οἱ ἀνθρωποι ἡδύ· ὡς θαυμασίως πέφυκε πρὸς τὸ δοκοῦν ἐναντίον εἶναι, τὸ λυπηρόν, τὸ ἄμα μὲν αὐτῷ μὴ ὅθειν παραγίγνεσθαι τῷ ἀνθρώπῳ, ἐὰν δὲ τις διώκῃ τὸ ἔτερον καὶ λαμβάνῃ, σχεδόν τι ἀναγκάζεσθαι ἀεὶ λαμβάνειν καὶ τὸ ἔτερον, ὥσπερ ἐκ μιᾶς κορυφῆς ἡμένω δύ' [60c] ὅντε. καὶ μοι δοκεῖ, ἔφη, εἰ ἐνενόησεν αὐτὰ Αἴσωπος, μῦθον δὲν συνθεῖναι ὡς ὁ Θεός βουλόμενος αὐτὰ διαλλάξαι πολεμοῦντα, ἐπειδὴ οὐκ ἐδύνατο, συνῆψεν εἰς ταύτον αὐτοῖς τὰς κορυφάς, καὶ διὰ ταῦτα ὡς ἂν τὸ ἔτερον παραγένηται ἐπακολουθεῖ ὕστερον καὶ τὸ ἔτερον. ὥσπερ οὖν καὶ αὐτῷ μοι ζοικεν· ἐπειδὴ ὑπὸ τοῦ δεσμοῦ ἦν ἐν τῷ σκέλει τὸ ἀλγεινόν, ἥκειν δὴ φαίνεται ἐπακολουθοῦν τὸ ἡδύ. ὁ οὖν Κέβης ὑπολαβών, νὴ τὸν Δία, ᾧ Σώκρατες, ἔφη, εὗ γ' ἐποίησας ἀναμνήσας με. περὶ γάρ τοι τῶν ποιημάτων [60d] ὡν πεποίηκας ἐντείνας τοὺς τοῦ Αἰσώπου λόγους καὶ τὸ εἰς τὸν Αἰόλλω προοίμιον καὶ ἄλλοι τινές με ἡδη ἥροντο, ἀτὰρ καὶ Εὔηνος πρῶην, ὅτι ποτὲ διανοηθείς, ἐπειδὴ δεῦρο ἥλθες, ἐποίησας αὐτά, πρότερον οὐδὲν πώποτε ποιήσας. εἰ οὖν τί σοι μέλει τοῦ ἔχειν ἐμὲ Εὐήνω ἀποκρίνασθαι ὅταν με αὖθις ἐρωτᾷ — εὗ οἶδα γὰρ ὅτι ἐρήσεται — εἰπε τι χρὴ λέγειν. λέγε τοίνυν, ἔφη, αὐτῷ, ᾧ Κέβης, τάληθη, ὅτι οὐκ ἐκείνω βουλόμενος οὐδὲ τοῖς ποιήμασιν αὐτοῦ ἀντίτεχνος εἶναι [60e] ἐποίησα ταῦτα — ἡδη γὰρ ὡς οὐ ράδιον εἴη — ἀλλ' ἐνυπνίων τινῶν ἀποπειρώμενος τί λέγοι, καὶ ἀφοσιούμενος εἰ ἄρα πολλάκις ταύτην τὴν μουσικήν μοι ἐπιτάττοι ποιεῖν. ἦν γὰρ δὴ ἄττα τοιάδε· πολλάκις μοι φοιτῶν τὸ αὐτὸν ἐνύπνιον ἐν τῷ παρελθόντι βίῳ, ἄλλοτ' ἐν ἄλλῃ ὅψει φαινόμενον, τὰ αὐτὰ δὲ λέγον, ᾧ Σώκρατες, ἔφη, μουσικὴν ποίει καὶ ἐργάζου.

St. 61a

[Φαίδων]: καὶ ἐγὼ ἐν γε τῷ πρόσθεν χρόνῳ ὅπερ ἐπραττον τοῦτο ὑπελάμβανον αὐτό μοι παρακελεύεσθαι τε καὶ ἐπικελεύειν, ὥσπερ οἱ τοῖς θέουσι διακελευόμενοι, καὶ ἐμοὶ οὕτω τὸ ἐνύπνιον ὅπερ ἐπραττον τοῦτο ἐπικελεύειν, μουσικὴν ποιεῖν, ὡς φιλοσοφίας μὲν οὕσης μεγίστης μουσικῆς, ἐμοῦ δὲ τοῦτο πράττοντος. νῦν δ' ἐπειδὴ ἡ τε δίκη ἐγένετο καὶ ἡ τοῦ θεοῦ ἐօρτὴ διεκώλυε με ἀποθησειν, ἔδοξε χρῆναι, εἰ ἄρα πολλάκις μοι προστάττοι τὸ ἐνύπνιον ταύτην τὴν δημώδη μουσικὴν ποιεῖν, μὴ ἀπειθῆσαι αὐτῷ ἀλλὰ ποιεῖν· ἀσφαλέστερον γὰρ εἶναι μὴ ἀπιέναι πρὶν ἀφοσιώσασθαι ποιήσαντα [61b] ποιήματα καὶ πιθόμενον τῷ ἐνυπνίῳ. οὕτω δὴ πρῶτον μὲν εἰς τὸν θεόν ἐποίησα οὖν ἦν ἡ παρούσα θυσία· μετὰ δὲ τὸν θεόν, ἐννοήσας ὅτι τὸν ποιητὴν δέοι, εἴπερ μέλλοι ποιητῆς εἶναι, ποιεῖν μύθους ἀλλ' οὐ λόγους, καὶ αὐτὸς οὐκ ἡ μυθολογικός, διὰ ταῦτα δὴ οὓς προχείρους εἶχον μύθους καὶ

ἡπιστάμην τοὺς Αἰσώπου, τούτων ἐποίησα οἵς πρώτοις ἐνέτυχον. ταῦτα οὖν, ὡς Κέβης, Εὐήνω φράζε, καὶ ἔρρωσθαι καὶ, ἀν σωφρονῇ, ἐμὲ διώκειν ὡς τάχιστα. [61c] ἄπειμι δέ, ὡς ἔοικε, τήμερον· κελεύουσι γὰρ Ἀθηναῖοι. καὶ ὁ Σιμμίας, οἷον παρακελεύῃ, ἔφη, τοῦτο, ὡς Σώκρατες, Εὐήνω. πολλὰ γὰρ ἥδη ἐντετύχηκα τῷ ἀνδρὶ· σχεδὸν οὖν ἐξ ὧν ἐγὼ ἥσθημαι οὐδ' ὄπωστιοῦν σοι ἔκὼν εἶναι πείσεται. τί δέ; ἢ δ' ὅς, οὐ φιλόσοφος Εὔηνος; ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη ὁ Σιμμίας. ἐθελήσει τοίνυν καὶ Εὔηνος καὶ πᾶς ὅτῳ ἀξίως τούτου τοῦ πράγματος μέτεστιν. οὐ μέντοι ἵσως βιάσεται αὐτόν· οὐ γάρ φασι θεμιτὸν εἶναι. καὶ ἅμα λέγων ταῦτα καθῆκε τὰ [61d] σκέλη ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ καθεζόμενος οὕτως ἥδη τὰ λοιπὰ διελέγετο. ἤρετο οὖν αὐτὸν ὁ Κέβης· πῶς τοῦτο λέγεις, ὡς Σώκρατες, τὸ μὴ θεμιτὸν εἶναι ἐαυτὸν βιάζεσθαι, ἐθέλειν δ' ἀν τῷ ἀποθνήσκοντι τὸν φιλόσοφον ἔπεσθαι; τί δέ, ὡς Κέβης; οὐκ ἀκηκόατε σύ τε καὶ Σιμμίας περὶ τῶν τοιούτων Φιλολάω συγγεγονότες; οὐδέν γε σαφές, ὡς Σώκρατες. ἀλλὰ μὴν καὶ ἐγὼ ἐξ ἀκοῆς περὶ αὐτῶν λέγω· ἂ μὲν οὖν τυγχάνω ἀκηκοῶς φθόνος οὐδεὶς λέγειν. καὶ γὰρ ἵσως καὶ [61e] μάλιστα πρέπει μέλλοντα ἔκεισε ἀποδημεῖν διασκοπεῖν τε καὶ μυθολογεῖν περὶ τῆς ἀποδημίας τῆς ἐκεῖ, ποίαν τινὰ αὐτὴν οἰόμεθα εἶναι· τί γὰρ ἂν τις καὶ ποιοῖ ἄλλο ἐν τῷ μέχρι ἡλίου δυσμῶν χρόνῳ; κατὰ τί δὴ οὖν ποτε οὐ φασι θεμιτὸν εἶναι αὐτὸν ἀποκτεινύναι, ὡς Σώκρατες; ἥδη γὰρ ἔγωγε, ὅπερ νυνδὴ σὺ ἥρου, καὶ Φιλολάου ἥκουσα, ὅτε παρ' ἡμῖν διητάτο, ἥδη δὲ καὶ ἄλλων τινῶν, ὡς οὐ δέοι τοῦτο ποιεῖν· σαφὲς δὲ περὶ αὐτῶν οὐδενὸς πώποτε οὐδὲν ἀκήκοα.

St. 62a

[Φαίδων]: ἀλλὰ προθυμεῖσθαι χρή, ἔφη· τάχα γὰρ ἂν καὶ ἀκούσαις. Ἱσως μέντοι θαυμαστόν σοι φανεῖται εἰ τοῦτο μόνον τῶν ἄλλων ἀπάντων ἀπλοῦν ἔστιν, καὶ οὐδέποτε τυγχάνει τῷ ἀνθρώπῳ, ὥσπερ καὶ τάλλα, ἔστιν ὅτε καὶ οἵς βέλτιον δὲν τεθνάναι ἡ ζῆν, οἵς δὲ βέλτιον τεθνάναι, θαυμαστὸν Ἱσως σοι φαίνεται εἰ τούτοις τοῖς ἀνθρώποις μὴ ὅσιον αὐτοὺς ἐαυτοὺς εῦ ποιεῖν, ἀλλὰ ἄλλον δεῖ περιμένειν εὐεργέτην. καὶ ὁ Κέβης ἡρέμα ἐπιγελάσας, Ἰττω Ζεύς, ἔφη, τῇ αὐτοῦ φωνῇ εἰπών. καὶ [62b] γὰρ ἂν δόξειεν, ἔφη ὁ Σωκράτης, οὕτω γ' εἶναι ἄλογον· οὐ μέντοι ἄλλ' Ἱσως γ' ἔχει τινὰ λόγον. ὁ μὲν οὖν ἐν ἀπορρήτοις λεγόμενος περὶ αὐτῶν λόγος, ὡς ἐν τινι φρουρῷ ἐσμεν οἱ ἀνθρώποι καὶ οὐ δεῖ δὴ ἐαυτὸν ἐκ ταύτης λύειν οὐδ' ἀποδιδράσκειν, μέγας τέ τίς μοι φαίνεται καὶ οὐ ράδιος διιδεῖν· οὐ μέντοι ἀλλὰ τόδε γέ μοι δοκεῖ, ὡς Κέβης, εῦ λέγεσθαι, τὸ θεοὺς εἶναι ήμῶν τοὺς ἐπιμελουμένους καὶ ήμᾶς τοὺς ἀνθρώπους ἐν τῶν κτημάτων τοῖς θεοῖς εἶναι. ἡ σοὶ οὐ δοκεῖ οὕτως; ἔμοιγε, φησὶν ὁ Κέβης. οὐκοῦν, [62c] ἢ δ' ὅς, καὶ σὺ ἂν τῶν σαυτοῦ κτημάτων εἴ τι αὐτὸν ἐαυτὸν ἀποκτεινύοι, μὴ σημήναντός σου ὅτι βούλει αὐτὸν τεθνάναι, χαλεπαίνοις ἂν αὐτῷ καὶ, εἴ τινα ἔχοις τιμωρίαν, τιμωροῦ ἂν; πάνυ γ', ἔφη. Ἱσως τοίνυν ταύτη οὐκ ἄλογον μὴ πρότερον αὐτὸν ἀποκτεινύναι δεῖν, πρὶν ἀνάγκην τινὰ θεὸς ἐπιπέμψῃ, ὥσπερ καὶ τὴν νῦν ἡμῖν παροῦσαν. ἀλλ' εἰκός, ἔφη ὁ Κέβης, τοῦτο γε φαίνεται. δὲ μέντοι νυνδὴ ἔλεγες, τὸ τοὺς φιλοσόφους ράδίως ἂν ἐθέλειν ἀποθνήσκειν, [62d] ἔοικεν τοῦτο, ὡς Σώκρατες, ἀτόπω, εἴπερ δὲ νυνδὴ ἔλεγομεν εὐλόγως ἔχει, τὸ θεόν τε εἶναι τὸν ἐπιμελούμενον ήμῶν καὶ ήμᾶς ἐκείνου κτήματα εἶναι. τὸ γὰρ μὴ ἀγανακτεῖν τοὺς φρονιμωτάτους ἐκ ταύτης τῆς θεραπείας ἀπιόντας, ἐν ἡ ἐπιστατοῦσιν αὐτῶν οἴπερ ἄριστοι εἰσὶν τῶν ὄντων ἐπιστάται, θεοί, οὐκ ἔχει λόγον· οὐ γάρ που αὐτός γε αὐτοῦ οἴεται ἄμεινον ἐπιμελήσεσθαι ἐλεύθερος γενόμενος. ἀλλ' ἀνόητος μὲν ἀνθρώπος τάχ' ἂν οἰηθείη ταῦτα, φευκτέον εἶναι [62e] ἀπὸ τοῦ δεσπότου, καὶ οὐκ ἂν λογίζοιτο ὅτι οὐ δεῖ ἀπό γε τοῦ ἀγαθοῦ φεύγειν ἀλλ' ὅτι μάλιστα παραμένειν, διὸ ἀλογίστως ἂν φεύγοι· δὲ νοῦν ἔχων ἐπιθυμοῦ που ἂν ἀεὶ εἶναι παρὰ τῷ αὐτοῦ βελτίονι. καίτοι οὕτως, ὡς Σώκρατες, τούναντίον εἶναι εἰκὸς ἡ δὲ νυνδὴ ἔλεγετο· τοὺς μὲν γὰρ φρονίμους ἀγανακτεῖν ἀποθνήσκοντας πρέπει, τοὺς δὲ ἄφρονας χαίρειν.

St. 63a

[Φαίδων]: ἀκούσας οὖν ὁ Σωκράτης ἥσθηναι τέ μοι ἔδοξε τῇ τοῦ κέβητος πραγματείᾳ, καὶ ἐπιβλέψας εἰς ἡμᾶς, ἀεὶ τοι, ἔφη, ὁ Κέβης λόγους τινὰς ἀνερευνᾷ, καὶ οὐ πάνυ εὐθέως ἐθέλει πείθεσθαι ὅτι ἂν τις εἴπῃ. καὶ ὁ Σιμμίας, ἀλλὰ μήν, ἔφη, ὡς Σώκρατες, νῦν γέ μοι δοκεῖ τι καὶ αὐτῷ λέγειν Κέβης· τί γὰρ ἂν βουλόμενοι ἄνδρες σοφοὶ ὡς ἀληθῶς δεσπότας ἀμείνους αὐτῶν φεύγοιεν καὶ ράδίως ἀπαλλάττοιντο αὐτῶν; καὶ μοι δοκεῖ Κέβης εἰς σὲ τείνειν τὸν λόγον, ὅτι οὕτω ράδίως φέρεις καὶ

ἡμᾶς ἀπολείπων καὶ ἄρχοντας ἀγαθούς, ὡς αὐτὸς ὁμολογεῖς, θεούς. δίκαια, [63b] ἔφη, λέγετε· οἶμαι γάρ οὐ μᾶς λέγειν ὅτι χρή με πρὸς ταῦτα ἀπολογήσασθαι ὥσπερ ἐν δικαστηρίῳ. πάνυ μὲν οὖν, ἔφη ὁ Σιμμίας. φέρε δῆ, ἢ δ' ὅς, πειραθῶ πιθανώτερον πρὸς οὐ μᾶς ἀπολογήσασθαι ἢ πρὸς τοὺς δικαστάς. ἐγὼ γάρ, ἔφη, ὡς Σιμμία τε καὶ Κέβης, εἰ μὲν μὴ ὥμην ἤξειν πρῶτον μὲν παρὰ θεοὺς ἄλλους σιφούς τε καὶ ἀγαθούς, ἔπειτα καὶ παρ' ἀνθρώπους τετελευτηκότας ἀμείνους τῶν ἐνθάδε, ἥδικουν ἀν οὐκ ἀγανακτῶν τῷ θανάτῳ· νῦν δὲ εὗ ἵστε ὅτι παρ' ἄνδρας [63c] τε ἐλπίζω ἀφίξεσθαι ἀγαθούς — καὶ τοῦτο μὲν οὐκ ἀν πάνυ διισχυρισαίμην — ὅτι μέντοι παρὰ θεοὺς δεσπότας πάνυ ἀγαθούς ἤξειν, εὗ ἵστε ὅτι εἴπερ τι ἄλλο τῶν τοιούτων διισχυρισαίμην ἀν καὶ τοῦτο. ὥστε διὰ ταῦτα οὐχ ὁμοίως ἀγανακτῶ, ἀλλ' εὔελπις εἰμι εἶναί τι τοῖς τετελευτηκόσι καί, ὥσπερ γε καὶ πάλαι λέγεται, πολὺ ἄμεινον τοῖς ἀγαθοῖς ἢ τοῖς κακοῖς. τί οὖν, ἔφη ὁ Σιμμίας, ὡς Σώκρατες; αὐτὸς ἔχων τὴν διάνοιαν ταύτην ἐν νῷ ἔχεις ἀπιέναι, ἢ κανὴν ἡμῖν μεταδοίης; κοινὸν [63d] γὰρ δὴ ἔμοιγε δοκεῖ καὶ ἡμῖν εἶναι ἀγαθὸν τοῦτο, καὶ ἄμα σοι ἡ ἀπολογία ἔσται, ἐὰν ἄπερ λέγεις ἡμᾶς πείσῃς. ἀλλὰ πειράσομαι, ἔφη. πρῶτον δὲ Κρίτωνα τόνδε σκεψώμεθα τί ἔστιν ὃ βούλεσθαι μοι δοκεῖ πάλαι εἰπεῖν. τί δέ, ὡς Σώκρατες, ἔφη ὁ Κρίτων, ἄλλο γε καὶ πάλαι μοι λέγει ὃ μέλλων σοι δώσειν τὸ φάρμακον ὅτι χρή σοι φράζειν ὡς ἐλάχιστα διαλέγεσθαι; φησὶ γὰρ θερμαίνεσθαι μᾶλλον διαλεγομένους, δεῖν δὲ οὐδὲν τοιοῦτον προσφέρειν τῷ [63e] φαρμάκῳ· εἰ δὲ μή, ἐνίστε ἀναγκάζεσθαι καὶ δίς καὶ τρὶς πάνειν τούς τι τοιοῦτον ποιοῦντας. καὶ ὁ Σωκράτης, ἔτι, ἔφη, χαίρειν αὐτόν· ἀλλὰ μόνον τὸ ἔαυτοῦ παρασκευαζέτω ὡς καὶ δίς δώσων, ἐὰν δὲ δέη, καὶ τρίς. ἀλλὰ σχεδὸν μέν τι ἥδη, ἔφη ὁ Κρίτων· ἀλλά μοι πάλαι πράγματα παρέχει. ἕτα αὐτόν, ἔφη.

St. 64a

[Φαίδων]: ἀλλ' οὐ μῖν δὴ τοῖς δικασταῖς βούλομαι ἥδη τὸν λόγον ἀποδοῦναι, ὡς μοι φαίνεται εἰκότως ἀνὴρ τῷ ὄντι ἐν φιλοσοφίᾳ διατρίψας τὸν βίον θαρρεῖν μέλλων ἀποθανεῖσθαι καὶ εὔελπις εἶναι ἐκεῖ μέγιστα οἵσεσθαι ἀγαθὰ ἐπειδὴν τελευτήσῃ. πῶς ἀν οὖν δὴ τοῦθ' οὕτως ἔχοι, ὡς Σιμμία τε καὶ Κέβης, ἐγὼ πειράσομαι φράσαι. κινδυνεύουσι γὰρ ὅσοι τυγχάνουσιν ὁρθῶς ἀπτόμενοι φιλοσοφίας λεληθέναι τοὺς ἄλλους ὅτι οὐδὲν ἄλλο αὐτοὶ ἐπιτηδεύουσιν ἢ ἀποθηκεῖν τε καὶ τεθνάναι. εἰ οὖν τοῦτο ἀληθές, ἄτοπον δήπου ἀν εἴη προθυμεῖσθαι μὲν ἐν παντὶ τῷ βίῳ μηδὲν ἄλλο ἢ τοῦτο, ἥκοντος δὲ δὴ αὐτοῦ ἀγανακτεῖν ὃ πάλαι προυθυμοῦντό τε καὶ ἐπετήδευον. καὶ ὁ Σιμμίας γελάσας, νὴ τὸν Δία, ἔφη, ὡς Σώκρατες, [64b] οὐ πάνυ γέ με νυνδὴ γελασείοντα ἐποίησας γελάσαι. οἶμαι γὰρ ἀν τοὺς πολλοὺς αὐτὸ τοῦτο ἀκούσαντας δοκεῖν εὗ πάνυ εἰρῆσθαι εἰς τοὺς φιλοσοφοῦντας — καὶ συμφάναι ἀν τοὺς μὲν παρ' ἡμῖν ἀνθρώπους καὶ πάνυ — ὅτι τῷ ὄντι οἱ φιλοσοφοῦντες θανατῶσι, καὶ σφᾶς γε οὐ λελήθασιν ὅτι ἄξιοί εἰσιν τοῦτο πάσχειν. καὶ ἀληθῆ γ' ἀν λέγοιεν, ὡς Σιμμία, πλήν γε τοῦ σφᾶς μὴ λεληθέναι. λέληθεν γὰρ αὐτοὺς ἢ τε θανατῶσι καὶ ἢ ἄξιοί εἰσιν θανάτου καὶ οἴου θανάτου οἱ ὡς ἀληθῶς φιλόσοφοι. εἴπωμεν [64c] γάρ, ἔφη, πρὸς οὐ μᾶς αὐτούς, χαίρειν εἰπόντες ἐκείνοις· ἡγούμεθά τι τὸν θάνατον εἶναι; πάνυ γε, ἔφη ὑπολαβών ὁ Σιμμίας. ἄρα μὴ ἄλλο τι ἢ τὴν τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ σώματος ἀπαλλαγήν; καὶ εἶναι τοῦτο τὸ τεθνάναι, χωρὶς μὲν ἀπὸ τῆς ψυχῆς ἀπαλλαγὴν αὐτὸ καθ' αὐτὸ τὸ σῶμα γεγονέναι, χωρὶς δὲ τὴν ψυχὴν ἀπὸ τοῦ σώματος ἀπαλλαγεῖσαν αὐτὴν καθ' αὐτὴν εἶναι; ἄρα μὴ ἄλλο τι ἢ ὁ θάνατος ἢ τοῦτο; οὐκ, ἀλλὰ τοῦτο, ἔφη. σκέψαι δῆ, ὡγαθέ, ἐὰν ἄρα καὶ σοὶ συνδοκῇ ἄπερ ἐμοὶ· ἐκ [64d] γὰρ τούτων μᾶλλον οἶμαι οὐ μᾶς εἵσεσθαι περὶ ὃν σκοποῦμεν. φαίνεται σοι φιλοσόφου ἀνδρὸς εἶναι ἐσπουδακέναι περὶ τὰς ἥδονὰς καλουμένας τὰς τοιάσδε, οἷον σιτίων τε καὶ ποτῶν; ἥκιστα, ὡς Σώκρατες, ἔφη ὁ Σιμμίας. τί δὲ τὰς τῶν ἀφροδισίων; οὐδαμῶς. τί δὲ τὰς ἄλλας τὰς περὶ τὸ σῶμα θεραπείας; δοκεῖ σοι ἐντίμους ἡγεῖσθαι ὁ τοιοῦτος; οἷον ιματίων διαφερόντων κτήσεις καὶ ὑποδημάτων καὶ τοὺς ἄλλους καλωπισμοὺς τοὺς περὶ τὸ σῶμα πότερον τιμᾶν δοκεῖ σοι ἢ ἀτιμάζειν, καθ' [64e] ὅσον μὴ πολλὴ ἀνάγκη μετέχειν αὐτῶν; ἀτιμάζειν ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη, ὅ γε ὡς ἀληθῶς φιλόσοφος. οὐκοῦν ὅλως δοκεῖ σοι, ἔφη, ἢ τοῦ τοιούτου πραγματεία οὐ περὶ τὸ σῶμα εἶναι, ἀλλὰ καθ' ὅσον δύναται ἀφεστάναι αὐτοῦ, πρὸς δὲ τὴν ψυχὴν τετράφθαι; ἔμοιγε.

St. 65a

[Φαίδων]: ἄρ' οὖν πρῶτον μὲν ἐν τοῖς τοιούτοις δῆλός ἔστιν ὃ φιλόσοφος ἀπολύων ὅτι μάλιστα τὴν ψυχὴν

ἀπὸ τῆς τοῦ σώματος κοινωνίας διαφερόντως τῶν ἄλλων ἀνθρώπων; φαίνεται. καὶ δοκεῖ γέ που, ὡς Σιμμία, τοῖς πολλοῖς ἀνθρώποις ὡς μηδὲν ἥδυ τῶν τοιούτων μηδὲ μετέχει αὐτῶν οὐκ ἄξιον εἶναι ζῆν, ἀλλ' ἐγγύς τι τείνειν τοῦ τεθνάναι ὁ μηδὲν φροντίζων τῶν ἥδονῶν αἻ διὰ τοῦ σώματός εἰσιν. πάνυ μὲν οὖν ἀληθῆ λέγεις. τί δὲ δὴ περὶ αὐτὴν τὴν τῆς φρονήσεως κτῆσιν; πότερον ἐμπόδιον τὸ σῶμα ἢ οὕ, ἐάν τις αὐτὸν ἐν τῇ ζητήσει κοινωνὸν [65b] συμπαραλαμβάνῃ; οἶν τὸ τοιόνδε λέγω· ἄρα ἔχει ἀλήθειάν τινα ὄψις τε καὶ ἀκοή τοῖς ἀνθρώποις, ἢ τά γε τοιαῦτα καὶ οἱ ποιηταὶ ἡμῖν ἀεὶ θρυλοῦσιν, δτι οὕτ' ἀκούομεν ἀκριβεῖς οὐδὲν οὔτε ὅρῶμεν; καίτοι εἴ αὗται τῶν περὶ τὸ σῶμα αἰσθήσεων μὴ ἀκριβεῖς εἰσιν μηδὲ σαφεῖς, σχολῆ αἵ γε ἄλλαι πᾶσαι γάρ που τούτων φαυλότερα εἰσιν. ἢ σοὶ οὐ δοκοῦσιν; πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. πότε οὖν, ἢ δ' ὅς, ἢ ψυχὴ τῆς ἀληθείας ἄπτεται; δταν μὲν γάρ μετὰ τοῦ σώματος ἐπιχειρῇ τι σκοπεῖν, δῆλον δτι τότε ἔξαπατάται ὑπ' αὐτοῦ. ἀληθῆ [65c] λέγεις. ἄρ' οὖν οὐκ ἐν τῷ λογίζεσθαι εἰπερ που ἄλλοθι κατάδηλον αὐτῇ γίγνεται τι τῶν ὄντων; ναί. λογίζεται δέ γέ που τότε κάλλιστα, δταν αὐτὴν τούτων μηδὲν παραλυπῇ, μήτε ἀκοή μήτε ὄψις μήτε ἀλγηδῶν μηδέ τις ἥδονή, ἀλλ' δτι μάλιστα αὐτῇ καθ' αὐτὴν γίγνηται ἔῶσα χαίρειν τὸ σῶμα, καὶ καθ' ὅσον δύναται μὴ κοινωνοῦσα αὐτῷ μηδ' ἀπτομένη ὀρέγηται τοῦ ὄντος. ἔστι ταῦτα. ούκοῦν καὶ ἐνταῦθα ἡ τοῦ φιλοσόφου ψυχὴ μάλιστα ἀτιμάζει [65d] τὸ σῶμα καὶ φεύγει ἀπ' αὐτοῦ, ζητεῖ δὲ αὐτῇ καθ' αὐτὴν γίγνεσθαι; φαίνεται. τί δὲ δὴ τὰ τοιάδε, ὡς Σιμμία; φαμέν τι εἶναι δίκαιον αὐτὸν ἢ οὐδέν; φαμὲν μέντοι νὴ Δία. καὶ αὖτον γέ τι καὶ ἀγαθόν; πῶς δ' οὕ; ἡδη οὖν πώποτέ τι τῶν τοιούτων τοῖς ὄφθαλμοῖς εἶδες; οὐδαμῶς, ἢ δ' ὅς. ἀλλ' ἄλλῃ τινὶ αἰσθήσει τῶν διὰ τοῦ σώματος ἐφήψω αὐτῶν; λέγω δὲ περὶ πάντων, οἶν μεγέθους πέρι, ὑγιείας, ἰσχύος, καὶ τῶν ἄλλων ἐνὶ λόγῳ ἀπάντων τῆς οὐσίας δι τυγχάνει [65e] ἔκαστον ὄν. ἄρα διὰ τοῦ σώματος αὐτῶν τὸ ἀληθέστατον θεωρεῖται, ἢ ὡδε ἔχει· δος ἀν μάλιστα ἡμῶν καὶ ἀκριβέστατα παρασκευάσηται αὐτὸν ἔκαστον διανοηθῆναι περὶ οὐ σκοπεῖ, οὔτος ἀν ἐγγύτατα τοῦ γνῶναι ἔκαστον; πάνυ μὲν οὖν.

St. 66a

[Φαίδων]: ἄρ' οὖν ἐκεῖνος ἀν τοῦτο ποιήσειν καθαρώτατα ὅστις δτι μάλιστα αὐτῇ τῇ διανοίᾳ τοῦ ἔφειται διανοεῖσθαι μήτε τινὰ ἄλλην αἰσθησιν ἐφέλκων μηδεμίαν μετὰ τοῦ λογισμοῦ, ἀλλ' αὐτῇ καθ' αὐτὴν εἰλικρινεῖ τῇ διανοίᾳ χρώμενος αὐτὸν καθ' αὐτὸν εἰλικρινεῖς ἔκαστον ἐπιχειροῦ θηρεύειν τῶν ὄντων, ἀπαλλαγεὶς δτι μάλιστα ὄφθαλμῶν τε καὶ ὡτῶν καὶ ὡς ἔπος εἰπεῖν σύμπαντος τοῦ σώματος, ὡς ταράττοντος καὶ οὐκ ἐώντος τὴν ψυχὴν κτήσασθαι ἀλήθειάν τε καὶ φρόνησιν δταν κοινωνῆ; ἄρ' οὐχ οὐτός ἔστιν, ὡς Σιμμία, εἰπερ τις καὶ ἄλλος ὁ τευχόμενος τοῦ ὄντος; ὑπερφυῶς, ἔφη ὁ Σιμμίας, ὡς ἀληθῆ λέγεις, ὡς Σώκρατες. ούκοῦν [66b] ἀνάγκη, ἔφη, ἐκ πάντων τούτων παρίστασθαι δόξαν τοιάνδε τινὰ τοῖς γνησίως φιλοσόφοις, ὕστε καὶ πρὸς ἄλλήλους τοιαῦτα ἄττα λέγειν, δτι κινδυνεύει τοι ὕσπερ ἀτραπός τις ἐκφέρειν ἡμᾶς μετὰ τοῦ λόγου ἐν τῇ σκέψει, δτι, ἔως ἀν τὸ σῶμα ἔχωμεν καὶ συμπεφυρμένη ἢ ἡμῶν ἡ ψυχὴ μετὰ τοιούτου κακοῦ, οὐ μή ποτε κτησώμεθα ἵκανῶς οὐ ἐπιθυμοῦμεν· φαμὲν δὲ τοῦτο εἶναι τὸ ἀληθές. μυρίας μὲν γάρ ἡμῖν ἀσχολίας παρέχει τὸ σῶμα διὰ τὴν ἀναγκαίαν τροφήν· [66c] ἔτι δέ, ἀν τινες νόσοι προσπέσωσιν, ἐμποδίζουσιν ἡμῶν τὴν τοῦ ὄντος θήραν. ἐρώτων δὲ καὶ ἐπιθυμιῶν καὶ φόβων καὶ εἰδώλων παντοδαπῶν καὶ φλυαρίας ἐμπίμπλησιν ἡμᾶς πολλῆς, ὕστε τὸ λεγόμενον ὡς ἀληθῶς τῷ ὄντι ὑπ' αὐτοῦ οὐδὲ φρονήσαι ἡμῖν ἐγγίγνεται οὐδέποτε οὐδέν. καὶ γάρ πολέμους καὶ στάσεις καὶ μάχας οὐδὲν ἄλλο παρέχει ἢ τὸ σῶμα καὶ αἱ τούτου ἐπιθυμίαι. διὰ γάρ τὴν τῶν χρημάτων κτῆσιν πάντες οἱ πόλεμοι γίγνονται, τὰ δὲ χρημάτα ἀναγκαζόμεθα [66d] κτᾶσθαι διὰ τὸ σῶμα, δουλεύοντες τῇ τούτου θεραπείᾳ· καὶ ἐκ τούτου ἀσχολίαν ἄγομεν φιλοσοφίας πέρι διὰ πάντα ταῦτα. τὸ δ' ἔσχατον πάντων δτι, ἐάν τις ἡμῖν καὶ σχολὴ γένηται ἀπ' αὐτοῦ καὶ τραπώμεθα πρὸς τὸ σκοπεῖν τι, ἐν ταῖς ζητήσειν αὖτις πανταχοῦ παραπῖπτον θόρυβον παρέχει καὶ ταραχὴν καὶ ἐκπλήττει, ὕστε μὴ δύνασθαι ὑπ' αὐτοῦ καθορᾶν τάληθές. ἀλλὰ τῷ ὄντι ἡμῖν δέδεικται δτι, εἰ μέλλομέν ποτε καθαρῶς τι εἴσεσθαι, ἀπαλλακτέον [66e] αὐτοῦ καὶ αὐτῇ τῇ ψυχῇ θεατέον αὐτὰ τὰ πράγματα· καὶ τότε, ὡς ἔοικεν, ἡμῖν ἔσται οὐ ἐπιθυμοῦμέν τε καὶ φαμεν ἐραστὰ εἶναι, φρονήσεως, ἐπειδὸν τελευτήσωμεν, ὡς ὁ λόγος σημαίνει, ζῶσιν δὲ οὕ. εἰ γάρ μὴ οἶόν τε μετὰ τοῦ σώματος μηδὲν

καθαρῶς γνῶναι, δυοῖν θάτερον, ἡ οὐδαμοῦ ἔστιν κτήσασθαι τὸ εἰδέναι ἡ τελευτήσασιν· τότε

St. 67a

[Φαίδων]: γὰρ αὐτὴ καθ' αὐτὴν ἡ ψυχὴ ἔσται χωρὶς τοῦ σώματος, πρότερον δ' οὗ. καὶ ἐν ᾧ ἀν ζῶμεν, οὕτως, ὡς εἰοικεν, ἐγγυτάτῳ ἐσόμεθα τοῦ εἰδέναι, ἐὰν ὅτι μάλιστα μηδὲν ὄμιλῶμεν τῷ σώματι μηδὲ κοινωνῶμεν, ὅτι μὴ πᾶσα ἀνάγκη, μηδὲ ἀναπιμπλώμεθα τῆς τούτου φύσεως, ἀλλὰ καθαρεύωμεν ἀπ' αὐτοῦ, ἔως ὃ θεὸς αὐτὸς ἀπολύσῃ ἡμᾶς· καὶ οὕτω μὲν καθαρὸς ἀπαλλαττόμενοι τῆς τοῦ σώματος ἀφροσύνης, ὡς τὸ εἰκὸς μετὰ τοιούτων τε ἐσόμεθα καὶ γνωσόμεθα δι' ἡμῶν αὐτῶν [67b] πᾶν τὸ εἰλικρινές, τοῦτο δ' ἔστιν ἵσως τὸ ἀληθές· μὴ καθαρῷ γὰρ καθαροῦ ἐφάπτεσθαι μὴ οὐ θεμιτὸν ἥ. τοιαῦτα οἶμαι, ὡς Σιμμία, ἀναγκαῖον εἶναι πρὸς ἀλλήλους λέγειν τε καὶ δοξάζειν πάντας τοὺς ὄρθως φιλομαθεῖς. ἡ οὐ δοκεῖ σοι οὕτως; παντός γε μᾶλλον, ὡς Σώκρατες. οὐκοῦν, ἔφη ὁ Σώκρατης, εἰ ταῦτα ἀληθῆ, ὡς ἐταῖρε, πολλὴ ἐλπὶς ἀφικομένω οἵ ἐγὼ πορεύομαι, ἐκεῖ ίκανῶς, εἴπερ που ἄλλοθι, κτήσασθαι τοῦτο οὖς ἔνεκα ἡ πολλὴ πραγματεία ἡμῖν ἐν τῷ παρελθόντι βίω γέγονεν, ὥστε ἡ γε ἀποδημία [67c] ἡ νῦν μοι προστεταγμένη μετὰ ἀγαθῆς ἐλπίδος γίγνεται καὶ ἄλλω ἀνδρὶ δις ἡγεῖται οἱ παρεσκευάσθαι τὴν διάνοιαν ὕσπερ κεκαθαρμένην. πάνυ μὲν οὖν, ἔφη ὁ Σιμμίας. κάθαρσις δὲ εἶναι ἄρα οὐ τοῦτο συμβαίνει, ὅπερ πάλαι ἐν τῷ λόγῳ λέγεται, τὸ χωρίζειν ὅτι μάλιστα ἀπὸ τοῦ σώματος τὴν ψυχὴν καὶ ἐθίσαι αὐτὴν καθ' αὐτὴν πανταχόθεν ἐκ τοῦ σώματος συναγείρεσθαι τε καὶ ἀθροίζεσθαι, καὶ οἰκεῖν κατὰ τὸ δυνατὸν καὶ ἐν τῷ νῦν παρόντι καὶ ἐν τῷ ἔπειτα [67d] μόνην καθ' αὐτήν, ἐκλυσμένην ὕσπερ ἐκ δεσμῶν ἐκ τοῦ σώματος; πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. οὐκοῦν τοῦτο γε θάνατος ὄνομάζεται, λύσις καὶ χωρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ σώματος; παντάπασί γε, ἦ δ' ὅς. λύειν δέ γε αὐτήν, ὡς φαμεν, προθυμοῦνται ἀεὶ μάλιστα καὶ μόνοι οἱ φιλοσοφοῦντες ὄρθως, καὶ τὸ μελέτημα αὐτὸ τοῦτο ἔστιν τῶν φιλοσόφων, λύσις καὶ χωρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ σώματος· ἡ οὐ; φαίνεται. οὐκοῦν, ὅπερ ἐν ἀρχῇ ἐλεγον, γελοῖον ἀν δρα παρασκευάζονθ' [67e] ἐαυτὸν ἐν τῷ βίῳ ὅτι ἐγγυτάτῳ ὅντα τοῦ τεθνάναι οὕτω ζῆν, καπειθ' ἥκοντος αὐτῷ τούτου ἀγανακτεῖν; γελοῖον· πῶς δ' οὗ; τῷ ὅντι ἄρα, ἔφη, ὡς Σιμμία, οἱ ὄρθως φιλοσοφοῦντες ἀποθηκειν μελετῶσι, καὶ τὸ τεθνάναι ἥκιστα αὐτοῖς ἀνθρώπων φοβερόν. ἐκ τῶνδε δὲ σκόπει.

St. 68a

[Φαίδων]: εἰ γὰρ διαβέβληνται μὲν πανταχῇ τῷ σώματι, αὐτὴν δὲ καθ' αὐτὴν ἐπιθυμοῦσι τὴν ψυχὴν ἔχειν, τούτου δὲ γιγνομένου εἰ φιβοῖτο καὶ ἀγανακτοῖεν, οὐ πολλὴ ἀν ἀλογίᾳ εἴη, εἰ μὴ ἄσμενοι ἐκεῖσε ιοιεν, οἵ ἀφικομένοις ἐλπὶς ἔστιν οὖ διὰ βίου ἥρων τυχεῖν — ἥρων δὲ φρονήσεως — ὡς τε διεβέβληντο, τούτου ἀπηλλάχθαι συνόντος αὐτοῖς; ἡ ἀνθρωπίνων μὲν παιδικῶν καὶ γυναικῶν καὶ ὑέων ἀποθανόντων πολλοὶ δὴ ἐκόντες ἥθελησαν εἰς Ἀιδου μετελθεῖν, ὑπὸ ταύτης ἀγόμενοι τῆς ἐλπίδος, τῆς τοῦ ὄψεως αὐτῆς ὡν ἐπεθύμουν καὶ συνέσεσθαι φρονήσεως δὲ ἄρα τις τῷ ὅντι ἔρων, καὶ λαβὼν σφόδρα τὴν αὐτὴν ταύτην ἐλπίδα, μηδαμοῦ ἄλλοθι ἐντεύξεσθαι αὐτῇ ἀξίως [68b] λόγου ἡ ἐν Ἀιδου, ἀγανακτήσει τε ἀποθηκευτικῶν καὶ οὐχ ἄσμενοις εἶσιν αὐτόσε; οὔσθαι γε χρή, ἐὰν τῷ ὅντι γε ἦ, ὡς ἐταῖρε, φιλόσοφος· σφόδρα γὰρ αὐτῷ ταῦτα δόξει, μηδαμοῦ ἄλλοθι καθαρῶς ἐντεύξεσθαι φρονήσει ἀλλ' ἡ ἐκεῖ. εἰ δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, ὅπερ ἄρτι ἐλεγον, οὐ πολλὴ ἀν ἀλογίᾳ εἴη εἰ φιβοῖτο τὸν θάνατον ὁ τοιοῦτος; πολλὴ μέντοι νὴ Δία, ἦ δ' ὅς. οὐκοῦν ίκανόν σοι τεκμήριον, ἔφη, τοῦτο ἀνδρός, δην ἀν ἤδης ἀγανακτοῦντα μέλλοντα ἀποθανεῖσθαι, ὅτι οὐκ ἄρ' ἦν [68c] φιλόσοφος ἀλλά τις φιλοσώματος; ὁ αὐτὸς δέ που οὕτος τυγχάνει ὡν καὶ φιλοχρήματος καὶ φιλότιμος, ἥτοι τὰ ἔτερα τούτων ἡ ἀμφότερα. πάνυ, ἔφη, ἔχει οὕτως ὡς λέγεις. ἄρ' οὖν, ἔφη, ὡς Σιμμία, οὐ καὶ ἡ ὄνομαζομένη ἀνδρεία τοῖς οὕτω διακειμένοις μάλιστα προσήκει; πάντως δήπου, ἔφη. οὐκοῦν καὶ ἡ σωφροσύνη, ἥν καὶ οἱ πολλοὶ ὄνομάζουσι σωφροσύνην, τὸ περὶ τὰς ἐπιθυμίας μὴ ἐπτοῆσθαι ἀλλ' ὀλιγώρως ἔχειν καὶ κοσμίως, ἄρ' οὐ τούτοις μόνοις προσήκει, τοῖς μάλιστα τοῦ σώματος ὀλιγωροῦσίν τε καὶ ἐν φιλοσοφίᾳ ζῶσιν; ἀνάγκη, ἔφη. εἰ γὰρ ἥθελεις, ἦ δ' ὅς, ἐννοησαι τήν γε τῶν ἄλλων ἀνδρείαν τε καὶ σωφροσύνην, δόξει σοι εἶναι ἄποπος. πῶς δή, ὡς Σώκρατες; οἴσθα, ἦ δ' ὅς, ὅτι τὸν θάνατον ἥγοῦνται πάντες οἱ ἄλλοι τῶν μεγάλων κακῶν; καὶ μάλ', ἔφη. οὐκοῦν φόβῳ μειζόνων κακῶν ὑπομένουσιν αὐτῶν οἱ ἀνδρεῖοι τὸν θάνατον, ὅταν ὑπομένωσιν; ἔστι ταῦτα. τῷ δεδιέναι ἄρα καὶ δέει ἀνδρεῖοί εἰσι πάντες πλὴν οἱ φιλόσοφοι· καίτοι ἄλογόν γε δέει

τινὰ καὶ δειλίᾳ ἀνδρεῖον εἶναι. πάνυ [68e] μὲν οὖν. τί δὲ οἱ κόσμιοι αὐτῶν; οὐ ταύτὸν τοῦτο πεπόνθασιν· ἀκολασίᾳ τινὶ σώφρονές εἰσιν; καίτοι φαμέν γε ἀδύνατον εἶναι, ἀλλ’ ὅμως αὐτοῖς συμβαίνει τούτῳ ὅμοιον τὸ πάθος τὸ περὶ ταύτην τὴν εὔήθη σωφροσύνην· φοβούμενοι γὰρ ἔτέρων ἡδονῶν στερηθῆναι καὶ ἐπιθυμοῦντες ἐκείνων, ἄλλων ἀπέχονται ὑπ’ ἄλλων κρατούμενοι.

St. 69a

[Φαίδων]: καίτοι καλοῦσί γε ἀκολασίαν τὸ ὑπὸ τῶν ἡδονῶν ἄρχεσθαι, ἀλλ’ ὅμως συμβαίνει αὐτοῖς κρατουμένοις ὑφ’ ἡδονῶν κρατεῖν ἄλλων ἡδονῶν. τοῦτο δ’ ὅμοιόν ἐστιν ὡς νυνδὴ ἐλέγετο, τῷ τρόπον τινὰ δι’ ἀκολασίαν αὐτοὺς σεσωφρονίσθαι. ἔοικε γάρ. ὡς μακάριε Σιμμία, μὴ γὰρ οὐχ αὕτη ἡ ὥρθὴ πρὸς ἀρετὴν ἀλλαγή, ἡδονὰς πρὸς ἡδονὰς καὶ λύπας πρὸς λύπας καὶ φόβον πρὸς φόβον καταλλάττεσθαι, καὶ μείζω πρὸς ἐλάττω ὕσπερ νομίσματα, ἀλλ’ ἡ ἐκεῖνο μόνον τὸ νόμισμα ὥρθόν, ἀντὶ οὗ δεῖ πάντα ταῦτα καταλλάττεσθαι, φρόνησις, καὶ [69b] τούτου μὲν πάντα καὶ μετὰ τούτου ὠνούμενά τε καὶ πιπρασκόμενα τῷ ὄντι ἡ καὶ ἀνδρεία καὶ σωφροσύνη καὶ δικαιοσύνη καὶ συλλήβδην ἀληθῆς ἀρετή, μετὰ φρονήσεως, καὶ προσγιγνομένων καὶ ἀπογιγνομένων καὶ ἡδονῶν καὶ φόβων καὶ τῶν ἄλλων πάντων τῶν τοιούτων· χωριζόμενα δὲ φρονήσεως καὶ ἀλλαττόμενα ἀντὶ ἀλλήλων μὴ σκιαγραφία τις ἡ τοιαύτη ἀρετὴ καὶ τῷ ὄντι ἀνδραποδώδης τε καὶ οὐδὲν ὑγιὲς οὐδ’ ἀληθὲς ἔχῃ, τὸ δ’ ἀληθὲς τῷ ὄντι ἡ κάθαρσίς [69c] τις τῶν τοιούτων πάντων καὶ ἡ σωφροσύνη καὶ ἡ δικαιοσύνη καὶ ἀνδρεία, καὶ αὐτὴ ἡ φρόνησις μὴ καθαρμός τις ἡ. καὶ κινδυνεύουσι καὶ οἱ τὰς τελετὰς ἡμῖν οὗτοι καταστήσαντες οὐ φαῦλοί τινες εἶναι, ἀλλὰ τῷ ὄντι πάλαι αἰνίττεσθαι δτι δις ἀν ἀμύητος καὶ ἀτέλεστος εἰς Ἀιδου ἀφίκηται ἐν βορβόρῳ κείσεται, ὁ δὲ κεκαθαρμένος τε καὶ τετελεσμένος ἐκεῖσε ἀφικόμενος μετὰ θεῶν οἰκήσει. εἰσὶν γὰρ δῆ, ὡς φασιν οἱ περὶ τὰς τελετάς, ναρθηκοφόροι μὲν [69d] πολλοί, βάκχοι δέ τε παῦροι· οὗτοι δ’ εἰσὶν κατὰ τὴν ἔμὴν δόξαν οὐκ ἄλλοι ἡ οἱ πεφιλοσοφηκότες ὥρθῶς. ὡν δὴ καὶ ἔγω κατά γε τὸ δυνατὸν οὐδὲν ἀπέλιπον ἐν τῷ βίῳ ἀλλὰ παντὶ τρόπῳ προσυθυμήθην γενέσθαι· εἰ δ’ ὥρθῶς προσυθυμήθην καὶ τι ἡνύσαμεν, ἐκεῖσε ἐλθόντες τὸ σαφὲς εἰσόμεθα, ἀν θεὸς ἐθέλη, δλίγονον ὑστερον, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. ταῦτ’ οὖν ἔγω, ἔφη, ὡς Σιμμία τε καὶ Κέβης, ἀπολογοῦμαι, ὡς εἰκότως ὑμᾶς τε ἀπολείπων καὶ τοὺς ἐνθάδε δεσπότας οὐ χαλεπῶς φέρω οὐδ’ ἀγανακτῶ, ἡγούμενος κάκει οὐδὲν ἥττον ἡ ἐνθάδε δεσπόταις τε ἀγαθοῖς ἐντεύξεσθαι καὶ ἔταίροις· τοῖς δὲ πολλοῖς ἀπιστίαν παρέχει· εἴ τι οὖν ὑμῖν πιθανώτερός είμι ἐν τῇ ἀπολογίᾳ ἡ τοῖς Αθηναίων δικασταῖς, εὖ ἀν ἔχοι.

St. 70a

[Φαίδων]: εἰπόντος δὴ τοῦ Σωκράτους ταῦτα, ὑπολαβών ὁ Κέβης ἔφη· ὡς Σώκρατες, τὰ μὲν ἄλλα ἔμοιγε δοκεῖ καλῶς λέγεσθαι, τὰ δὲ περὶ τῆς ψυχῆς πολλὴν ἀπιστίαν παρέχει τοῖς ἀνθρώποις μή, ἐπειδὸν ἀπαλλαγῇ τοῦ σώματος, οὐδαμοῦ ἔτι ἡ, ἀλλ’ ἐκείνη τῇ ἡμέρᾳ διαφθείρηται τε καὶ ἀπολλύται ἡ ἀν ὁ ἄνθρωπος ἀποθνήσκῃ, εὐθὺς ἀπαλλαττομένη τοῦ σώματος, καὶ ἐκβαίνουσα ὕσπερ πνεῦμα ἡ καπνὸς διασκεδασθεῖσα οὔχηται διαπομένη καὶ οὐδὲν ἔτι οὐδαμοῦ ἡ. ἐπει, εἴπερ εἴη που αὐτὴ καθ’ αὐτὴν συνηθροισμένη καὶ ἀπηλλαγμένη τούτων τῶν κακῶν ὡν σὺ νυνδὴ διῆλθες, πολλὴ ἀν εἴη ἐλπίς καὶ καλή, ὡς Σώκρατες, [70b] ὡς ἀληθῆ ἐστιν ἂ σὺ λέγεις· ἀλλὰ τοῦτο δὴ ζωσ οὐκ ὀλίγης παραμυθίας δεῖται καὶ πίστεως, ὡς ἔστι τε ψυχὴ ἀποθανόντος τοῦ ἀνθρώπου καὶ τινα δύναμιν ἔχει καὶ φρόνησιν. ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις, ὁ Σωκράτης, ὡς Κέβης· ἀλλὰ τί δὴ ποιῶμεν; ἡ περὶ αὐτῶν τούτων βούλει διαμυθολογῶμεν, εἴτε εἰκός οὕτως ἔχειν εἴτε μή; ἔγω γοῦν, ἔφη ὁ Κέβης, ἡδέως ἀν ἀκούσαμι ήντινα δόξαν ἔχεις περὶ αὐτῶν. οὕκουν γ’ ἀν οἶμαι, ἡ δ’ δις ὁ Σωκράτης, εἰπεῖν τινα νῦν ἀκούσαντα, οὐδ’ εἰ κωμαδοποιὸς εἴη, ὡς ἀδολεσχῶ καὶ οὐ περὶ προσηκόντων τοὺς λόγους ποιοῦμαι. εἰ οὖν δοκεῖ, χρὴ διασκοπεῖσθαι. σκεψώμεθα δὲ αὐτὸ τῆδε πη, εἴτ’ ἄρα ἐν Ἀιδου εἰσὶν αἱ ψυχαὶ τελευτησάντων τῶν ἀνθρώπων εἴτε καὶ οὐ. παλαιὸς μὲν οὖν ἔστι τις λόγος οὗ μεμνήμεθα, ὡς εἰσὶν ἐνθένδε ἀφικόμεναι ἔκει, καὶ πάλιν γε δεῦρο ἀφικνοῦνται καὶ γίγνονται ἐκ τῶν τεθνεώτων· καὶ εἰ τοῦθ’ οὕτως ἔχει, πάλιν γίγνεσθαι ἐκ τῶν ἀποθανόντων τοὺς ζῶντας, ἄλλο τι ἡ εἴεν ἀν [70d] αἱ ψυχαὶ ἡμῶν ἔκει; οὐ γὰρ ἀν που πάλιν ἔγίγνοντο μὴ οὖσαι, καὶ τοῦτο ίκανὸν τεκμήριον τοῦ ταῦτ’ εἶναι, εἰ τῷ ὄντι φανερὸν γίγνοιτο ὅτι οὐδαμόθεν ἄλλοιθεν γίγνονται οἱ ζῶντες ἡ ἐκ τῶν τεθνεώτων· εἰ δὲ μὴ ἔστι τοῦτο, ἄλλου ἀν του δέοι λόγου. πάνυ μὲν οὖν, ἔφη ὁ Κέβης. μὴ

τοίνυν κατ' ἀνθρώπων, ἢ δ' ὅς, σκόπει μόνον τοῦτο, εἰ βιούλει ῥάον μαθεῖν, ἀλλὰ καὶ κατὰ ζώων πάντων καὶ φυτῶν, καὶ συλλήβδην ὅσαπερ ἔχει γένεσιν περὶ πάντων ἵδωμεν [70e] ἢρ' οὔτωσὶ γίγνεται πάντα, οὐκ ἄλλοθεν ἢ ἐκ τῶν ἐναντίων τὰ ἐναντία, ὅσοις τυγχάνει ὃν τοιοῦτόν τι, οἷον τὸ καλὸν τῷ αἰσχρῷ ἐναντίον που καὶ δίκαιον ἀδίκω, καὶ ἄλλα δὴ μυρία οὕτως ἔχει. τοῦτο οὖν σκεψώμεθα, ἢρα ἀναγκαῖον ὅσοις ἔστι τι ἐναντίον, μηδαμόθεν ἄλλοθεν αὐτὸν γίγνεσθαι ἢ ἐκ τοῦ αὐτῷ ἐναντίου. οἷον ὅταν μεῖζόν τι γίγνηται, ἀνάγκη που ἔξ ἐλάττονος ὄντος πρότερον ἔπειτα μεῖζον γίγνεσθαι; ναί.

St. 71a

[Φαίδων]: οὐκοῦν κὰν ἐλαττὸν γίγνηται, ἐκ μεῖζονος ὄντος πρότερον ὕστερον ἐλαττὸν γενήσεται; ἔστιν οὕτω, ἔφη. καὶ μὴν ἔξ ἰσχυροτέρου γε τὸ ἀσθενέστερον καὶ ἐκ βραδυτέρου τὸ θᾶττον; πάνυ γε. τί δέ; ἂν τι χεῖρον γίγνηται, οὐκ ἔξ ἀμείνονος, καὶ ἀν δικαιότερον, ἔξ ἀδικωτέρου; πῶς γὰρ οὗ; Ικανῶς οὖν, ἔφη, ἔχομεν τοῦτο, ὅτι πάντα οὕτω γίγνεται, ἔξ ἐναντίων τὰ ἐναντία πράγματα; πάνυ γε. τί δ' αὖ; ἔστι τι καὶ τοιόνδε ἐν αὐτοῖς, οἷον μεταξὺ ἀμφοτέρων πάντων τῶν ἐναντίων δυοῖν ὄντοιν δύο γενέσεις, ἀπὸ [71b] μὲν τοῦ ἐτέρου ἐπὶ τὸ ἐτέρον, ἀπὸ δ' αὖ τοῦ ἐτέρου πάλιν ἐπὶ τὸ ἐτέρον· μεῖζονος μὲν πράγματος καὶ ἐλάττονος μεταξὺ αὕξησις καὶ φθίσις, καὶ καλοῦμεν οὕτω τὸ μὲν αὔξανεσθαι, τὸ δὲ φθίνειν; ναί, ἔφη. οὐκοῦν καὶ διακρίνεσθαι καὶ συγκρίνεσθαι, καὶ ψύχεσθαι καὶ θερμαίνεσθαι, καὶ πάντα οὕτω, κὰν εἰ μὴ χρώμεθα τοῖς ὀνόμασιν ἐνιαχοῦ, ἀλλ' ἔργῳ γοῦν πανταχοῦ οὕτως ἔχειν ἀναγκαῖον, γίγνεσθαι τε αὐτὰ ἔξ ἀλλήλων γένεσίν τε εἶναι ἐκατέρου εἰς ἄλληλα; πάνυ μὲν οὖν, ἢ δ' ὅς. τί [71c] οὖν; ἔφη, τῷ ζῆν ἔστι τι ἐναντίον, ὥσπερ τῷ ἔγρηγορέναι τὸ καθεύδειν; πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. τί; τὸ τεθνάναι, ἔφη. οὐκοῦν ἔξ ἀλλήλων τε γίγνεται ταῦτα, εἴπερ ἐναντία ἔστιν, καὶ αἱ γενέσεις εἰσὶν αὐτοῖν μεταξὺ δύο δυοῖν ὄντοιν; πῶς γὰρ οὗ; τὴν μὲν τοίνυν ἐτέραν συζυγίαν ὡν νυνδὴ ἔλεγον ἐγώ σοι, ἔφη, ἐρῶ, δὲ Σωκράτης, καὶ αὐτὴν καὶ τὰς γενέσεις· σὺ δέ μοι τὴν ἐτέραν. λέγω δὲ τὸ μὲν καθεύδειν, τὸ δὲ ἔγρηγορέναι, καὶ ἔκ τοῦ καθεύδειν τὸ ἔγρηγορέναι γίγνεσθαι καὶ ἐκ [71d] τοῦ ἔγρηγορέναι τὸ καθεύδειν, καὶ τὰς γενέσεις αὐτοῖν τὴν μὲν καταδαρθάνειν εἶναι, τὴν δὲ ἀνεγείρεσθαι. Ικανῶς σοι, ἔφη, ἢ οὗ; πάνυ μὲν οὖν. λέγε δή μοι καὶ σύ, ἔφη, οὕτω περὶ ζωῆς καὶ θανάτου. οὐκ ἐναντίον μὲν φῆς τῷ ζῆν τὸ τεθνάναι εἶναι; ἔγωγε. γίγνεσθαι δὲ ἔξ ἀλλήλων; ναί. ἔξ οὖν τοῦ ζῶντος τί τὸ γιγνόμενον; τὸ τεθνηκός, ἔφη. τί δέ, ἢ δ' ὅς, ἐκ τοῦ τεθνεῶτος; ἀναγκαῖον, ἔφη, ὁμολογεῖν ὅτι τὸ ζῶν. ἐκ τῶν τεθνεώτων ἢρα, ὡς Κέβης, τὰ ζῶντά τε καὶ οἱ ζῶντες γίγνονται; φαίνεται, ἔφη. εἰσὶν ἢρα, ἔφη, αἱ ψυχαὶ ἡμῶν ἐν Ἀιδου. ἔοικεν. οὐκοῦν καὶ τοῦ γενεσέοιν τοῖν περὶ ταῦτα ἢ γ' ἐτέρα σαφῆς οὕσα τυγχάνει; τὸ γὰρ ἀποθνήσκειν σαφὲς δήπου, ἢ οὗ; πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. πῶς οὖν, ἢ δ' ὅς, ποιήσομεν; οὐκ ἀνταποδώσομεν τὴν ἐναντίαν γένεσιν, ἀλλὰ ταύτη χωλὴ ἔσται ἢ φύσις; ἢ ἀνάγκη ἀποδοῦναι τῷ ἀποθνήσκειν ἐναντίαν τινὰ γένεσιν; πάντως που, ἔφη. τίνα ταύτην; τὸ ἀναβιώσκεσθαι.

St. 72a

[Φαίδων]: οὐκοῦν, ἢ δ' ὅς, εἴπερ ἔστι τὸ ἀναβιώσκεσθαι, ἐκ τῶν τεθνεώτων ἀν εἴη γένεσις εἰς τοὺς ζῶντας αὐτη, τὸ ἀναβιώσκεσθαι; πάνυ γε. ὁμολογεῖται ἢρα ἡμῖν καὶ ταύτη τοὺς ζῶντας ἐκ τῶν τεθνεώτων γεγονέναι οὐδὲν ἥττον ἢ τοὺς τεθνεῶτας ἐκ τῶν ζῶντων, τούτου δὲ ὄντος Ικανόν που ἔδόκει τεκμήριον εἶναι ὅτι ἀναγκαῖον τὰς τῶν τεθνεώτων ψυχὰς εἶναι που, δόθεν δὴ πάλιν γίγνεσθαι. δοκεῖ μοι, ἔφη, ὡς Σώκρατες, ἐκ τῶν ὡμολογημένων ἀναγκαῖον οὕτως ἔχειν. ίδε τοίνυν οὕτως, ἔφη, ὡς Κέβης, ὅτι ούδε' ἀδίκως ὡμολογήκαμεν, ὡς ἔμοι δοκεῖ. εἰ γὰρ μὴ ἀεὶ ἀνταποδιδούῃ τὰ ἐτερα [72b] τοῖς ἐτέροις γιγνόμενα, ὡσπερεὶ κύκλω περιύόντα, ἀλλ' εὐθεῖά τις εἴη ἢ γένεσις ἐκ τοῦ ἐτέρου μόνον εἰς τὸ καταντικρὺ καὶ μὴ ἀνακάμπτοι πάλιν ἐπὶ τὸ ἐτερον μηδὲ καμπήν ποιοῖτο, οἴσθ' ὅτι πάντα τελευτῶντα τὸ αὐτὸν σχῆμα ἀν σχοίη καὶ τὸ αὐτὸν πάθος ἀν πάθοι καὶ παύσατο γιγνόμενα; πῶς λέγεις; ἔφη. οὐδὲν χαλεπόν, ἢ δ' ὅς, ἐννοήσαι δὲ λέγω. ἀλλ' οἷον εἰ τὸ καταδαρθάνειν μὲν εἴη, τὸ δὲ ἀνεγείρεσθαι μὴ ἀνταποδιδούῃ γιγνόμενον ἐκ τοῦ καθεύδοντος, οἴσθ' ὅτι τελευτῶντα πάντα ἀν [72c] ληρού τὸν Ἐνδυμίωνα ἀποδεξειν καὶ οὐδαμοῦ ἀν φαίνοιτο διὰ τὸ καὶ τάλλα πάντα ταύτων ἐκείνω πεπονθέναι, καθεύδειν. κὰν εἰ συγκρίνοιτο μὲν πάντα, διακρίνοιτο δὲ μή, ταχὺ ἀν τὸ τοῦ Ἀναξαγόρου γεγονὸς εἴη, ὁμοῦ πάντα χρήματα. ὠσαύτως δέ, ὡς φίλε Κέβης, καὶ εἰ ἀποθνήσκοι

μὲν πάντα ὅσα τοῦ ζῆν μεταλάβοι, ἐπειδὴ δὲ ἀποθάνοι, μένοι ἐν τούτῳ τῷ σχήματι τὰ τεθνεῶτα καὶ μὴ πάλιν ἀναβιώσκοιτο, ἀρ' οὐ πολλὴ ἀνάγκη τελευτῶντα πάντα τεθνάναι [72d] καὶ μηδὲν ζῆν; εἰ γὰρ ἐκ μὲν τῶν ἄλλων τὰ ζῶντα γίγνοιτο, τὰ δὲ ζῶντα θνήσκοι, τίς μηχανὴ μὴ οὐχὶ πάντα καταναλωθῆναι εἰς τὸ τεθνάναι; οὐδὲ μία μοι δοκεῖ, ἔφη ὁ Κέβης, ὡς Σώκρατες, ἀλλά μοι δοκεῖς παντάπασιν ἀληθῆ λέγειν. ἔστιν γάρ, ἔφη, ὡς Κέβης, ὃς ἐμοὶ δοκεῖ, παντὸς μᾶλλον οὕτω, καὶ ἡμεῖς αὐτὰ ταῦτα οὐκ ἔξαπατώμενοι ὁμολογοῦμεν, ἀλλ' ἔστι τῷ ὄντι καὶ τὸ ἀναβιώσκεσθαι καὶ ἐκ τῶν τεθνεῶτων τοὺς ζῶντας γίγνεσθαι καὶ τὰς τῶν τεθνεῶτων ψυχὰς εἶναι [72e] καὶ ταῖς μὲν γε ἀγαθαῖς ἄμεινον εἶναι, ταῖς δὲ κακαῖς κάκιον. καὶ μήν, ἔφη ὁ Κέβης ὑπολαβών, καὶ κατ' ἐκεῖνόν γε τὸν λόγον, ὡς Σώκρατες, εὶς ἀληθῆς ἔστιν, ὃν σὺ εἴωθας θαμὰ λέγειν, ὅτι ἡμῖν ἡ μάθησις οὐκ ἄλλο τι ἡ ἀνάμνησις τυγχάνει οὕσα, καὶ κατὰ τοῦτον ἀνάγκη που ἡμᾶς ἐν προτέρῳ τινὶ χρόνῳ μεμαθηκέναι ἂν νῦν ἀναμιμνησκόμεθα.

St. 73a

[Φαίδων]: τοῦτο δὲ ἀδύνατον, εἰ μὴ ἦν που ἡμῖν ἡ ψυχὴ πρὶν ἐν τῷδε τῷ ἀνθρωπίνῳ εῖδει γενέσθαι· ὥστε καὶ ταύτη ἀθάνατον ἡ ψυχὴ τι κοικεῖν εἶναι. ἀλλά, ὡς Κέβης, ἔφη ὁ Σιμμίας ὑπολαβών, ποῖαι τούτων αἱ ἀποδείξεις; ὑπόμνησόν με· οὐ γὰρ σφόδρα ἐν τῷ παρόντι μέμνημαι. ἐνὶ μὲν λόγῳ, ἔφη ὁ Κέβης, καλλίστῳ, ὅτι ἔρωτάμενοι οἱ ἀνθρώποι, ἐάν τις καλῶς ἔρωτά, αὐτοὶ λέγουσιν πάντα ἡ ἔχει — καίτοι εἰ μὴ ἐτύγχανεν αὐτοῖς ἐπιστήμη ἐνοῦσα καὶ ὀρθὸς λόγος, οὐκ ἀν οἷος τ' ἦσαν τοῦτο ποιῆσαι — ἔπειτα ἐάν [73b] τις ἐπὶ τὰ διαγράμματα ἄγῃ ἡ ἄλλο τι τῶν τοιούτων, ἐνταῦθα σαφέστατα κατηγορεῖ ὅτι τοῦτο οὕτως ἔχει. εἰ δὲ μὴ ταύτη γε, ἔφη, πείθη, ὡς Σιμμία, ὁ Σωκράτης, σκέψαι ἀν τῇδε πή σοι σκοπουμένῳ συνδόξῃ. ἀπιστεῖς γὰρ δὴ πῶς ἡ καλουμένη μάθησις ἀνάμνησίς ἔστιν; ἀπιστῶ μέν σοι ἔγωγε, ἡ δ' ὅς ὁ Σιμμίας, οὕ, αὐτὸς δὲ τοῦτο, ἔφη, δέομαι παθεῖν περὶ οὗ ὁ λόγος, ἀναμνησθῆναι. καὶ σχεδόν γε ἐξ ὧν Κέβης ἐπεχείρησε λέγειν ἡδη μέμνημαι καὶ πείθομαι· οὐδὲν μεντὸν ἤτοι ἀκούοιμι νῦν πή σὺ ἐπεχείρησας λέγειν. τῇδε [73c] ἔγωγε, ἡ δ' ὅς. ὁμολογοῦμεν γὰρ δῆπου, εἴ τις τι ἀναμνησθήσεται, δεῖν αὐτὸν τοῦτο πρότερον ποτε ἐπίστασθαι. πάνυ γ', ἔφη. ἀρ' οὕν καὶ τόδε ὁμολογοῦμεν, ὅταν ἐπιστήμη παραγίγνηται τρόπῳ τοιούτῳ, ἀνάμνησιν εἶναι; λέγω δὲ τίνα τρόπον; τόνδε. ἐάν τις τι ἔτερον ἡ ίδων ἡ ἀκούσας ἡ τινα ἄλλην αἰσθησιν λαβὼν μὴ μόνον ἐκεῖνο γνῶ, ἀλλὰ καὶ ἔτερον ἐννοήσῃ οὕ μὴ ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη ἀλλ' ἄλλη, ἀρα οὐχὶ τοῦτο δικαίως λέγομεν ὅτι ἀνεμνήσθη, οὕ τὴν ἔννοιαν ἔλαβεν; πῶς λέγεις; οἵον τὰ τοιάδε· ἄλλῃ που ἐπιστήμη ἀνθρώπου καὶ λύρας. πῶς γὰρ οὕ; οὐκοῦν οἴσθα ὅτι οἱ ἔρασταί, ὅταν ἵδωσιν λύραν ἡ ίμάτιον ἡ ἄλλο τι οἵς τὰ παιδικὰ αὐτῶν εἴωθε χρῆσθαι, πάσχουσι τοῦτο· ἔγνωσάν τε τὴν λύραν καὶ ἐν τῇ διανοίᾳ ἔλαβον τὸ εἶδος τοῦ παιδὸς οὕ ἡ λύρα; τοῦτο δὲ ἔστιν ἀνάμνησις· ὥσπερ γε καὶ Σιμμίαν τις ίδων πολλάκις κέβητος ἀνεμνήσθη, καὶ ἄλλα που μυρία τοιαῦτ' ἀν εἴη. μυρία μέντοι νὴ Δία, ἔφη ὁ Σιμμίας. οὐκοῦν, [73e] ἡ δ' ὅς, τὸ τοιοῦτον ἀνάμνησίς τίς ἔστι; μάλιστα μέντοι ὅταν τις τοῦτο πάθη περὶ ἐκεῖνα ἂν ὑπὸ χρόνου καὶ τοῦ μὴ ἐπισκοπεῦν ἡδη ἐπελέληστο; πάνυ μὲν οὕν, ἔφη. τί δέ; ἡ δ' ὅς· ἔστιν ἕππον γεγραμμένον ίδόντα καὶ λύραν γεγραμμένην ἀνθρώπου ἀναμνησθῆναι, καὶ Σιμμίαν ίδόντα γεγραμμένον κέβητος ἀναμνησθῆναι; πάνυ γε.

St. 74a

[Φαίδων]: οὐκοῦν καὶ Σιμμίαν ίδόντα γεγραμμένον αὐτοῦ Σιμμίου ἀναμνησθῆναι; ἔστι μέντοι, ἔφη. ἀρ' οὕν οὐ κατὰ πάντα ταῦτα συμβαίνει τὴν ἀνάμνησιν εἶναι μὲν ἀφ' ὁμοίων, εἶναι δὲ καὶ ἀπὸ ἀνομοίων; συμβαίνει. ἀλλ' ὅταν γε ἀπὸ τῶν ὁμοίων ἀναμιμνήσκηται τίς τι, ἀρ' οὐκ ἀναγκαῖον τόδε προσπάσχειν, ἐννοεῖν εἴτε τι ἐλλείπει τοῦτο κατὰ τὴν ὁμοιότητα εἴτε μὴ ἐκεῖνου οὕ ἀνεμνήσθη; ἀνάγκη, ἔφη. σκόπει δῆ, ἡ δ' ὅς, εὶς ταῦτα οὕτως ἔχει. φαμέν πού τι εἶναι ἴσον, οὐ ξύλον λέγω ξύλῳ οὐδὲ λίθῳ λίθῳ οὐδ' ἄλλο τῶν τοιούτων οὐδέν, ἀλλὰ παρὰ ταῦτα πάντα ἔτερόν τι, αὐτὸς τὸ ἴσον· φῶμέν τι εἶναι ἡ μηδέν; φῶμεν [74b] μέντοι νὴ Δί, ἔφη ὁ Σιμμίας, θαυμαστῶς γε. ἡ καὶ ἐπιστάμεθα αὐτὸς ὁ ἔστιν; πάνυ γε, ἡ δ' ὅς. πόθεν λαβόντες αὐτοῦ τὴν ἐπιστήμην; ἀρ' οὐκ ἐξ ὧν νυνδὴ ἐλέγομεν, ἡ ξύλα ἡ λίθους ἡ ἄλλα ἄττα ίδόντες ἴσα, ἐκ τούτων ἐκεῖνο ἐνενοήσαμεν, ἔτερον δὲ τούτων; ἡ οὐχ ἔτερόν σοι φαίνεται; σκόπει δὲ καὶ τῇδε. ἀρ' οὐ λίθοι μὲν ἴσοι καὶ

ξύλα ἐνίστε **ταύτα** ὅντα τῷ μὲν **ἴσα** φαίνεται, τῷ δ' οὐ; πάνυ μὲν οὖν. τί [74c] δέ; αὐτὰ τὰ **ἴσα** ἔστιν ὅτε **ἄνισά** σοι **ἐφάνη**, ἢ ἡ **ἰσότης ἀνισότης**; οὐδεπώποτέ γε, ὡς **Σώκρατες**. οὐ **ταύτὸν** ἄρα ἔστιν, ἢ δ' ὅς, ταῦτά τε τὰ **ἴσα** καὶ αὐτὸ τὸ **ἴσον**. οὐδαμῶς μοι φαίνεται, ὡς **Σώκρατες**. ἀλλὰ μὴν ἐκ τούτων γ', **ἔφη**, τῶν **ἴσων**, **ἔτέρων** ὅντων ἐκείνου τοῦ **ἴσου**, σημαῖς αὐτοῦ τὴν **ἐπιστήμην** ἐννενόηκάς τε καὶ εἰληφας; ἀληθέστατα, **ἔφη**, λέγεις. οὐκοῦν ἢ **όμοιον** ὅντος τούτοις ἢ **ἀνομοίου**; πάνυ γε. διαφέρει δέ γε, ἢ δ' ὅς, οὐδέν· ἔως ἂν **ἄλλο** **ἰδὼν** ἀπὸ ταύτης [74d] τῆς **ὅψεως** **ἄλλο** ἐννοήσῃς, εἴτε **όμοιον** εἴτε **ἀνόμοιον**, **ἀναγκαῖον**, **ἔφη**, αὐτὸ **ἀνάμνησιν** γεγονέναι. πάνυ μὲν οὖν. τί δέ; ἢ δ' ὅς· ἢ **πάσχομέν** τι **τοιοῦτον** περὶ τὰ ἐν τοῖς **ξύλοις** τε καὶ οἵς νυνδὴ **ἐλέγομεν** τοῖς **ἴσοις**; ἄρα φαίνεται ἡμῖν οὕτως **ἴσα** εἶναι ὥσπερ αὐτὸ τὸ ὃ ἔστιν, ἢ ἐνδεῖ τι ἐκείνου τῷ **τοιοῦτον** εἶναι **οἷον** τὸ **ἴσον**, ἢ οὐδέν; καὶ πολὺ γε, **ἔφη**, ἐνδεῖ. οὐκοῦν **όμοιογοῦμεν**, ὅταν τίς τι **ἰδὼν** ἐννοήσῃ ὅτι **βούλεται** μὲν τοῦτο ὃ νῦν ἐγὼ ὄρῳ εἶναι **οἷον** **ἄλλο** τι τῶν **ὅντων**, ἐνδεῖ δὲ καὶ οὐ δύναται **τοιοῦτον** εἶναι **ἴσον οἷον** ἐκείνο, ἀλλ' ἔστιν **φαυλότερον**, **ἀναγκαῖόν** που τὸν τοῦτο **ἐννοοῦντα** τυχεῖν **προειδότα** ἐκεῖνο ὡς **φησιν** αὐτὸ **προσεοικέναι** μέν, ἐνδεεστέρως δὲ **ἔχειν**; **ἀνάγκη**. τί οὖν; τὸ **τοιοῦτον** πεπόνθαμεν καὶ ἡμεῖς ἢ οὐ περὶ τε τὰ **ἴσα** καὶ αὐτὸ τὸ **ἴσον**; παντάπασί γε.

St. 75a

[Φαίδων]: **ἀναγκαῖον** ἄρα ἡμᾶς **προειδέναι** τὸ **ἴσον** πρὸ ἐκείνου τοῦ **χρόνου** ὅτε τὸ **πρῶτον** **ἰδόντες** τὰ **ἴσα** ἐνενοήσαμεν ὅτι **όρέγεται** μὲν **πάντα** ταῦτα εἶναι **οἷον** τὸ **ἴσον**, **ἔχει** δὲ **ἐνδεεστέρως**. **ἔστι** ταῦτα. ἀλλὰ μὴν καὶ τόδε **όμοιογοῦμεν**, μὴ **ἄλλοθεν** αὐτὸ **ἐννενοήκεναι** μηδὲ **δυνατὸν** εἶναι **ἐννοήσαι** ἀλλ' ἢ ἐκ τοῦ **ἰδεῖν** ἢ **ἄψασθαι** ἢ ἐκ τινος **ἄλλης** τῶν **αἰσθήσεων**. **ταύτὸν** δὲ **πάντα** ταῦτα **λέγω**. **ταύτὸν** γὰρ **ἔστιν**, ὡς **Σώκρατες**, πρός γε ὃ **βούλεται** δηλῶσαι ὁ **λόγος**. ἀλλὰ μὲν δὴ ἐκ γε τῶν **αἰσθήσεων** δεῖ **ἐννοήσαι** ὅτι **πάντα** [75b] τὰ ἐν ταῖς **αἰσθήσεσιν** ἐκείνου τε **όρέγεται** τοῦ ὃ **ἔστιν** **ἴσον**, καὶ αὐτοῦ **ἐνδεέστερά** ἔστιν· ἢ πῶς **λέγομεν**; οὕτως. πρὸ τοῦ ἄρα **ἄρξασθαι** ἡμᾶς ὄρᾳν καὶ ἀκούειν καὶ τάλλα **αἰσθάνεσθαι** τυχεῖν ἔδει που **εἰληφότας** **ἐπιστήμην** αὐτοῦ τοῦ **ἴσου** ὅτι **ἔστιν**, εἰ **ἔμέλομεν** τὰ ἐκ τῶν **αἰσθήσεων** **ἴσα** ἐκεῖσε **ἀνοίσειν**, ὅτι **προθυμεῖται** μὲν **πάντα τοιαῦτ'** εἶναι **οἷον** ἐκεῖνο, **ἔστιν** δὲ αὐτοῦ **φαυλότερα**. **ἀνάγκη** ἐκ τῶν **προειρημένων**, ὡς **Σώκρατες**. οὐκοῦν **γενόμενοι** εὐθὺς **ἐωρῶμέν** τε καὶ **ἡκούμεν** καὶ τὰς **ἄλλας αἰσθήσεις** εἴχομεν; πάνυ γε. **ἔδει** [75c] δέ γε, **φαμέν**, πρὸ τούτων τὴν τοῦ **ἴσου** **ἐπιστήμην** εἰληφέναι; ναί. πρὶν **γενέσθαι** ἄρα, ὡς **ἔοικεν**, **ἀνάγκη** ἡμῖν αὐτὴν εἰληφέναι. **ἔοικεν**. οὐκοῦν εἰ μὲν **λαβόντες** αὐτὴν πρὸ τοῦ **γενέσθαι** **ἔχοντες** **ἔγενόμεθα**, **ἡπιστάμεθα** καὶ πρὶν **γενέσθαι** καὶ εὐθὺς **γενόμενοι** οὐ μόνον τὸ **ἴσον** καὶ τὸ **μεῖζον** καὶ τὸ **ἔλαττον** ἀλλὰ καὶ **σύμπαντα** τὰ **τοιαῦτα**; οὐ γὰρ περὶ τοῦ **ἴσου** νῦν ὁ **λόγος** ἡμῖν μᾶλλον τι ἢ καὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ **καλοῦ** καὶ αὐτοῦ τοῦ **ἀγαθοῦ** [75d] καὶ **δικαίου** καὶ **δισίου** καὶ, ὅπερ **λέγω**, περὶ **ἀπάντων** οἵς **ἐπισφραγίζομεθα** τὸ **αὐτὸ** ὃ **ἔστι** καὶ ἐν ταῖς **ἔρωτήσεσιν** **ἔρωτῶντες** καὶ ἐν ταῖς **ἀποκρίσεσιν** **ἀποκρινόμενοι**. ὕστε **ἀναγκαῖον** ἡμῖν τούτων **πάντων** τὰς **ἐπιστήμας** πρὸ τοῦ **γενέσθαι** εἰληφέναι. **ἔστι** ταῦτα. καὶ εἰ μὲν γε **λαβόντες** ἐκάστοτε μὴ **ἐπιλελήσμεθα**, **εἰδότας** ἀεὶ **γίγνεσθαι** καὶ ἀεὶ **διὰ βίου** εἰδέναι· τὸ γὰρ **εἰδέναι** τοῦτ' **ἔστιν**, **λαβόντα** του **ἐπιστήμην** **ἔχειν** καὶ μὴ **ἀπολωλεκέναι**. ἢ οὐ τοῦτο **λήθην** λέγομεν, ὡς **Σιμμία**, **ἐπιστήμης ἀποβολήν**; πάντως δῆπου, **ἔφη**, ὡς **Σώκρατες**. εἰ δέ γε οἶμαι **λαβόντες** πρὶν **γενέσθαι** **γιγνόμενοι** **ἀπωλέσαμεν**, **ὕστερον** δὲ ταῖς **αἰσθήσεσι** **χρώμενοι** περὶ αὐτὰ **ἐκείνας** **ἀναλαμβάνομεν** τὰς **ἐπιστήμας** ἃς ποτε καὶ πρὶν **εἴχομεν**, ἀρ' οὐχ ὃ **καλοῦμεν** **μανθάνειν** οἰκείαν ἀν **ἐπιστήμην** **ἀναλαμβάνειν** εἴη; τοῦτο δέ που **ἀναμιμνήσκεσθαι** **λέγοντες** **ὄρθως** ἀν **λέγοιμεν**; πάνυ γε.

St. 76a

[Φαίδων]: **δυνατὸν** γὰρ δὴ τοῦτο γε **ἐφάνη**, **αἰσθόμενόν** τι ἢ **ἰδόντα** ἢ **ἀκούσαντα** ἢ **τινα** **ἄλλην αἰσθησιν** **λαβόντα** **ἔτερόν** τι ἀπὸ τούτου **ἐννοήσαι** ὃ **ἐπελέληστο**, ὡς **τοῦτο** **ἐπλησίαζεν** **ἀνόμοιον** ὃν ἢ ὡς **ὅμοιον**. ὕστε, ὅπερ **λέγω**, **δυοῖν** **θάτερα**, **ἥτοι** **ἐπιστάμενοί** γε αὐτὰ **γεγόναμεν** καὶ **ἐπιστάμεθα** διὰ **βίου πάντες**, ἢ **ὕστερον**, οὓς φαμεν **μανθάνειν**, οὐδέν τοις ἀλλ' ἢ **ἀναμιμνήσκονται** οὗτοι, καὶ ἡ **μάθησις** **ἀνάμνησις** ἀν εἴη. καὶ μάλα δὴ οὕτως **ἔχει**, ὡς **Σώκρατες**. πότερον οὖν **αἱρῆ**, ὡς **Σιμμία**; **ἐπισταμένους** ἡμᾶς **γεγονέναι**, [76b] ἢ **ἀναμιμνήσκεσθαι** **ὕστερον** ὃν πρότερον **ἐπιστήμην** **εἰληφότες** ἥμεν; οὐκ **ἔχω**, ὡς **Σώκρατες**, ἐν τῷ παρόντι **ἐλέσθαι**. τί δέ; τόδε **ἔχεις** **ἐλέσθαι**, καὶ πῇ σοι **δοκεῖ**

περὶ αὐτοῦ; ἀνὴρ ἐπιστάμενος περὶ ὅν ἐπίσταται ἔχοι ἂν δοῦναι λόγον ἢ οὗ; πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη, ὡς Σώκρατες. Ἡ καὶ δοκοῦσί σοι πάντες ἔχειν διδόναι λόγον περὶ τούτων ὅν νυνδὴ ἐλέγομεν; βουλούμην μεντάν, ἔφη ὁ Σιμμίας· ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον φοβοῦμαι μὴ αὔριον τηνικάδε ούκέτι ἥ ἀνθρώπων ούδεὶς ἀξίως οἶός τε τοῦτο ποιῆσαι. οὐκ [76c] ἄρα δοκοῦσί σοι ἐπίστασθαί γε, ἔφη, ὡς Σιμμία, πάντες αὐτά; οὐδαμῶς. ἀναμιμήσονται ἄρα ἃ ποτε ἔμαθον; ἀνάγκη. πότε λαβοῦσαι αἱ ψυχαὶ ἡμῶν τὴν ἐπιστήμην αὐτῶν; οὐ γάρ δὴ ἀφ' οὗ γε ἀνθρωποι γεγόναμεν. οὐ δῆτα. πρότερον ἄρα. ναί. ἡσαν ἄρα, ὡς Σιμμία, αἱ ψυχαὶ καὶ πρότερον, πρὶν εἶναι ἐν ἀνθρώπου εἴδει, χωρὶς σωμάτων, καὶ φρόνησιν εἶχον. εἰ μὴ ἄρα ἄμα γιγνόμενοι λαμβάνομεν, ὡς Σώκρατες, ταύτας τὰς ἐπιστήμας· οὗτος γὰρ λείπεται ἔτι ὁ χρόνος. εἰσεν, [76d] ὡς ἔταιρε· ἀπόλλυμεν δὲ αὐτὰς ἐν ποίω ἄλλῳ χρόνῳ; — οὐ γάρ δὴ ἔχοντές γε αὐτὰς γιγνόμεθα, ὡς ἄρτι ὠμολογήσαμεν — ἥ ἐν τούτῳ ἀπόλλυμεν ἐν ὥπερ καὶ λαμβάνομεν; Ἡ ἔχεις ἄλλον τινὰ εἰπεῖν χρόνον; οὐδαμῶς, ὡς Σώκρατες, ἀλλὰ ἔλαθον ἐμαυτὸν ούδεν εἰπών. ἄρ' οὖν οὕτως ἔχει, ἔφη, ἡμῖν, ὡς Σιμμία; εἰ μὲν ἔστιν ἃ θρυλοῦμεν ἀεί, καλόν τέ τι καὶ ἀγαθὸν καὶ πᾶσα ἡ τοιαύτη ούσια, καὶ ἐπὶ ταύτην τὰ ἐκ τῶν αἰσθήσεων πάντα ἀναφέρομεν, ὑπάρχουσαν [76e] πρότερον ἀνευρίσκοντες ἡμετέραν οὔσαν, καὶ ταῦτα ἐκείνη ἀπεικάζομεν, ἀναγκαῖον, οὕτως ὕσπερ καὶ ταῦτα ἔστιν, οὕτως καὶ τὴν ἡμετέραν ψυχὴν εἶναι καὶ πρὶν γεγονέναι ἡμᾶς· εἰ δὲ μὴ ἔστι ταῦτα, ἄλλως ἂν ὁ λόγος οὗτος εἰρημένος εἴη; ἄρ' οὕτως ἔχει, καὶ ἵση ἀνάγκη ταῦτα τε εἶναι καὶ τὰς ἡμετέρας ψυχὰς πρὶν καὶ ἡμᾶς γεγονέναι, καὶ εἰ μὴ ταῦτα, οὐδὲ τάδε;

St. 77a

[Φαίδων]: ὑπερφυῶς, ὡς Σώκρατες, ἔφη ὁ Σιμμίας, δοκεῖ μοι ἡ αὐτὴ ἀνάγκη εἶναι, καὶ εἰς καλόν γε καταφεύγει ὁ λόγος εἰς τὸ ὄμοίως εἶναι τήν τε ψυχὴν ἡμῶν πρὶν γενέσθαι ἡμᾶς καὶ τὴν ούσιαν ἦν σὺ νῦν λέγεις. οὐ γάρ ἔχω ἔγωγες οὐδὲν οὕτω μοι ἐναργές δὲν ὡς τοῦτο, τὸ πάντα τὰ τοιαῦτ' εἶναι ὡς οἶόν τε μάλιστα, καλόν τε καὶ ἀγαθὸν καὶ τάλλα πάντα ἃ σὺ νυνδὴ ἔλεγες· καὶ ἔμοιγε δοκεῖ ἰκανῶς ἀποδέεικται. τί δὲ δὴ Κέβητι; ἔφη ὁ Σωκράτης· δεῖ γὰρ καὶ Κέβητα πείθειν. ἰκανῶς, ἔφη ὁ Σιμμίας, ὡς ἔγωγε οἶμαι· καίτοι καρτερώτατος ἀνθρώπων ἔστιν πρὸς τὸ ἀπιστεῖν τοῖς λόγοις. ἀλλ' οἶμαι οὐκ ἐνδεῶς τοῦτο πεπεῖσθαι αὐτόν, δτι πρὶν γενέσθαι ἡμᾶς [77b] ἥν ἡμῶν ἡ ψυχή· εἰ μέντοι καὶ ἐπειδὰν ἀποθάνωμεν ἔτι ἔσται, οὐδὲ αὐτῷ μοι δοκεῖ, ἔφη, ὡς Σώκρατες, ἀποδεεῖχθαι, ἀλλ' ἔτι ἐνέστηκεν δὲν νυνδὴ Κέβης ἔλεγε, τὸ τῶν πολλῶν, ὅπως μὴ ἄμα ἀποθηγήσοντος τοῦ ἀνθρώπου διασκεδάννυται ἡ ψυχή καὶ αὐτῇ τοῦ εἶναι τοῦτο τέλος ἥ. τί γὰρ κωλύει γίγνεσθαι μὲν αὐτὴν καὶ συνίστασθαι ἄλλοθέν ποθεν καὶ εἶναι πρὶν καὶ εἰς ἀνθρώπειον σῶμα ἀφικέσθαι, ἐπειδὰν δὲ ἀφίκηται καὶ ἀπαλλάττηται τούτου, τότε καὶ αὐτὴν τελευτᾶν καὶ διαφθείρεσθαι; [77c] εὖ λέγεις, ἔφη, ὡς Σιμμία, ὁ Κέβης. φαίνεται γὰρ ὕσπερ ἡμισυ ἀποδεεῖχθαι οὖ δεῖ, δτι πρὶν γενέσθαι ἡμᾶς ἥν ἡμῶν ἡ ψυχή, δεῖ δὲ προσαποδεῖξαι δτι καὶ ἐπειδὰν ἀποθάνωμεν οὐδὲν ἥττον ἔσται ἡ πρὶν γενέσθαι, εἰ μέλλει τέλος ἡ ἀπόδειξις ἔξειν. ἀποδέεικται μέν, ἔφη, ὡς Σιμμία τε καὶ Κέβης, ὁ Σωκράτης, καὶ νῦν, εἰ θέλετε συνθεῖναι τοῦτόν τε τὸν λόγον εἰς ταύτὸν καὶ δὲν πρὸ τούτου ὠμολογήσαμεν, τὸ γίγνεσθαι πᾶν τὸ ζῶν ἐκ τοῦ τεθνεῶτος. εἰ γὰρ ἔστιν μὲν [77d] ἡ ψυχὴ καὶ πρότερον, ἀνάγκη δὲ αὐτῇ εἰς τὸ ζῆν ιούσῃ τε καὶ γιγνομένη μηδαμόθεν ἄλλοθεν ἥ ἐκ θανάτου καὶ τοῦ τεθνάναι γίγνεσθαι, πῶς οὐκ ἀνάγκη αὐτὴν καὶ ἐπειδὰν ἀποθάνη εἶναι, ἐπειδή γε δεῖ αὐθίς αὐτὴν γίγνεσθαι; ἀποδέεικται μὲν οὖν δπερ λέγετε καὶ νῦν. δμως δέ μοι δοκεῖς σύ τε καὶ Σιμμίας ἡδέως ἀν καὶ τοῦτον διαπραγματεύσασθαι τὸν λόγον ἔτι μᾶλλον, καὶ δεδιέναι τὸ τῶν παίδων, μὴ ὡς ἀληθῶς ὁ ἄνεμος αὐτὴν ἐκβαίνουσαν ἐκ τοῦ σώματος διαφυσῆ καὶ [77e] διασκεδάννυσιν, ἄλλως τε καὶ δταν τύχη τις μὴ ἐν νηνεμίᾳ ἀλλ' ἐν μεγάλῳ τινὶ πνεύματι ἀποθηγήσκων. καὶ ὁ Κέβης ἐπιγελάσας, ὡς δεδιότων, ἔφη, ὡς Σώκρατες, πειρῶ ἀναπείθειν· μᾶλλον δὲ μὴ ὡς ἡμῶν δεδιότων, ἀλλ' ἵσως ἔνι τις καὶ ἐν ἡμῖν παῖς δστις τὰ τοιαῦτα φοβεῖται. τοῦτον οὖν πειρῶ μεταπείθειν μὴ δεδιέναι τὸν θάνατον ὕσπερ τὰ μορμολύκεια. ἀλλὰ χρή, ἔφη ὁ Σωκράτης, ἐπάδειν αὐτῷ ἐκάστης ἡμέρας ἔως ἂν ἐξεπάσητε.

St. 78a

[Φαίδων]: πόθεν οὖν, ἔφη, ὡς Σώκρατες, τῶν τοιούτων ἀγαθὸν ἐπωδὸν ληψόμεθα, ἐπειδὴ σύ, ἔφη, ἡμᾶς

ἀπολείπεις; πολλὴ μὲν ἡ Ἑλλάς, ἔφη, ὡς Κέβης, ἐν ᾧ ἔνεισί που ἀγαθοὶ ἄνδρες, πολλὰ δὲ καὶ τὰ τῶν βαρβάρων γένη, οὓς πάντας χρὴ διερευνᾶσθαι ζητοῦντας τοιοῦτον ἐπωδόν, μήτε χρημάτων φειδομένους μήτε πόνων, ὡς οὐκ ἔστιν εἰς ὅτι ἀν εύκαιρότερον ἀναλίσκοιτε χρήματα. ζητεῖν δὲ χρὴ καὶ αὐτοὺς μετ' ἀλλήλων· ἵσως γὰρ ἀν οὐδὲ ῥᾴδιως εὔροιτε μᾶλλον ὑμῶν δυναμένους τοῦτο ποιεῖν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν δῆ, ἔφη, ὑπάρξει, ὁ Κέβης· ὅθεν δὲ ἀπελίπομεν [78b] ἐπανέλθωμεν, εἴς σοι ἡδομένῳ ἔστιν. ἀλλὰ μὴν ἡδομένῳ γε· πῶς γὰρ οὐ μέλλει; καλῶς, ἔφη, λέγεις. οὐκοῦν τοιόνδε τι, ἦ δ' δς ὁ Σωκράτης, δεῖ ἡμᾶς ἀνερέσθαι ἔαυτούς, τῷ ποίω τινὶ ἄρα προσήκει τοῦτο τὸ πάθος πάσχειν, τὸ διασκεδάννυσθαι, καὶ ὑπὲρ τοῦ ποίου τινὸς δεδιέναι μὴ πάθη αὐτό, καὶ τῷ ποίω τινὶ οὕ· καὶ μετὰ τοῦτο αὖ ἐπισκέψασθαι πότερον ἡ ψυχή ἔστιν, καὶ ἐκ τούτων θαρρεῖν ἦ δεδιέναι ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας ψυχῆς; ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις. ἄρ' [78c] οὖν τῷ μὲν συντεθέντι τε καὶ συνθέτῳ ὅντι φύσει προσήκει τοῦτο πάσχειν, διαιρεθῆναι ταύτῃ ἥπερ συντεθή· εἰ δέ τι τυγχάνει ὅν ἀσύνθετον, τούτω μόνῳ προσήκει μὴ πάσχειν ταῦτα, εἴπερ τῷ ἄλλῳ; δοκεῖ μοι, ἔφη, οὕτως ἔχειν, ὁ Κέβης. οὐκοῦν ἄπερ ἀεὶ κατὰ ταύτᾳ καὶ ὠσαύτως ἔχει, ταῦτα μάλιστα εἰκὸς εἶναι τὰ ἀσύνθετα, τὰ δὲ ἄλλοτ' ἄλλως καὶ μηδέποτε κατὰ ταύτᾳ, ταῦτα δὲ σύνθετα; ἔμοιγε δοκεῖ οὕτως. ίωμεν δῆ, ἔφη, ἐπὶ ταύτᾳ ἐφ' ἄπερ ἐν τῷ ἐμπροσθεν λόγῳ. [78d] αὐτὴ ἡ οὐσία ἡς λόγον δίδομεν τοῦ εἶναι καὶ ἐρωτῶντες καὶ ἀποκρινόμενοι, πότερον ὠσαύτως ἀεὶ ἔχει κατὰ ταύτᾳ ἡ ἄλλοτ' ἄλλως; αὐτὸ τὸ ἴσον, αὐτὸ τὸ καλόν, αὐτὸ ἔκαστον δὲ ἔστιν, τὸ δν, μὴ ποτε μεταβολὴν καὶ ἡντιοῦν ἐνδέχεται; ἡ ἀεὶ αὐτῶν ἔκαστον δὲ ἔστι, μονοειδὲς δὲν αὐτὸ καθ' αὐτό, ὠσαύτως κατὰ ταύτᾳ ἔχει καὶ οὐδέποτε οὐδαμῇ οὐδαμῶς ἄλλοιώσιν οὐδεμίαν ἐνδέχεται; ὠσαύτως, ἔφη, ἀνάγκη, ὁ Κέβης, κατὰ ταύτᾳ ἔχειν, ὡς Σώκρατες. τί δὲ τῶν πολλῶν καλῶν, οἷον ἀνθρώπων ἡ ἵππων ἡ ἴματίων [78e] ἡ ἄλλων ὠντινωνοῦν τοιούτων, ἡ ἵσων ἡ καλῶν ἡ πάντων τῶν ἐκείνοις ὁμωνύμων; ἄρα κατὰ ταύτᾳ ἔχει, ἡ πᾶν τούναντίον ἐκείνοις οὕτε αὐτὰ αὐτοῖς οὕτε ἀλλήλοις οὐδέποτε ὡς ἔπος εἰπεῖν οὐδαμῶς κατὰ ταύτᾳ; οὕτως αὖ, ἔφη ὁ Κέβης, ταῦτα· οὐδέποτε ὠσαύτως ἔχει.

St. 79a

[Φαίδων]: οὐκοῦν τούτων μὲν κὰν ἄψαιο κὰν ἵδοις κὰν ταῖς ἄλλαις αἰσθήσεσιν αἴσθοιο, τῶν δὲ κατὰ ταύτᾳ ἔχόντων οὐκ ἔστιν δτω ποτ' ἀν ἄλλῳ ἐπιλάβοιο ἡ τῷ τῆς διανοίας λογισμῷ, ἀλλ' ἔστιν ἀιδῆ τὰ τοιαῦτα καὶ οὐχ ὄρατά; παντάπασιν, ἔφη, ἀληθῆ λέγεις. θῶμεν οὖν βούλει, ἔφη, δύο εῖδη τῶν ὅντων, τὸ μὲν ὄρατόν, τὸ δὲ ἀιδές; θῶμεν, ἔφη. καὶ τὸ μὲν ἀιδές ἀεὶ κατὰ ταύτᾳ ἔχον, τὸ δὲ ὄρατὸν μηδέποτε κατὰ ταύτᾳ; καὶ τοῦτο, ἔφη, θῶμεν. φέρε [79b] δῆ, ἦ δ' ὅς, ἄλλο τι ήμῶν αὐτῶν τὸ μὲν σῶμά ἔστι, τὸ δὲ ψυχή; οὐδὲν ἄλλο, ἔφη. ποτέρῳ οὖν ὁμοιότερον τῷ εῖδει φαμὲν ἀν εἶναι καὶ συγγενέστερον τὸ σῶμα; παντί, ἔφη, τοῦτο γε δῆλον, δτι τῷ ὄρατῷ. τί δὲ ἡ ψυχή; ὄρατὸν ἡ ἀιδές; οὐχ ὑπ' ἀνθρώπων γε, ὡς Σώκρατες, ἔφη. ἀλλὰ μὴν ἡμεῖς γε τὰ ὄρατὰ καὶ τὰ μὴ τῇ τῶν ἀνθρώπων φύσει ἐλέγομεν· ἡ ἄλλῃ τινὶ οἵει; τῇ τῶν ἀνθρώπων. τί οὖν περὶ ψυχῆς λέγομεν; ὄρατὸν ἡ ἀόρατον εἶναι; οὐχ ὄρατόν. ἀιδές δρα; ναί. ὁμοιότερον ἄρα ψυχὴ σώματός ἔστιν τῷ ἀιδεῖ, τὸ δὲ τῷ ὄρατῷ. πᾶσα ἀνάγκη, ὡς Σώκρατες. οὐκοῦν καὶ τόδε πάλαι ἐλέγομεν, δτι ἡ ψυχή, δταν μὲν τῷ σώματι προσχρῆται εἰς τὸ σκοπεῖν τι ἡ διὰ τοῦ ὄραν ἡ διὰ τοῦ ἀκούειν ἡ δι' ἄλλης τινὸς αἰσθήσεως — τοῦτο γάρ ἔστιν τὸ διὰ τοῦ σώματος, τὸ δι' αἰσθήσεως σκοπεῖν τι — τότε μὲν ἔλκεται ύπὸ τοῦ σώματος εἰς τὰ οὐδέποτε κατὰ ταύτᾳ ἔχοντα, καὶ αὐτὴ πλανᾶται καὶ ταράττεται καὶ εἰλιγγιᾷ ώσπερ μεθύουσα, δτε τοιούτων ἐφαπτομένη; πάνυ γε. δταν [79d] δέ γε αὐτὴ καθ' αὐτὴν σκοπῇ, ἐκεῖσε οὔχεται εἰς τὸ καθαρόν τε καὶ ἀεὶ δὲν καὶ ἀθάνατον καὶ ὠσαύτως ἔχον, καὶ ὡς συγγενῆς οὕσα αὐτοῦ ἀεὶ μετ' ἐκείνου τε γίγνεται, δτανπερ αὐτὴ καθ' αὐτὴν γένηται καὶ ἔξῃ αὐτῇ, καὶ πέπαυταί τε τοῦ πλάνου καὶ περὶ ἐκεῖνα ἀεὶ κατὰ ταύτᾳ ὠσαύτως ἔχει, δτε τοιούτων ἐφαπτομένη· καὶ τοῦτο αὐτῆς τὸ πάθημα φρόνησις κέκληται; παντάπασιν, ἔφη, καλῶς καὶ ἀληθῆ λέγεις, ὡς Σώκρατες. ποτέρῳ οὖν αὖ σοι δοκεῖ τῷ εῖδει καὶ ἐκ τῶν πρόσθεν καὶ ἐκ τῶν [79e] νῦν λεγομένων ψυχὴ ὁμοιότερον εἶναι καὶ συγγενέστερον; πᾶς ἀν μοι δοκεῖ, ἦ δ' ὅς, συγχωρῆσαι, ὡς Σώκρατες, ἐκ ταύτης τῆς μεθόδου, καὶ ὁ δυσμαθέστατος, δτι ὅλως καὶ παντὶ ὁμοιότερόν ἔστι ψυχὴ τῷ ἀεὶ ὠσαύτως ἔχοντι μᾶλλον ἡ τῷ μή. τί δὲ τὸ σῶμα; τῷ ἐτέρῳ.

St. 80a

[Φαίδων]: ὅρα δὴ καὶ τῇδε ὅτι ἐπειδὰν ἐν τῷ αὐτῷ ὕσι ψυχὴ καὶ σῶμα, τῷ μὲν δουλεύειν καὶ ἄρχεσθαι ἡ φύσις προστάττει, τῇ δὲ ἄρχειν καὶ δεσπόζειν· καὶ κατὰ ταῦτα αὖ πότερόν σοι δοκεῖ ὅμοιον τῷ θείῳ εἶναι καὶ πότερον τῷ θητῷ; ἢ οὐ δοκεῖ σοι τὸ μὲν θεῖον οἶον ἄρχειν τε καὶ ἡγεμονεύειν πεφυκέναι, τὸ δὲ θητὸν ἄρχεσθαι τε καὶ δουλεύειν; ἔμοιγε. ποτέρω οὖν ἡ ψυχὴ ἔοικεν; δῆλα δῆ, ὡς Σώκρατες, ὅτι ἡ μὲν ψυχὴ τῷ θείῳ, τὸ δὲ σῶμα τῷ θητῷ. σκόπει δῆ, ἔφη, ὡς Κέβης, εἰ ἐκ πάντων τῶν εἰρημένων τάδε [80b] ἡμῖν συμβαίνει, τῷ μὲν θείῳ καὶ ἀθανάτῳ καὶ νοητῷ καὶ μονοειδεῖ καὶ ἀδιαλύτῳ καὶ ἀεὶ ὥσαύτως κατὰ ταῦτα ἔχοντι ἐαυτῷ ὁμοιότατον εἶναι ψυχή, τῷ δὲ ἀνθρωπίνῳ καὶ θητῷ καὶ πολυειδεῖ καὶ ἀνοήτῳ καὶ διαλυτῷ καὶ μηδέποτε κατὰ ταῦτα ἔχοντι ἐαυτῷ ὁμοιότατον αὖ εἶναι σῶμα. ἔχομέν τι παρὰ ταῦτα ἄλλο λέγειν, ὡς φίλε Κέβης, ἢ οὐχ οὕτως ἔχει; οὐκ ἔχομεν. τί οὖν; τούτων οὕτως ἔχόντων ἀρ' οὐχὶ σώματι μὲν ταχὺ διαλύεσθαι προσήκει, ψυχὴ δὲ αὖ τὸ παράπαν ἀδιαλύτῳ εἶναι ἡ ἐγγύς τι τούτου; πῶς [80c] γάρ οὐ; ἐννοεῖς οὖν, ἔφη, ἐπειδὰν ἀποθάνῃ ὁ ἀνθρωπος, τὸ μὲν ὄρατὸν αὐτοῦ, τὸ σῶμα, καὶ ἐν ὄρατῷ κείμενον, δὲ δῆ νεκρὸν καλοῦμεν, ὡς προσήκει διαλύεσθαι καὶ διαπίπτειν καὶ διαπνεῖσθαι, οὐκ εὐθὺς τούτων οὐδὲν πέπονθεν, ἀλλ' ἐπιεικῶς συχνὸν ἐπιμένει χρόνον, ἐὰν μέν τις καὶ χαριέντως ἔχων τὸ σῶμα τελευτήσῃ καὶ ἐν τοιαύτῃ ὥρᾳ, καὶ πάνυ μάλα· συμπεσὸν γάρ τὸ σῶμα καὶ ταριχευθέν, ὕσπερ οἱ ἐν Αἰγύπτῳ ταριχευθέντες, ὀλίγου ὅλον μένει ἀμήχανον ὅσον χρόνον, ἔνια [80d] δὲ μέρη τοῦ σώματος, καὶ ἀν σαπῆ, ὁστᾶ τε καὶ νεῦρα καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα, ὅμως ὡς ἔπος εἰπεῖν ἀθάνατά ἔστιν· ἢ οὕ; ναί. ἢ δὲ ψυχὴ ἄρα, τὸ ἀιδές, τὸ εἰς τοιοῦτον τόπον ἔτερον οἰχόμενον γενναῖον καὶ καθαρὸν καὶ ἀιδῆ, εἰς Ἀιδου ὡς ἀληθῶς, παρὰ τὸν ἀγαθὸν καὶ φρόνιμον θεόν, οἴ, ἀν θεός θέλη, αὐτίκα καὶ τῇ ἐμῇ ψυχῇ ἵτεον, αὕτη δὲ δῆ ἡμῖν ἡ τοιαύτη καὶ οὕτω πεφυκυῖα ἀπαλλαττομένη τοῦ σώματος εὐθὺς διαπεφύσηται καὶ ἀπόλωλεν, ὡς φασιν οἱ πολλοὶ ἀνθρωποι; [80e] πολλοῦ γε δεῖ, ὡς φίλε Κέβης τε καὶ Σιμμία, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον ὡδ' ἔχει· ἐὰν μὲν καθαρὰ ἀπαλλάττηται, μηδὲν τοῦ σώματος συνεφέλκουσα, ἄτε οὐδὲν κοινωνοῦσα αὐτῷ ἐν τῷ βίῳ ἐκοῦσα εἶναι, ἀλλὰ φεύγουσα αὐτὸν καὶ συνηθροισμένη αὐτὴν εἰς ἐαυτήν, ἄτε μελετῶσα ἀεὶ τοῦτο — τὸ δὲ οὐδὲν ἄλλο ἔστιν ἢ ὄρθως φιλοσοφοῦσα καὶ τῷ ὅντι

St. 81a

[Φαίδων]: τεθνάναι μελετῶσα ἥφαδίως· ἢ οὐ τοῦτ' ἀν εἴη μελέτη θανάτου;

St. 82a

[Φαίδων]: παντάπασί γε. οὐκοῦν οὕτω μὲν ἔχουσα εἰς τὸ ὅμοιον αὐτῇ τὸ ἀιδές ἀπέρχεται, τὸ θεῖον τε καὶ ἀθάνατον καὶ φρόνιμον, οἱ ἀφικομένη ὑπάρχει αὐτῇ εύδαιμον εἶναι, πλάνης καὶ ἀνοίας καὶ φόβων καὶ ἀγρίων ἐρώτων καὶ τῶν ἄλλων κακῶν τῶν ἀνθρωπείων ἀπηλλαγμένη, ὕσπερ δὲ λέγεται κατὰ τῶν μεμυημένων, ὡς ἀληθῶς τὸν λοιπὸν χρόνον μετὰ θεῶν διάγουσα; οὕτω φῶμεν, ὡς Κέβης, ἢ ἄλλως; οὕτω νὴ Δία, ἔφη ὁ Κέβης. ἐὰν [81b] δέ γε οἷμαι μεμιασμένη καὶ ἀκάθαρτος τοῦ σώματος ἀπαλλάττηται, ἄτε τῷ σώματι ἀεὶ συνοῦσα καὶ τοῦτο θεραπεύουσα καὶ ἐρῶσα καὶ γοητευομένη ὑπὸ αὐτοῦ ὑπό τε τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ ἡδονῶν, ὕστε μηδὲν ἄλλο δοκεῖν εἶναι ἀληθὲς ἀλλ' ἢ τὸ σωματοειδές, οὖν τις ἀν ἄψαιτο καὶ ἴδοι καὶ πίσι καὶ φάγοι καὶ πρὸς τὰ ἀφροδίσια χρήσαιτο, τὸ δὲ τοῖς ὅμμασι σκοτῶδες καὶ ἀιδές, νοητὸν δὲ καὶ φιλοσοφία αἱρετόν, τοῦτο δὲ εἰθισμένη μισεῖν τε καὶ τρέμειν καὶ φεύγειν, οὕτω δὴ [81c] ἔχουσαν οἵτινες ψυχὴν αὐτὴν καθ' αὐτὴν εἰλικρινῆ ἀπαλλάξεσθαι; οὐδὲ ὀπωστιοῦν, ἔφη. ἀλλὰ καὶ διειλημμένη γε οἷμαι ὑπὸ τοῦ σωματοειδοῦς, δὲ αὐτῇ ἢ ὄμιλία τε καὶ συνουσία τοῦ σώματος διὰ τὸ ἀεὶ συνεῖναι καὶ διὰ τὴν πολλὴν μελέτην ἐνεποίησε σύμφυτον; πάνυ γε. ἐμβριθὲς δέ γε, ὡς φίλε, τοῦτο οἵεσθαι χρή εἶναι καὶ βαρὺ καὶ γεῶδες καὶ ὄρατόν· δὲ δὴ καὶ ἔχουσα ἢ τοιαύτη ψυχὴ βαρύνεται τε καὶ ἔλκεται πάλιν εἰς τὸν ὄρατὸν τόπον φύσιν τοῦ ἀιδοῦς τε καὶ Ἀιδου, ὕσπερ λέγεται, περὶ τὰ μνήματά [81d] τε καὶ τοὺς τάφους κυλινδουμένη, περὶ ἂ δὴ καὶ ὥφθη ἄττα ψυχῶν σκιοειδῆ φαντάσματα, οἵα παρέχονται αἱ τοιαῦται ψυχαὶ εἰδωλα, αἱ μὴ καθαρῶς ἀπολυθεῖσαι ἀλλὰ τοῦ ὄρατοῦ μετέχουσαι, διὸ καὶ ὄρωνται. εἰκός γε, ὡς Σώκρατες. εἰκός μέντοι, ὡς Κέβης· καὶ οὐ τί γε τὰς τῶν ἀγαθῶν αὐτὰς εἶναι, ἀλλὰ τὰς τῶν

φαύλων, αll περὶ τὰ τοιαῦτα ἀναγκάζονται πλανᾶσθαι δίκην τίνουσαι τῆς προτέρας τροφῆς κακῆς οὕσης. καὶ μέχρι γε τούτου πλανῶνται, ἔως ἂν τῇ τοῦ [81e] συνεπακολουθοῦντος, τοῦ σωματοειδοῦς, ἐπιθυμίᾳ πάλιν ἐνδεθῶσιν εἰς σῶμα· ἐνδοῦνται δέ, ὥσπερ εἰκός, εἰς τοιαῦτα ἥθη ὅποι' ἄττ' ἂν καὶ μεμελετηκοῦται τύχωσιν ἐν τῷ βίῳ. τὰ ποῖα δὴ ταῦτα λέγεις, ὡς Σώκρατες; οἶον τοὺς μὲν γαστριμαργίας τε καὶ ὕβρεις καὶ φιλοποσίας μεμελετηκότας καὶ μὴ διηυλαβημένους εἰς τὰ τῶν ὄντων γένη καὶ τῶν τοιούτων θηρίων εἰκός ἐνδύεσθαι.

St. 83a

[Φαίδων]: Ἡ οὐκ οἶει; πάνυ μὲν οὖν εἰκός λέγεις. τοὺς δέ γε ἀδικίας τε καὶ τυραννίδας καὶ ἀρπαγὰς προτετιμηκότας εἰς τὰ τῶν λύκων τε καὶ Ἱεράκων καὶ Ἰκτίνων γένη· Ἡ ποῖ ἄν ἄλλοσέ φαμεν τὰς τοιαύτας ἱέναι; ἀμέλει, ἔφη ὁ Κέβης, εἰς τὰ τοιαῦτα. οὔκον, Ἡ δ' ὅς, δῆλα δὴ καὶ τάλλα Ἡ ἄν ἔκαστα οἷοι κατὰ τὰς αὐτῶν ὄμοιότητας τῆς μελέτης; δῆλον δή, ἔφη· πῶς δ' οὗ; οὔκον εύδαιμονέστατοι, ἔφη, καὶ τούτων εἰσὶ καὶ εἰς βέλτιστον τόπον ἴόντες οἱ τὴν δημοτικὴν καὶ πολιτικὴν ἀρετὴν [82b] ἐπιτετηδευκότες, Ἡν δὴ καλοῦσι σωφροσύνην τε καὶ δικαιοσύνην, ἐξ θούς τε καὶ μελέτης γεγονοῦται ἄνευ φιλοσοφίας τε καὶ νοῦ; πῆ δὴ οὔτοι εύδαιμονέστατοι; ὅτι τούτους εἰκός ἐστιν εἰς τοιοῦτον πάλιν ἀφικνεῖσθαι πολιτικὸν καὶ ἡμερον γένος, Ἡ που μελιττῶν Ἡ σφηκῶν Ἡ μυρμήκων, καὶ εἰς ταύτον γε πάλιν τὸ ἀνθρώπινον γένος, καὶ γίγνεσθαι ἐξ αὐτῶν ἄνδρας μετρίους. εἰκός. εἰς δέ γε θεῶν γένος μὴ φιλοσοφήσαντι καὶ παντελῶς καθαρῷ [82c] ἀπίόντι οὐ θέμις ἀφικνεῖσθαι ἀλλ' Ἡ τῷ φιλομαθεῖ. ἀλλὰ τούτων ἔνεκα, ὡς ἐταῖρε Σιμμία τε καὶ Κέβης, οἱ ὁρθῶς φιλόσοφοι ἀπέχονται τῶν κατὰ τὸ σῶμα ἐπιθυμιῶν ἀπασῶν καὶ καρτεροῦσι καὶ οὐ παραδιδόσιν αὐταῖς ἔαυτούς, οὐ τι οἰκοφθορίαν τε καὶ πενίαν φοβούμενοι, ὥσπερ οἱ πολλοὶ καὶ φιλοχρήματοι· οὐδὲ αὖ ἀτιμίαν τε καὶ ἀδοξίαν μοχθηρίας δεδιότες, ὥσπερ οἱ φίλαρχοί τε καὶ φιλότιμοι, ἔπειτα ἀπέχονται αὐτῶν. οὐ γὰρ ἄν πρέποι, ἔφη, ὡς Σώκρατες, ὁ Κέβης. οὐ [82d] μέντοι μὰ Δία, Ἡ δ' ὅς. τοιγάρτοι τούτοις μὲν ἀπασιν, ὡς Κέβης, ἐκεῖνοι οἵτινες τι μέλει τῆς ἔαυτῶν ψυχῆς ἀλλὰ μὴ σώματι πλάττοντες ζῶσι, χαίρειν εἰπόντες, οὐ κατὰ ταύτα πορεύονται αὐτοῖς ὡς οὐκ εἰδόσιν ὅπῃ ἔρχονται, αὐτοὶ δὲ ἡγούμενοι οὐ δεῖν ἔναντία τῇ φιλοσοφίᾳ πράττειν καὶ τῇ ἐκείνης λύσει τε καὶ καθαρμῷ ταύτη δὴ τρέπονται ἐκείνη ἐπόμενοι, Ἡ ἐκείνη ὑφηγεῖται. πῶς, ὡς Σώκρατες; ἔγὼ ἔρω, ἔφη. γιγνώσκουσι γάρ, Ἡ δ' ὅς, οἱ φιλομαθεῖς ὅτι [82e] παραλαβοῦσα αὐτῶν τὴν ψυχὴν Ἡ φιλοσοφία ἀτεχνῶς διαδεδημένην ἐν τῷ σώματι καὶ προσκεκολημένην, ἀναγκαζομένην δὲ ὥσπερ διὰ εἰργμοῦ διὰ τούτου σκοπεῖσθαι τὰ ὄντα ἀλλὰ μὴ αὐτὴν δι' αὐτῆς, καὶ ἐν πάσῃ ἀμαθίᾳ κυλινδουμένην, καὶ τοῦ εἰργμοῦ τὴν δεινότητα κατιδοῦσα ὅτι δι' ἐπιθυμίας ἐστίν, ὡς ἄν μάλιστα αὐτὸς ὁ δεδεμένος συλλήπτωρ εἴη τοῦ δεδέσθαι, — ὅπερ οὖν λέγω, γιγνώσκουσιν οἱ φιλομαθεῖς ὅτι οὕτω παραλαβοῦσα Ἡ φιλοσοφία ἔχουσαν αὐτῶν τὴν ψυχὴν ἡρέμα παραμυθεῖται καὶ λύειν ἐπιχειρεῖ, ἐνδεικνυμένη ὅτι ἀπάτης μὲν μεστὴ Ἡ διὰ τῶν ὄμμάτων σκέψις, ἀπάτης δὲ Ἡ διὰ τῶν ὄτων καὶ τῶν ἄλλων αἰσθήσεων, πείθουσα δὲ ἐκ τούτων μὲν ἀναχωρεῖν, δσον μὴ ἀνάγκη αὐτοῖς χρῆσθαι, αὐτὴν δὲ εἰς αὐτὴν συλλέγεσθαι καὶ ἀθροίζεσθαι παρακελευομένη, πιστεύειν δὲ μηδενὶ ἄλλῳ ἢ [83b] αὐτὴν αὐτῇ, δτι ἄν νοήσῃ αὐτὴ καθ' αὐτὴν αὐτὸ καθ' αὐτὸ τῶν ὄντων· ὅτι δ' ἄν δι' ἄλλων σκοπῆ ἐν ἄλλοις ὃν ἄλλο, μηδὲν ἡγεῖσθαι ἀληθές· εἶναι δὲ τὸ μὲν τοιοῦτον αἰσθητόν τε καὶ ὄρατόν, ὃ δὲ αὐτὴ ὄρᾳ νοητόν τε καὶ ἀιδές. ταύτη οὖν τῇ λύσει οὐκ οἰομένη δεῖν ἔναντιοῦσθαι Ἡ τοῦ ὡς ἀληθῶς φιλοσόφου ψυχὴ οὕτως ἀπέχεται τῶν ἡδονῶν τε καὶ ἐπιθυμιῶν καὶ λυπῶν καὶ φόβων καθ' δσον δύναται, λογιζομένη ὅτι, ἐπειδάν τις σφόδρα ἡσθῇ Ἡ φιβηθῇ Ἡ λυπηθῇ Ἡ ἐπιθυμήσῃ, οὐδὲν τοσοῦτον κακὸν ἔπαθεν ἀπ' αὐτῶν [83c] ὃν ἄν τις οἰηθείη, οἶον Ἡ νοσήσας Ἡ τι ἀναλώσας διὰ τὰς ἐπιθυμίας, ἀλλ' ὃ πάντων μέγιστόν τε κακῶν καὶ ἔσχατόν ἐστι, τοῦτο πάσχει καὶ οὐ λογίζεται αὐτό. τί τοῦτο, ὡς Σώκρατες; ἔφη ὁ Κέβης. ὅτι ψυχὴ παντὸς ἀνθρώπου ἀναγκάζεται ἄμα τε ἡσθῆναι σφόδρα Ἡ λυπηθῆναι ἐπὶ τῷ καὶ ἡγεῖσθαι περὶ ὃ ἄν μάλιστα τοῦτο πάσχη, τοῦτο ἐναργέστατόν τε εἶναι καὶ ἀληθέστατον, οὐχ οὕτως ἔχον· ταῦτα δὲ μάλιστα τὰ ὄρατά· Ἡ οὗ; πάνυ γε. οὔκον [83d] ἐν τούτῳ τῷ πάθει μάλιστα καταδεῖται ψυχὴ ὑπὸ σώματος; πῶς δή; ὅτι ἔκάστη ἡδονὴ καὶ λύπη ὥσπερ ἡλον ἔχουσα προσηλοῦ αὐτὴν πρὸς τὸ σῶμα καὶ προσπερονῷ καὶ ποιεῖ σωματοειδῆ, διοξάζουσαν ταῦτα ἀληθῆ εἶναι ἀπερ ἄν καὶ τὸ σῶμα φῆ. ἐκ γὰρ

τοῦ ὁμοδοξεῖν τῷ σώματι καὶ τοῖς αὐτοῖς χάριειν ἀναγκάζεται οἶμαι ὁμότροπός τε καὶ ὁμότροφος γύγνεσθαι καὶ οὕτω μηδέποτε εἰς Ἀίδου καθαρῶς ἀφικέσθαι, ἀλλὰ ἀεὶ τοῦ σώματος ἀναπλέα ἔξειναι, ὥστε ταχὺ πάλιν πάπτειν εἰς ἄλλο [83e] σῶμα καὶ ὥσπερ σπειρομένη ἐμφύεσθαι, καὶ ἐκ τούτων ἅμιορφος εἶναι τῆς τοῦ θείου τε καὶ καθαροῦ καὶ μονοειδοῦς συνουσίας. ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις, ὁ Κέβης, ὡς Σώκρατες. τούτων τοίνυν ἔνεκα, ὡς Κέβης, οἱ δικαίως φιλομαθεῖς κόσμιοι εἰσι καὶ ἀνδρεῖοι, οὐχ ὕν οἱ πολλοὶ ἔνεκά φασιν· ἢ σὺ οἶει;

St. 84a

[Φαίδων]: οὐ δῆτα ἔγωγε. οὐ γάρ· ἀλλ’ οὕτω λογίσαιτ’ ἀν ψυχὴ ἀνδρὸς φιλοσόφου, καὶ οὐκ ἀν οἰηθείη τὴν μὲν φιλοσοφίαν χρῆναι αὐτὴν λύειν, λυούσης δὲ ἐκείνης, αὐτὴν παραδιδόναι ταῖς ἡδοναῖς καὶ λύπαις ἔαυτὴν πάλιν αὖ ἔγκαταδεῖν καὶ ἀνήνυτον ἔργον πράττειν Πηνελόπης τινὰ ἐναντίως ἵστον μεταχειριζομένης, ἀλλὰ γαλήνην τούτων παρασκευάζουσα, ἐπομένη τῷ λογισμῷ καὶ ἀεὶ ἐν τούτῳ οὕσα, τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ θεῖον καὶ τὸ ἀδόξαστον θεωμένη [84b] καὶ ὑπ’ ἐκείνου τρεφομένη, ζῆν τε οἴεται οὕτω δεῖν ἔως ἀν ζῆ, καὶ ἐπειδὰν τελευτήσῃ, εἰς τὸ συγγενὲς καὶ εἰς τὸ τοιοῦτον ἀφικομένη ἀπηλλάχθαι τῶν ἀνθρωπίνων κακῶν. ἐκ δὴ τῆς τοιαύτης τροφῆς οὐδὲν δεινὸν μὴ φοβηθῇ, ταῦτα δ’ ἐπιτηδεύσασα, ὡς Σιμμία τε καὶ Κέβης, διπας μὴ διασπασθεῖσα ἐν τῇ ἀπαλλαγῇ τοῦ σώματος ὑπὸ τῶν ἀνέμων διαφυσθεῖσα καὶ διαπομένη οἰχηται καὶ οὐδὲν ἔτι οὐδαμοῦ ἢ σιγὴν [84c] οὗν ἐγένετο ταῦτα εἰπόντος τοῦ Σωκράτους ἐπὶ πολὺν χρόνον, καὶ αὐτός τε πρὸς τῷ εἰρημένῳ λόγῳ ἦν ὁ Σωκράτης, ὡς ἰδεῖν ἐφαίνετο, καὶ ἡμῶν οἱ πλεῖστοι Κέβης δὲ καὶ Σιμμίας σμικρὸν πρὸς ἀλλήλων διελεγέσθην. καὶ ὁ Σωκράτης ἴδων αὐτὰ ἤρετο, τί; ἔφη, ὑμῖν τὰ λεχθέντα μῶν μὴ δοκεῖ ἐνδεῶς λέγεσθαι; πολλὰς γὰρ δὴ ἔτι ἔχει ὑποψίας καὶ ἀντιλαβάς, εἴ γε δὴ τις αὐτὰ μέλλει ίκανῶς διεξιέναι. εἰ μὲν οὕν τι ἄλλο σκοπεῖσθον, οὐδὲν λέγω. εἰ δέ τι περὶ τούτων ἀπορεῖτον, μηδὲν ἀποκνήσητε καὶ αὐτοὶ εἰπεῖν καὶ [84d] διελθεῖν, εἴ πῃ ὑμῖν φαίνεται βέλτιον ἀν λεχθῆναι, καὶ αὖ καὶ ἐμὲ συμπαραλαβεῖν, εἴ τι μᾶλλον οἰεσθε μετ’ ἔμοι εὐπορήσειν. καὶ ὁ Σιμμίας ἔφη· καὶ μήν, ὡς Σώκρατες, τάληθή σοι ἐρῶ. πάλαι γὰρ ἡμῶν ἐκάτερος ἀπορῶν τὸν ἔτερον προσθεῖ καὶ κελεύει ἐρέσθαι διὰ τὸ ἐπιθυμεῖν μὲν ἀκούσαι, ὀκνεῖν δὲ ὄχλον παρέχειν, μή σοι ἀηδές ἢ διὰ τὴν παροῦσαν συμφοράν. καὶ δῆς ἀκούσας ἐγέλασέν τε ἡρέμα καὶ φησιν· Βαβαί, ὡς Σιμμία· ἢ που χαλεπῶς ἀν τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους πείσαιμι ὡς [84e] οὐ συμφορὰν ἡγοῦμαι τὴν παροῦσαν τύχην, δτε γε μηδ’ ὑμᾶς δύναμαι πείθειν, ἀλλὰ φοβεῖσθε μὴ δυσκολώτερόν τι νῦν διάκειμαι ἢ ἐν τῷ πρόσθεν βίῳ· καὶ, ὡς ξοικε, τῶν κύκνων δοκῶ φαυλότερος ὑμῖν εἶναι τὴν μαντικήν, οἵ ἐπειδὰν αἴσθωνται δτε δεῖ αὐτοὺς ἀποθανεῖν, ἄδοντες καὶ ἐν

St. 85a

[Φαίδων]: τῷ πρόσθεν χρόνῳ, τότε δὴ πλεῖστα καὶ κάλλιστα ἄδουσι, γεγηθότες δτι μέλλουσι παρὰ τὸν θεὸν ἀπιέναι οὕπερ εἰσι θεράποντες. οἱ δ’ ἄνθρωποι διὰ τὸ αὐτῶν δέος τοῦ θανάτου καὶ τῶν κύκνων καταψεύδονται, καὶ φασιν αὐτοὺς θρηνοῦντας τὸν θάνατον ὑπὸ λύπης ἐξάδειν, καὶ οὐ λογίζονται δτι οὐδὲν δρνεον ἄδει δταν πεινῇ ἢ ῥιγῷ ἢ τινα ἄλλην λύπην λυπῆται, οὐδὲ αὐτὴ ἢ τε ἀηδῶν καὶ χελιδῶν καὶ ὁ ἔπωφ, ἢ δὴ φασι διὰ λύπην θρηνοῦντα ἄδειν. ἀλλ’ οὕτε ταῦτα μοι φαίνεται λυπούμενα [85b] ἄδειν οὕτε οἱ κύκνοι, ἀλλ’ ἄτε οἶμαι τοῦ Ἀπόλλωνος ὄντες, μαντικοί τέ εἰσι καὶ προειδότες τὰ ἐν Ἀίδου ἀγαθὰ ἄδουσι καὶ τέρπονται ἐκείνην τὴν ἡμέραν διαφερόντως ἢ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ. ἔγω δὲ καὶ αὐτὸς ἡγοῦμαι ὁμόδουλός τε εἶναι τῶν κύκνων καὶ ιερὸς τοῦ αὐτοῦ θεοῦ, καὶ οὐ χεῖρον ἐκείνων τὴν μαντικήν ἔχειν παρὰ τοῦ δεσπότου, οὐδὲ δυσθυμότερον αὐτῶν τοῦ βίου ἀπαλλάττεσθαι. ἀλλὰ τούτου γ’ ἔνεκα λέγειν τε χρὴ καὶ ἐρωτᾶν δτι ἀν βούλησθε, ἔως ἀν Αθηναίων ἔωσιν ἄνδρες ἔνδεκα. καλῶς, ἔφη, λέγεις, ὁ Σιμμίας· καὶ ἔγω τέ σοι ἐρῶ δὲ ἀπορῶ, [85c] καὶ αὖ δε, ἢ οὐκ ἀποδέχεται τὰ εἰρημένα. ἔμοι γὰρ δοκεῖ, ὡς Σώκρατες, περὶ τῶν τοιούτων ἵσως ὥσπερ καὶ σοὶ τὸ μὲν σαφὲς εἰδέναι ἐν τῷ νῦν βίῳ ἢ ἀδύνατον εἶναι ἢ παγχάλεπόν τι, τὸ μέντοι αὖ τὰ λεγόμενα περὶ αὐτῶν μὴ οὐχὶ παντὶ τρόπῳ ἐλέγχειν καὶ μὴ προαφίστασθαι πρὶν ἀν πανταχῇ σκοπῶν ἀπείπῃ τις, πάνυ μαλθακοῦ εἶναι ἀνδρός· δεῖν γὰρ περὶ αὐτὰ ἔν γέ τι τούτων διαπράξασθαι, ἢ μαθεῖν ὅπῃ ἔχει ἢ εύρειν ἢ, εἰ ταῦτα ἀδύνατον, τὸν γοῦν βέλτιστον τῶν ἀνθρωπίνων λόγων λαβόντα καὶ δυσεξελεγκτότατον, ἐπὶ τούτου ὄχούμενον ὥσπερ ἐπὶ σχεδίας

κινδυνεύοντα διαπλεῦσαι τὸν βίον, εἰ μή τις δύνατο ἀσφαλέστερον καὶ ἀκινδυνότερον ἐπὶ βεβαιοτέρου ὄχήματος, ἢ λόγου θείου τινός, διαπορευθῆναι. καὶ δὴ καὶ νῦν ἔγωγε οὐκ ἐπαισχυνθήσομαι ἑρέσθαι, ἐπειδὴ καὶ σὺ ταῦτα λέγεις, οὐδ' ἐμαυτὸν αἰτιάσομαι ἐν ὑστέρῳ χρόνῳ ὅτι νῦν οὐκ εἶπον ἂ μοι δοκεῖ. ἐμοὶ γάρ, ὡς Σώκρατες, ἐπειδὴ καὶ πρὸς ἐμαυτὸν καὶ πρὸς τόνδε σκοπῷ τὰ εἰρημένα, οὐ πάνυ φαίνεται ίκανῶς εἰρῆσθαι. καὶ [85e] ὁ Σωκράτης, ισως γάρ, ἔφη, ὡς ἔταῖρε, ἀληθῆ σοι φαίνεται· ἀλλὰ λέγε ὅπῃ δὴ οὐχ ίκανῶς.

St. 86a

[Φαίδων]: ταύτη ἔμοιγε, ἢ δ' ὅς, ἢ δὴ καὶ περὶ ἀρμονίας ἃν τις καὶ λύρας τε καὶ χορδῶν τὸν αὐτὸν τοῦτον λόγον εἴποι, ὡς ἡ μὲν ἀρμονία ἀόρατον καὶ ἀσώματον καὶ πάγκαλόν τι καὶ θεῖόν ἐστιν ἐν τῇ ἡρμοσμένῃ λύρᾳ, αὐτὴ δ' ἡ λύρα καὶ αἱ χορδαὶ σώματά τε καὶ σωματοειδῆ καὶ σύνθετα καὶ γεώδη ἐστὶν καὶ τοῦ θητοῦ συγγενῆ. ἐπειδὰν οὖν ἡ κατάξη τις τὴν λύραν ἡ διατέμη καὶ διαρρήξη τὰς χορδάς, εἴ τις διισχυρίζοιτο τῷ αὐτῷ λόγῳ ὕσπερ σύ, ὡς ἀνάγκη ἔτι εἶναι τὴν ἀρμονίαν ἐκείνην καὶ μὴ ἀπολωλέναι — οὐδεμίᾳ γάρ μηχανὴ ἃν εἴη τὴν μὲν λύραν ἔτι εἶναι διερρωγιῶν τῶν χορδῶν καὶ τὰς χορδὰς θητοειδεῖς οὕσας, τὴν δὲ ἀρμονίαν ἀπολωλέναι [86b] τὴν τοῦ θείου τε καὶ ἀθανάτου ὅμοιοφυῆ τε καὶ συγγενῆ, προτέραν τοῦ θητοῦ ἀπολομένην — ἀλλὰ φαίη ἀνάγκη ἔτι που εἶναι αὐτὴν τὴν ἀρμονίαν, καὶ πρότερον τὰ ξύλα καὶ τὰς χορδὰς κατασαπήσεσθαι πρίν τι ἐκείνην παθεῖν — καὶ γάρ οὖν, ὡς Σώκρατες, οἷμαι ἔγωγε καὶ αὐτόν σε τοῦτο ἐντεθυμῆσθαι, ὅτι τοιοῦτόν τι μάλιστα ὑπολαμβάνομεν τὴν ψυχὴν εἶναι, ὕσπερ ἐντεταμένου τοῦ σώματος ἥμῶν καὶ συνεχομένου ὑπὸ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ καὶ ξηροῦ καὶ ὑγροῦ καὶ τοιούτων τινῶν, κρᾶσιν εἶναι καὶ ἀρμονίαν αὐτῶν [86c] τούτων τὴν ψυχὴν ἥμῶν, ἐπειδὰν ταῦτα καλῶς καὶ μετρίως κραθῆ πρὸς ἄλληλα — εἰ οὖν τυγχάνει ἡ ψυχὴ οὕσα ἀρμονία τις, δῆλον ὅτι, ὅταν χαλασθῇ τὸ σῶμα ἥμῶν ἀμέτρως ἡ ἐπιταθῆ ὑπὸ νόσων καὶ ἄλλων κακῶν, τὴν μὲν ψυχὴν ἀνάγκη εύθυνς ὑπάρχει ἀπολωλέναι, καίπερ οὕσαν θειοτάτην, ὕσπερ καὶ αἱ ἄλλαι ἀρμονίαι αἱ τ' ἐν τοῖς φθόγγοις καὶ ἐν τοῖς τῶν δημιουργῶν ἔργοις πᾶσι, τὰ δὲ λείψαντα τοῦ σώματος ἐκάστου πολὺν χρόνον παραμένειν, ἔως [86d] ἀν ἡ κατακαυθῆ ἡ κατασαπῆ — ὅρα οὖν πρὸς τοῦτον τὸν λόγον τι φήσομεν, ἐάν τις ἀξιοῦ κρᾶσιν οὕσαν τὴν ψυχὴν τῶν ἐν τῷ σώματι ἐν τῷ καλουμένῳ θανάτῳ πρώτην ἀπόλυτην διαβλέψας οὖν ὁ Σωκράτης, ὕσπερ τὰ πολλὰ εἰώθει, καὶ μειδιάσας, δίκαια μέντοι, ἔφη, λέγει ὁ Σιμμίας. εἰ οὖν τις ὑμῶν εὔπορώτερος ἐμοῦ, τι οὐκ ἀπεκρίνατο; καὶ γάρ οὐ φαύλως ἔοικεν ἀπομένω τοῦ λόγου. δοκεῖ μέντοι μοι χρῆναι πρὸ τῆς ἀποκρίσεως ἔτι πρότερον κέβητος ἀκοῦσαι τί [86e] αὖ δεῖς ἔγκαλεῖ τῷ λόγῳ, ἵνα χρόνου ἔγγενομένου βουλευσώμεθα τί ἔροῦμεν, ἐπειτα δὲ ἀκούσαντας ἡ συγχωρεῖν αὐτοῖς ἐάν τι δοκῶσι προσάρδειν, ἐάν δὲ μή, οὕτως ἡδη ὑπερδικεῖν τοῦ λόγου. ἀλλ' ἄγε, ἢ δ' ὅς, ὡς Κέβης, λέγε, τι ἦν τὸ σὲ αὖ θράττον ἀπιστίαν παρέχει. λέγω δή, ἢ δ' δὲ ὁ Κέβης.

St. 87a

[Φαίδων]: ἐμοὶ γάρ φαίνεται ἔτι ἐν τῷ αὐτῷ ὁ λόγος εἶναι, καί, ὅπερ ἐν τοῖς πρόσθεν ἐλέγομεν, ταύτον ἔγκλημα ἔχειν. ὅτι μὲν γάρ ἦν ἥμῶν ἡ ψυχὴ καὶ πρὶν εἰς τόδε τὸ εἶδος ἐλθεῖν, οὐκ ἀνατίθεμαι μὴ οὐχὶ πάνυ χαριέντως καί, εἰ μὴ ἐπαχθές ἐστιν εἰπεῖν, πάνυ ίκανῶς ἀποδεῖχθαι· ὡς δὲ καὶ ἀποθανόντων ἥμῶν ἔτι που ἔστιν, οὐ μοι δοκεῖ τῆδε. ὡς μὲν οὐκ ισχυρότερον καὶ πολυχρονιώτερον ψυχὴ σώματος, οὐ συγχωρῶ τῇ Σιμμίου ἀντιληφεῖ· δοκεῖ γάρ μοι πᾶσι τούτοις πάνυ πολὺ διαφέρειν. τί οὖν, ἀν φαίη ὁ λόγος, ἔτι ἀπιστεῖς, ἐπειδὴ ὄρφας ἀποθανόντος τοῦ ἀνθρώπου τό γε ἀσθενέστερον ἔτι ὅν; τὸ δὲ πολυχρονιώτερον οὐ δοκεῖ σοι ἀναγκαῖον εἶναι ἔτι σώζεσθαι ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ; πρὸς δὴ τοῦτο τόδε ἐπίσκεψαι, εἴ τι λέγω εἰκόνος γάρ τινος, ὡς ἔοικεν, κάγὼ ὕσπερ Σιμμίας δέομαι. ἐμοὶ γάρ δοκεῖ ὁμοίως λέγεσθαι ταῦτα ὕσπερ ἃν τις περὶ ἀνθρώπου ὑφάντου πρεσβύτου ἀποθανόντος λέγοι τοῦτον τὸν λόγον, ὅτι οὐκ ἀπόλωλεν ὁ ἀνθρωπος ἀλλ' ἔστι που σῶς, τεκμήριον δὲ παρέχοιτο θοιμάτιον δὲ ἡμείχετο αὐτὸς ὑφηνάμενος ὅτι ἔστι σῶν καὶ οὐκ ἀπόλωλεν, καὶ εἴ τις ἀπιστοῦ [87c] αὐτῷ, ἀνερωτῷ πότερον πολυχρονιώτερόν ἔστι τὸ γένος ἀνθρώπου ἡ ίματίου ἐν χρείᾳ τε ὅντος καὶ φορουμένου, ἀποκριναμένου δή τινος ὅτι πολὺ τὸ τοῦ ἀνθρώπου, οἵοιτο ἀποδεῖχθαι ὅτι παντὸς ἄρα μᾶλλον ὅ γε ἀνθρωπος σῶς ἔστιν, ἐπειδὴ τό γε ὀλιγοχρονιώτερον οὐκ ἀπόλωλεν. τὸ δ' οἶμαι, ὡς Σιμμία, οὕτως οὕτως ἔχει· σκόπει γάρ καὶ σὺ ἀ

λέγω. πᾶς γάρ ἀν ύπολάβοι ὅτι εὕθετς λέγει ὁ τοῦτο λέγων· ὁ γάρ ύφαντης οὗτος πολλὰ κατατρίψας τοιαῦτα ἴματια καὶ ύφηνάμενος ἐκείνων μὲν ὕστερος ἀπόλωλεν πολλῶν ὄντων, [87d] τοῦ δὲ τελευταίου οἵμαι πρότερος, καὶ οὐδέν τι μᾶλλον τούτου ἔνεκα ἄνθρωπός ἐστιν ἴματίου φαυλότερον ούδ' ἀσθενέστερον. τὴν αὐτὴν δὲ ταύτην οἴμαι εἰκόνα δέξαιτ' ἀν ψυχὴ πρὸς σῶμα, καὶ τις λέγων αὐτὰ ταῦτα περὶ αὐτῶν μέτρι' ἄν μοι φαίνοιτο λέγειν, ὡς ἡ μὲν ψυχὴ πολυχρόνιόν ἐστι, τὸ δὲ σῶμα ἀσθενέστερον καὶ ὀλιγοχρονιώτερον· ἀλλὰ γάρ ἀν φαίη ἐκάστην τῶν ψυχῶν πολλὰ σώματα κατατρίβειν, ἄλλως τε κἀν πολλὰ ἔτη βιῷ — εἰ γάρ ῥεοι τὸ σῶμα καὶ ἀπολλύοιτο ἔτι ζῶντος τοῦ ἀνθρώπου, [87e] ἀλλ' ἡ ψυχὴ ἀεὶ τὸ κατατριβόμενον ἀνυφαίνοι — ἀναγκαῖον μεντὰν εἴη, ὅποτε ἀπολλύοιτο ἡ ψυχή, τὸ τελευταῖον ὕφασμα τυχεῖν αὐτὴν ἔχουσαν καὶ τούτου μόνου προτέραν ἀπόλλυσθαι, ἀπολομένης δὲ τῆς ψυχῆς τότ' ἡδη τὴν φύσιν τῆς ἀσθενείας ἐπιδεικνύοι τὸ σῶμα καὶ ταχὺ σαπὲν διοίχοιτο.

St. 88a

[Φαίδων]: ὥστε τούτῳ τῷ λόγῳ οὕπω ἄξιον πιστεύσαντα θαρρεῖν ὡς ἐπειδὴν ἀποθάνωμεν ἔτι που ἡμῶν ἡ ψυχὴ ἐστιν. εἰ γάρ τις καὶ πλέον ἔτι τῷ λέγοντι ἡ ἀ σὺ λέγεις συγχωρήσειεν, δοὺς αὐτῷ μὴ μόνον ἐν τῷ πρὸν καὶ γενέσθαι ἡμᾶς χρόνῳ εἶναι ἡμῶν τὰς ψυχάς, ἀλλὰ μηδὲν κωλύειν καὶ ἐπειδὴν ἀποθάνωμεν ἐνίων ἔτι εἶναι καὶ ἔσεσθαι καὶ πολλάκις γενήσεσθαι καὶ ἀποθανεῖσθαι αὐθίς — οὕτω γάρ αὐτὸ φύσει ἰσχυρὸν εἶναι, ὥστε πολλάκις γιγνομένην ψυχὴν ἀντέχειν — δοὺς δὲ ταῦτα ἐκεῖνο μηκέτι συγχωροῦ, μὴ οὐ πονεῖν αὐτὴν ἐν ταῖς πολλαῖς γενέσεσιν καὶ τελευτῶσάν γε ἐν τινι τῶν θανάτων παντάπασιν ἀπόλλυσθαι, τοῦτον δὲ τὸν θάνατον [88b] καὶ ταύτην τὴν διάλυσιν τοῦ σώματος ἡ τῇ ψυχῇ φέρει ὀλεθρὸν μηδένα φαίη εἰδέναι — ἀδύνατον γάρ εἶναι ὀτωοῦν αἰσθέσθαι ἡμῶν — εἰ δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, οὐδενὶ προσήκει θάνατον θαρροῦντι μὴ οὐκ ἀνοήτως θαρρεῖν, ὃς ἀν μὴ ἔχῃ ἀποδεῖξαι ὅτι ἔστι ψυχὴ παντάπασιν ἀθάνατόν τε καὶ ἀνώλεθρον· εἰ δὲ μή, ἀνάγκην εἶναι ἀεὶ τὸν μέλλοντα ἀποθανεῖσθαι δεδιέναι ὑπὲρ τῆς αὐτοῦ ψυχῆς μὴ ἐν τῇ νῦν τοῦ σώματος διαζεύξει παντάπασιν ἀπόληται. πάντες [88c] οὖν ἀκούσαντες εἰπόντων αὐτῶν ἀηδῶς διετέθημεν, ὡς ὕστερον ἐλέγομεν πρὸς ἀλλήλους, ὅτι ὑπὸ τοῦ ἔμπροσθεν λόγου σφόδρα πεπεισμένους ἡμᾶς πάλιν ἔδόκουν ἀναταράξαι καὶ εἰς ἀπιστίαν καταβαλεῖν οὐ μόνον τοῖς προειρημένοις λόγοις, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ ὕστερον μέλλοντα ῥηθήσεσθαι, μὴ οὐδενὸς ἄξιοι εἶμεν κριταὶ ἡ καὶ τὰ πράγματα αὐτὰ ἀπιστα ἦ. νὴ τοὺς θεούς, ὡς Φαίδων, συγγνώμην γε ἔχω ὑμῖν. καὶ γάρ αὐτόν με νῦν ἀκούσαντά σου τοιοῦτόν τι λέγειν πρὸς [88d] ἐμαυτὸν ἐπέρχεται· τίνι οὖν ἔτι πιστεύσομεν λόγῳ; ὡς γάρ σφόδρα πιθανὸς ὕν, δὸν ὁ Σωκράτης ἔλεγε λόγον, νῦν εἰς ἀπιστίαν καταπέπτωκεν. θαυμαστῶς γάρ μου ὁ λόγος οὗτος ἀντιλαμβάνεται καὶ νῦν καὶ ἀεὶ, τὸ ἀρμονίαν τινὰ ἡμῶν εἶναι τὴν ψυχήν, καὶ ὥσπερ ὑπέμνησέν με ῥηθεὶς ὅτι καὶ αὐτῷ μοι ταῦτα προυδέδοκτο. καὶ πάνυ δέομαι πάλιν ὥσπερ ἐξ ἀρχῆς ἄλλου τινὸς λόγου ὅς με πείσει ὡς τοῦ ἀποθανόντος οὐ συναποθνήσκει ἡ ψυχή. λέγε οὖν πρὸς Διὸς πῆ ὁ Σωκράτης μετῆλθε τὸν λόγον; καὶ πότερον κάκεΐνος, [88e] ὥσπερ ὡμᾶς φής, ἔνδηλός τι ἐγένετο ἀχθόμενος ἡ οὐ, ἀλλὰ πράως ἐβοήθει τῷ λόγῳ; ἡ καὶ ίκανῶς ἐβοήθησεν ἡ ἐνδεῶς; πάντα ἡμῖν δίελθε ὡς δύνασαι ἀκριβέστατα.

St. 89a

[Φαίδων]: καὶ μήν, ὡς Ἐχέκρατες, πολλάκις θαυμάσας Σωκράτη οὐ πώποτε μᾶλλον ἡγάσθην ἡ τότε παραγενόμενος. τὸ μὲν οὖν ἔχειν ὅτι λέγοι ἐκεῖνος ἵσως οὐδέν τοπον· ἀλλὰ ἔγωγε μάλιστα ἔθαύμασα αὐτοῦ πρῶτον μὲν τοῦτο, ὡς ἡδέως καὶ εὔμενῶς καὶ ἀγαμένως τῶν νεανίσκων τὸν λόγον ἀπεδέξατο, ἐπειτα ἡμῶν ὡς ὀξέως ἥσθετο δὲ πεπόνθεμεν ὑπὸ τῶν λόγων, ἐπειτα ὡς εὖ ἡμᾶς ἱάσατο καὶ ὥσπερ πεφευγότας καὶ ἡττημένους ἀνεκαλέσατο καὶ προύτρεψεν πρὸς τὸ παρέπεσθαί τε καὶ συσκοπεῖν τὸν λόγον. πῶς δῆ; ἐγὼ ἔρω. ἔτυχον γάρ ἐν δεξιᾳ ἀυτοῦ καθήμενος παρὰ τὴν κλίνην ἐπὶ χαμαιζήλου τινός, δὲ ἐπὶ πολὺ ὑψηλοτέρου ἡ ἔγω. καταψήσας οὖν μου τὴν κεφαλὴν καὶ συμπιέσας τὰς ἐπὶ τῷ αὐχένι τρίχας — εἰώθει γάρ, ὅποτε τύχοι, παίζειν μου εἰς τὰς τρίχας — Αὔριον δή, ἔφη, ἵσως, ὡς Φαίδων, τὰς καλὰς ταύτας κόμας ἀποκερῆ. ἔσικεν, ἦν δὲ ἐγώ, ὡς Σώκρατες. οὐκ, ἀν γε ἐμοὶ πείθη. ἀλλὰ τί; ἦν δὲ ἐγώ. τήμερον, ἔφη, κάγὼ τὰς ἐμὰς καὶ σὺ ταύτας, ἔάνπερ γε ἡμῖν ὁ λόγος τελευτήσῃ καὶ μὴ δυνώμεθα αὐτὸν ἀναβιώσασθαι. καὶ [89c] ἔγωγ

ἄν, εἰ σὺ εἶην καί με διαφεύγοι ὁ λόγος, ἔνορκον ἀν ποιησάμην ὥσπερ Ἀργεῖοι, μὴ πρότερον κομήσειν, πρὶν ἀν νικήσω ἀναμαχόμενος τὸν Σιμίου τε καὶ κέβητος λόγον. ἀλλ', ἦν δ' ἐγώ, πρὸς δύο λέγεται οὐδ' ὁ Ἡρακλῆς οἴός τε εἶναι. ἀλλὰ καὶ ἔμε, ἔφη, τὸν Ἰόλεων παρακάλει, ἔως ἔτι φῶς ἐστιν. παρακαλῶ τοίνυν, ἔφην, οὐχ ὡς Ἡρακλῆς, ἀλλ' ὡς Ἰόλεως τὸν Ἡρακλῆ. οὐδὲν διοίσει, ἔφη. ἀλλὰ πρῶτον εὐλαβηθῶμέν τι πάθος μὴ πάθωμεν. τὸ ποῖον; ἦν δ' ἐγώ. μὴ [89d] γενώμεθα, ἢ δ' ὅς, μισόλογοι, ὥσπερ οἱ μισάνθρωποι γιγνόμενοι· ὡς οὐκ ἔστιν, ἔφη, δτι ἄν τις μεῖζον τούτου κακὸν πάθοι ἢ λόγους μισήσας. γίγνεται δὲ ἐκ τοῦ αὐτοῦ τρόπου μισολογία τε καὶ μισανθρωπία. ἢ τε γάρ μισανθρωπία ἐνδύεται ἐκ τοῦ σφόδρα τινὶ πιστεῦσαι ἄνευ τέχνης, καὶ ἡγήσασθαι παντάπασί γε ἀληθῆ εἶναι καὶ ὑγῆ καὶ πιστὸν τὸν ἄνθρωπον, ἐπειτα ὀλίγον ὕστερον εὔρεῖν τοῦτον πονηρόν τε καὶ ἄπιστον, καὶ αὖθις ἔτερον· καὶ δταν τοῦτο πολλάκις πάθη τις καὶ ὑπὸ τούτων μάλιστα οὓς ἄν ἡγήσαιτο οίκειοτάτους [89e] τε καὶ ἔταιροτάτους, τελευτῶν δὴ θαμὰ προσκρούων μισεῖ τε πάντας καὶ ἡγεῖται οὐδενὸς οὐδὲν ὑγιές εἶναι τὸ παράπαν. ἢ οὐκ ἥσθησαι σύ πω τοῦτο γιγνόμενον; πάνυ γε, ἦν δ' ἐγώ. οὐκοῦν, ἢ δ' ὅς, αἰσχρόν, καὶ δῆλον δτι ἄνευ τέχνης τῆς περὶ τάνθρωπεια ὁ τοιοῦτος χρῆσθαι ἐπεχείρει τοῖς ἀνθρώποις;

St. 90a

[Ἐχεκράτης]: εἰ γάρ που μετὰ τέχνης ἔχορῆτο, ὥσπερ ἔχει οὕτως ἄν ἡγήσατο, τοὺς μὲν χρηστοὺς καὶ πονηροὺς σφόδρα ὀλίγους εἶναι ἔκατέρους, τοὺς δὲ μεταξὺ πλείστους. πῶς λέγεις; ἔφην ἐγώ. ὥσπερ, ἢ δ' ὅς, περὶ τῶν σφόδρα σμικρῶν καὶ μεγάλων· οἵτινες τι σπανιώτερον εἶναι ἢ σφόδρα μέγαν ἢ σφόδρα σμικρὸν ἔξευρεῖν ἄνθρωπον ἢ κύνα ἢ ἄλλο ὄτιον; ἢ αὖ ταχὺν ἢ βραδὺν ἢ αἰσχρὸν ἢ καλὸν ἢ λευκὸν ἢ μέλανα; ἢ οὐχὶ ἥσθησαι δτι πάντων τῶν τοιούτων τὰ μὲν ἄκρα τῶν ἐσχάτων σπάνια καὶ ὀλίγα, τὰ δὲ μεταξὺ ἄφθονα καὶ πολλά; πάνυ γε, ἦν δ' ἐγώ. οὐκοῦν [90b] οἴτις, ἔφη, εἰ πονηρίας ἀγών προτεθείη, πάνυ ἀν ὀλίγους καὶ ἐνταῦθα τοὺς πρώτους φανήναι; εἰκός γε, ἦν δ' ἐγώ. εἰκός γάρ, ἔφη. ἀλλὰ ταύτη μὲν οὐχ ὅμοιοι οἱ λόγοι τοῖς ἀνθρώποις, ἀλλὰ σοῦ νυνδὴ προαγόντος ἐγὼ ἐφεστόμην, ἀλλ' ἔκείνη, ἢ, ἐπειδάν τις πιστεύσῃ λόγῳ τινὶ ἀληθεῖ εἶναι ἄνευ τῆς περὶ τοὺς λόγους τέχνης, κακείτα ὀλίγον ὕστερον αὐτῷ δόξῃ ψευδῆς εἶναι, ἐνίστε μὲν ὕν, ἐνίστε δ' οὐκ ὕν, καὶ αὖθις ἔτερος καὶ ἔτερος· — καὶ μάλιστα δὴ οἱ περὶ [90c] τοὺς ἀντιλογικοὺς λόγους διατρίψαντες οἵσθ' δτι τελευτῶντες οἴονται σοφώτατοι γεγονέναι καὶ κατανενοηκέναι μόνοι δτι οὕτε τῶν πραγμάτων οὐδενὸς οὐδὲν ὑγιές οὐδὲ βέβαιον οὕτε τῶν λόγων, ἀλλὰ πάντα τὰ ὄντα ἀτεχνῶς ὥσπερ ἐν Εὐρίπῳ ἄνω κάτω στρέφεται καὶ χρόνον οὐδένα ἐν οὐδενὶ μένει. πάνυ μὲν οὖν, ἔφην ἐγώ, ἀληθῆ λέγεις. οὐκοῦν, ὡς Φαίδων, ἔφη, οἰκτρὸν ἀν εἴη τὸ πάθος, εἰ ὄντος δὴ τινος ἀληθοῦς καὶ βεβαίου λόγου καὶ δυνατοῦ κατανοῆσαι, [90d] ἐπειτα διὰ τὸ παραγίγνεσθαι τοιούτοις τισὶ λόγοις, τοῖς αὐτοῖς τοτὲ μὲν δοκοῦσιν ἀληθέσιν εἶναι, τοτὲ δὲ μή, μὴ ἔαυτόν τις αἰτιῶτο μηδὲ τὴν ἔαυτοῦ ἀτεχνίαν, ἀλλὰ τελευτῶν διὰ τὸ ἀλγεῖν ἄσμενος ἐπὶ τοὺς λόγους ἀφ' ἔαυτοῦ τὴν αἰτίαν ἀπώσαιτο καὶ ἡδη τὸν λοιπὸν βίον μισῶν τε καὶ λοιδορῶν τοὺς λόγους διατελοῦ, τῶν δὲ ὄντων τῆς ἀληθείας τε καὶ ἐπιστήμης στερηθείη. νὴ τὸν Δία, ἷν δ' ἐγώ, οἰκτρὸν δῆτα. πρῶτον μὲν τοίνυν, ἔφη, τοῦτο εὐλαβηθῶμεν, καὶ μὴ παρίωμεν [90e] εἰς τὴν ψυχὴν ὡς τῶν λόγων κινδυνεύει οὐδὲν ὑγιές εἶναι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον δτι ἡμεῖς οὕπω ὑγιῶς ἔχομεν, ἀλλὰ ἀνδριστέον καὶ προθυμητέον ὑγιῶς ἔχειν, σοὶ μὲν οὖν καὶ τοῖς ἄλλοις καὶ τοῦ ἐπειτα βίου παντὸς ἔνεκα, ἐμοὶ δὲ

St. 91a

[Ἐχεκράτης]: αὐτοῦ ἔνεκα τοῦ θανάτου, ὡς κινδυνεύω ἔγωγε ἐν τῷ παρόντι περὶ αὐτοῦ τούτου οὐ φιλοσόφως ἔχειν ἀλλ' ὥσπερ οἱ πάνυ ἀπαίδευτοι φιλονίκως. καὶ γάρ ἐκεῖνοι δταν περὶ του ἀμφισβητῶσιν, ὅπη μὲν ἔχει περὶ ὕν ἀν ὁ λόγος ἢ οὐ φροντίζουσιν, δπως δὲ ἀ αὐτοὶ ἔθεντο ταῦτα δόξει τοῖς παροῦσιν, τοῦτο προθυμοῦνται. καὶ ἔγω μοι δοκῶ ἐν τῷ παρόντι τοσοῦτον μόνον ἐκείνων διοίσειν· οὐ γάρ δπως τοῖς παροῦσιν ἀ ἐγὼ λέγω δόξει ἀληθῆ εἶναι προθυμήσομαι, εἰ μὴ εἴη πάρεργον, ἀλλ' δπως αὐτῷ ἐμοὶ δτι μάλιστα δόξει οὕτως ἔχειν. [91b] λογίζομαι γάρ, ὡς φίλε ἔταιρε — θέασαι ὡς πλεονεκτικῶς — εἰ μὲν τυγχάνει ἀληθῆ ὄντα ἀ λέγω, καλῶς δὴ ἔχει τὸ πεισθῆναι· εἰ δὲ μηδέν ἔστι τελευτήσαντι, ἀλλ' οὖν τοῦτον γε τὸν χρόνον αὐτὸν τὸν πρὸ τοῦ θανάτου ἥττον τοῖς παροῦσιν ἀηδῆς ἔσομαι ὀδυρόμενος, ἢ δὲ ἄνοιά μοι αὗτη οὐ συνδιατελεῖ — κακὸν γάρ ἀν ἦν

— ἀλλ' ὁλίγον ὕστερον ἀπολεῖται. παρεσκευασμένος δή, ἔφη, ὡς Σιμία τε καὶ Κέβης, ούτωσὶ ἔρχομαι εἰπεὶ τὸν λόγον· ὑμεῖς μέντοι, ἂν ἐμὸι πείθησθε, σμικρὸν φροντίσαντες Σωκράτους, τῆς δὲ ἀληθείας πολὺ μᾶλλον, ἐὰν μέν τι ὑμῖν δοκῶ ἀληθὲς λέγειν, συνομολογήσατε, εἰ δὲ μή, παντὶ λόγῳ ἀντιτείνετε, εὐλαβούμενοι ὅπως μὴ ἐγὼ ὑπὸ προθυμίας ἄμα ἐμαυτόν τε καὶ ὑμᾶς ἔξαπατήσας, ὥσπερ μέλιττα τὸ κέντρον ἐγκαταλιπών οἰχήσομαι. ἀλλ' ἵτεον, ἔφη. πρῶτον με ύπομνήσατε ἀλλέγετε, ἐὰν μὴ φαίνωμαι μεμνημένος. Σιμίας μὲν γάρ, ὡς ἐγῶμαι, ἀπιστεῖ τε καὶ φοβεῖται μὴ ἡ ψυχὴ ὅμως καὶ θειότερον καὶ κάλλιον [91d] ὃν τοῦ σώματος προαπολλύηται ἐν ἀρμονίᾳς εἴδει οὕσα· Κέβης δέ μοι ἔδοξε τοῦτο μὲν ἐμὸι συγχωρεῖν, πολυχρονιώτερόν γε εἶναι ψυχὴν σώματος, ἀλλὰ τόδε ἄδηλον παντί, μὴ πολλὰ δὴ σώματα καὶ πολλάκις κατατρύψασα ἡ ψυχὴ τὸ τελευταῖον σῶμα καταλιποῦσα νῦν αὐτὴ ἀπολλύηται, καὶ ἦ αὐτὸ τοῦτο θάνατος, ψυχῆς ὅλεθρος, ἐπεὶ σῶμά γε ἀεὶ ἀπολλύμενον οὐδὲν παύεται. ἄρα ἀλλ' ἡ ταῦτ' ἐστίν, ὡς Σιμία τε καὶ Κέβης, ἢ δεῖ ἡμᾶς ἐπισκοπεῖσθαι; συνωμολογείτην [91e] δὴ ταῦτ' εἶναι ἄμφω. πότερον οὖν, ἔφη, πάντας τοὺς ἔμπροσθε λόγους οὐκ ἀποδέχεσθε, ἢ τοὺς μέν, τοὺς δ' οὐ; τοὺς μέν, ἔφάτην, τοὺς δ' οὐ.

St. 92a

[Φαίδων]: τί οὖν, ἢ δ' ὅς, περὶ ἐκείνου τοῦ λόγου λέγετε ἐν ᾧ ἔφαμεν τὴν μάθησιν ἀνάμνησιν εἶναι, καὶ τούτου οὕτως ἔχοντος ἀναγκαίως ἔχειν ἄλλοιθι πρότερον ἡμῶν εἶναι τὴν ψυχήν, πρὶν ἐν τῷ σώματι ἐνδεθῆναι; ἐγὼ μέν, ἔφη ὁ Κέβης, καὶ τότε θαυμαστῶς ὡς ἐπείσθην ὑπ' αὐτοῦ καὶ νῦν ἔμμένω ὡς οὐδενὶ λόγῳ. καὶ μήν, ἔφη ὁ Σιμίας, καὶ αὐτὸς οὕτως ἔχω, καὶ πάνυ ἀν θαυμάζοιμι εἰ μοι περὶ γε τούτου ἄλλο ποτέ τι δόξειεν. καὶ ὁ Σωκράτης, ἀλλὰ ἀνάγκη σοι, ἔφη, ὡς ξένε Θηβαῖς, ἄλλα δόξαι, ἐάνπερ μείνῃ ἥδε ἡ οἰησις, τὸ ἀρμονίαν μὲν εἶναι σύνθετον πρᾶγμα, ψυχὴν δὲ ἀρμονίαν τινὰ ἐκ τῶν κατὰ τὸ σῶμα ἐντεταμένων συγκεῖσθαι· οὐ γάρ που ἀποδέξῃ γε σαυτοῦ [92b] λέγοντος ὡς πρότερον ἦν ἀρμονία συγκειμένη, πρὶν ἐκεῖνα εἶναι ἐξ ὧν ἔδει αὐτὴν συντεθῆναι. ἢ ἀποδέξῃ; οὐδαμῶς, ἔφη, ὡς Σώκρατες. αἰσθάνῃ οὖν, ἢ δ' ὅς, ὅτι ταῦτά σοι συμβαίνει λέγειν, ὅταν φῆς μὲν εἶναι τὴν ψυχὴν πρὶν καὶ εἰς ἀνθρώπου εἶδός τε καὶ σῶμα ἀφικέσθαι, εἶναι δὲ αὐτὴν συγκειμένην ἐκ τῶν οὐδέπω δότων; οὐ γάρ δὴ ἀρμονία γένεται σοι τοιοῦτόν ἐστιν ᾧ ἀπεικάζεις, ἀλλὰ πρότερον καὶ ἡ λύρα καὶ αἱ χορδαὶ καὶ οἱ [92c] φθόγγοι ἔτι ἀνάρμοστοι δότες γίγνονται, τελευταῖον δὲ πάντων συνίσταται ἡ ἀρμονία καὶ πρῶτον ἀπόλυται. οὗτος οὖν σοι ὁ λόγος ἐκείνω πῶς συνάσται; οὐδαμῶς, ἔφη ὁ Σιμίας. καὶ μήν, ἢ δ' ὅς, πρέπει γε εἴπερ τῷ ἄλλῳ λόγῳ συνωδῷ εἶναι καὶ τῷ περὶ ἀρμονίας. πρέπει γάρ, ἔφη ὁ Σιμίας. οὗτος τοίνυν, ἔφη, σοὶ οὐ συνωδός· ἀλλ' ὅρα πότερον αἱρῆται τῶν λόγων, τὴν μάθησιν ἀνάμνησιν εἶναι ἡ ψυχὴν ἀρμονίαν; πολὺ μᾶλλον, ἔφη, ἐκεῖνον, ὡς Σώκρατες. δέ μὲν γάρ μοι [92d] γέγονεν ἄνευ ἀποδείξεως μετὰ εἰκότος τινὸς καὶ εὐπρεπείας, ὅθεν καὶ τοῖς πολλοῖς δοκεῖ ἀνθρώποις· ἐγὼ δὲ τοῖς διὰ τῶν εἰκότων τὰς ἀποδείξεις ποιουμένοις λόγοις σύνοιδα οὖσιν ἀλαζόσιν, καὶ ἀν τις αὐτοὺς μὴ φυλάττηται, εὖ μάλα ἔξαπατῶσι, καὶ ἐν γεωμετρίᾳ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἀπασιν. ὁ δὲ περὶ τῆς ἀναμνήσεως καὶ μαθήσεως λόγος δι' ὑποθέσεως ἀξίας ἀποδέξασθαι εἰρηται. ἐρρήθη γάρ που οὕτως ἡμῶν εἶναι ἡ ψυχὴ καὶ πρὶν εἰς σῶμα ἀφικέσθαι, ὥσπερ αὐτῆς ἐστιν ἡ οὐσία ἔχουσα τὴν ἐπωνυμίαν τὴν τοῦ ὃ ἐστιν ἐγὼ [92e] δὲ ταῦτην, ὡς ἐμαυτὸν πείθω, ίκανῶς τε καὶ ὀρθῶς ἀποδέδεγμαι. ἀνάγκη οὖν μοι, ὡς ἔοικε, διὰ ταῦτα μήτε ἐμαυτοῦ μήτε ἄλλου ἀποδέχεσθαι λέγοντος ὡς ψυχὴ ἐστιν ἀρμονία. τί δέ, ἢ δ' ὅς, ὡς Σιμία, τῇδε;

St. 93a

[Φαίδων]: δοκεῖ σοι ἀρμονίᾳ ἡ ἄλλη τινὶ συνθέσει προσήκειν ἄλλως πως ἔχειν ἡ ὡς ἀν ἐκεῖνα ἔχῃ ἐξ ὧν ἀν συγκέηται; οὐδαμῶς. οὐδὲ μὴν ποιεῖν τι, ὡς ἐγῶμαι, οὐδέ τι πάσχειν ἄλλο παρ' ἀ ἀν ἐκεῖνα ἡ ποιη ἢ πάσχη; συνέφη. οὐκέτι ἄρα ἡγεῖσθαι γε προσήκει ἀρμονίαν τούτων ἐξ ὧν ἀν συντεθῆ, ἀλλ' ἐπεσθαι. συνεδόκει. πολλοῦ ἄρα δεῖ ἐναντία γε ἀρμονία κινηθῆναι ἀν ἡ φθέγξασθαι ἡ τι ἄλλο ἐναντιωθῆναι τοῖς αὐτῆς μέρεσιν. πολλοῦ μέντοι, ἔφη. τί δέ; οὐχ οὕτως ἀρμονία πέφυκεν εἶναι ἐκάστη ἀρμονίᾳ ὡς ἀν ἀρμοσθῇ; οὐ μανθάνω, ἔφη. ἢ οὐχί, ἢ δ' ὅς, ἀν μὲν μᾶλλον ἀρμοσθῇ καὶ ἐπὶ πλέον, εἴπερ [93b] ἐνδέχεται τοῦτο γίγνεσθαι, μᾶλλόν τε ἀν ἀρμονίᾳ εἶη καὶ πλείων, εἰ δ' ἥττον τε καὶ ἐπ' ἔλαττον, ἥττων τε καὶ ἔλαττων; πάνυ γε. ἢ οὖν ἐστι τοῦτο περὶ ψυχῆν, ὥστε

καὶ κατὰ τὸ σμικρότατον μᾶλλον ἔτέραν ἔτέρας ψυχῆς ἐπὶ πλέον καὶ μᾶλλον ἢ ἐπ' ἔλαττον καὶ ἥττον αὐτὸ τοῦτο εἶναι, ψυχήν; οὐδ' ὄπωστιοῦν, ἔφη. φέρε δῆ, ἔφη, πρὸς Διός· λέγεται ψυχὴ ἡ μὲν νοῦν τε ἔχειν καὶ ἀρετὴν καὶ εἶναι ἀγαθή, ἢ δὲ ἄνοιάν τε καὶ μοχθηρίαν καὶ [93c] εἶναι κακή; καὶ ταῦτα ἀληθῶς λέγεται; ἀληθῶς μέντοι. τῶν οὖν θεμένων ψυχὴν ἀρμονίαν εἶναι τί τις φήσει ταῦτα ὅντα εἶναι ἐν ταῖς ψυχαῖς, τήν τε ἀρετὴν καὶ τὴν κακίαν; πότερον ἀρμονίαν αὐτὴν ἄλλην καὶ ἀναρμοστίαν; καὶ τὴν μὲν ἡρμόσθαι, τὴν ἀγαθήν, καὶ ἔχειν ἐν αὐτῇ ἀρμονίᾳ οὕση ἄλλην ἀρμονίαν, τὴν δὲ ἀνάρμοστον αὐτήν τε εἶναι καὶ οὐκ ἔχειν ἐν αὐτῇ ἄλλην; οὐκ ἔχω ἔγωγ', ἔφη ὁ Σιμμίας, εἰπεῖν· δῆλον δ' ὅτι τοιαῦτ' ἄπτ' ἀν λέγοι ὁ ἐκεῖνο ὑποθέμενος. ἀλλὰ [93d] προωμολόγηται, ἔφη, μηδὲν μᾶλλον μηδ' ἥττον ἔτέραν ἔτέρας ψυχὴν ψυχῆς εἶναι· τοῦτο δ' ἔστι τὸ ὄμολόγημα, μηδὲν μᾶλλον μηδ' ἐπὶ πλέον μηδ' ἥττον μηδ' ἐπ' ἔλαττον ἔτέραν ἔτέρας ἀρμονίαν ἀρμονίας εἶναι. ἢ γάρ; πάνυ γε. τὴν δέ γε μηδὲν μᾶλλον μηδὲ ἥττον ἀρμονίαν οὕσαν μήτε μᾶλλον μήτε ἥττον ἡρμόσθαι· ἔστιν οὕτως; ἔστιν. ἢ δὲ μήτε μᾶλλον μήτε ἥττον ἡρμοσμένη ἔστιν ὅτι πλέον ἢ ἔλαττον ἀρμονίας μετέχει, ἢ τὸ ἵσον; τὸ ἵσον. οὐκοῦν ψυχὴ ἐπειδὴ οὐδὲν μᾶλλον οὐδὲν ἥττον ἄλλη ἄλλης [93e] αὐτὸ τοῦτο, ψυχὴ, ἔστιν, οὐδὲ δὴ μᾶλλον οὐδὲν ἥττον ἡρμοσται; οὕτω. τοῦτο δέ γε πεπονθυῖα οὐδὲν πλέον ἀναρμοστίας οὐδὲ ἀρμονίας μετέχοι ἄν; οὐ γὰρ οὖν. τοῦτο δ' αὐτὸ πεπονθυῖα ἄρτ' ἄν τι πλέον κακίας ἢ ἀρετῆς μετέχοι ἔτέρα ἔτέρας, εἴπερ ἡ μὲν κακία ἀναρμοστία, ἢ δὲ ἀρετὴ ἀρμονία εἴη; οὐδὲν πλέον.

St. 94a

[Φαίδων]: μᾶλλον δέ γέ που, ὡς Σιμμία, κατὰ τὸν ὄρθον λόγον κακίας οὐδεμία ψυχὴ μεθέξει, εἴπερ ἀρμονία ἔστιν· ἀρμονία γὰρ δήπου παντελῶς αὐτὸ τοῦτο οὕσα, ἀρμονία, ἀναρμοστίας οὕποτ' ἄν μετάσχοι. οὐ μέντοι. οὐδέ γε δήπου ψυχὴ, οὕσα παντελῶς ψυχὴ, κακίας. πῶς γὰρ ἔκ γε τῶν προειρημένων; ἐκ τούτου ἄρα τοῦ λόγου ἡμῖν πᾶσαι ψυχαὶ πάντων ζῷων ὄμοίως ἀγαθαὶ ἔσονται, εἴπερ ὄμοίως ψυχαὶ πεφύκασιν αὐτὸ τοῦτο, ψυχαὶ, εἶναι. ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη, ὡς Σώκρατες. ἢ καὶ καλῶς δοκεῖ, ἢ δ' ὅς, οὕτω λέγεσθαι, καὶ πάσχειν ἄν [94b] ταῦτα ὁ λόγος εἰ ὄρθη ἢ ὑπόθεσις ἦν, τὸ ψυχὴν ἀρμονίαν εἶναι; οὐδ' ὄπωστιοῦν, ἔφη. τί δέ; ἢ δ' ὅς· τῶν ἐν ἀνθρώπῳ πάντων ἔσθ' ὅτι ἄλλο λέγεις ἄρχειν ἢ ψυχὴν ἄλλως τε καὶ φρόνιμον; οὐκ ἔγωγε. πότερον συγχωροῦσαν τοῖς κατὰ τὸ σῶμα πάθεσιν ἢ καὶ ἐναντιουμένην; λέγω δὲ τὸ τοιόνδε, οἶον καύματος ἐνόντος καὶ δύψους ἐπὶ τούναντίον ἔλκειν, τὸ μὴ πίνειν, καὶ πείνης ἐνούσης ἐπὶ τὸ μὴ ἔσθίειν, καὶ ἄλλα μυρία που ὄρῶμεν [94c] ἐναντιουμένην τὴν ψυχὴν τοῖς κατὰ τὸ σῶμα· ἢ οὐ; πάνυ μὲν οὖν. οὐκοῦν αὐτὸ ὄμολογήσαμεν ἐν τοῖς πρόσθεν μήποτ' ἄν αὐτήν, ἀρμονίαν γε οὕσαν, ἐναντία ἄδειν οῖς ἐπιτείνοιτο καὶ χαλῶτο καὶ ψάλλοιτο καὶ ἄλλο ὄτιοῦν πάθος πάσχοι ἐκεῖνα ἔξ ὧν τυγχάνοι οὕσα, ἀλλ' ἔπεσθαι ἐκείνοις καὶ οὕποτ' ἄν ἡγεμονεύειν; ὄμολογήσαμεν, ἔφη· πῶς γὰρ οὐ; τί οὖν; νῦν οὐ πᾶν τούναντίον ἡμῖν φαίνεται ἐργαζομένη, ἡγεμονεύουσα τε ἐκείνων πάντων ἔξ ὧν φησί τις αὐτὴν εἶναι, [94d] καὶ ἐναντιουμένη ὀλίγου πάντα διὰ παντὸς τοῦ βίου καὶ δεσπόζουσα πάντας τρόπους, τὰ μὲν χαλεπώτερον κολάζουσα καὶ μετ' ἀλγηδόνων, τὰ τε κατὰ τὴν γυμναστικὴν καὶ τὴν ἰατρικήν, τὰ δὲ πραότερον, καὶ τὰ μὲν ἀπειλοῦσα, τὰ δὲ νουθετοῦσα, ταῖς ἐπιθυμίαις καὶ ὄργαις καὶ φόβοις ὡς ἄλλη οὕσα ἄλλω πράγματι διαλεγομένη; οἶον που καὶ Ὄμηρος ἐν Ὁδυσσείᾳ πεποίηκεν, οὗ λέγει τὸν Ὅδυσσεα·

στῆθος δὲ πλήξας κραδίην ἡνίπατε μύθῳ.

[Φαίδων]: [94e]

τέτλαθι δή, κραδίη· καὶ κύντερον ἄλλο ποτ' ἔτλης.

Hom. Od 20.17-18

[Φαίδων]: ἄρτ' οἵει αὐτὸν ταῦτα ποιῆσαι διανοούμενον ὡς ἀρμονίας αὐτῆς οὕσης καὶ οἴας ἄγεσθαι ὑπὸ τῶν τοῦ σῶματος παθημάτων, ἀλλ' οὐχ οἴας ἄγειν τε ταῦτα καὶ δεσπόζειν, καὶ οὕσης αὐτῆς πολὺ

θειοτέρου τινὸς πράγματος ἢ καθ' ἀρμονίαν; νὴ Δία, ὡς Σώκρατες, ἔμοιγε δοκεῖ.

St. 95a

[Φαίδων]: οὐκ ἄρα, ὡς ἄριστε, ἡμῖν οὐδαμῆ καλῶς ἔχει ψυχὴν ἀρμονίαν τινὰ φάναι εἶναι· οὕτε γὰρ ἂν, ὡς ἔοικεν, Ὁμήρω θείω ποιητῇ δύμοιογοῖμεν οὕτε αὐτοὶ ἡμῖν αὐτοῖς. ἔχει οὕτως, ἔφη. εἶεν δῆ, ἢ δ' ὃς ὁ Σωκράτης, τὰ μὲν Ἀρμονίας ἡμῖν τῆς Θηβαϊκῆς ὄλεα πως, ὡς ἔοικε, μετρίως γέγονεν· τί δὲ δὴ τὰ Κάδμου, ἔφη, ὡς Κέβης, πῶς Ιλασόμεθα καὶ τίνι λόγῳ; σύ μοι δοκεῖς, ἔφη ὁ Κέβης, ἔξευρήσειν· τουτονὶ γοῦν τὸν λόγον τὸν πρὸς τὴν ἀρμονίαν θαυμαστῶς μοι εἴπεις ὡς παρὰ δόξαν. Σιμμίου γὰρ λέγοντος ὅτε ἡπόρει, πάνυ ἐθαύμαζον εἰ [95b] τι ἔχει τις χρήσασθαι τῷ λόγῳ αὐτοῦ· πάνυ οὖν μοι ἀτόπως ἔδοξεν εὐθὺς τὴν πρώτην ἔφοδον οὐ δέξασθαι τοῦ σοῦ λόγου. ταύτα δὴ οὐκ ἀν θαυμάσαιμι καὶ τὸν τοῦ Κάδμου λόγον εἰ πάθοι. ὥγαθέ, ἔφη ὁ Σωκράτης, μὴ μέγα λέγε, μή τις ἡμῖν βασκανία περιτρέψῃ τὸν λόγον τὸν μέλλοντα ἔσεσθαι. ἀλλὰ δὴ ταῦτα μὲν τῷ θεῷ μελήσει, ἡμεῖς δὲ Ὁμηρικῶς ἐγγὺς ιόντες πειρώμεθα εἰ ἄρα τι λέγεις. ἔστι δὲ δὴ τὸ κεφάλαιον ὃν ζητεῖς· ἀξιοῖς ἐπιδειχθῆναι ἡμῶν τὴν ψυχὴν ἀνώλεθρόν [95c] τε καὶ ἀθάνατον οὔσαν, εἰ φιλόσοφος ἀνὴρ μέλλων ἀποθανεῖσθαι, θαρρῶν τε καὶ ἡγούμενος ἀποθανὼν ἐκεῖ εῦ πράξειν διαφερόντως ἢ εἰ ἐν ἄλλῳ βίῳ βιοὺς ἐτελεύτα, μὴ ἀνόητόν τε καὶ ἡλίθιον θάρρος θαρρήσει. τὸ δὲ ἀποφαίνειν ὅτι ισχυρόν τί ἔστιν ἡ ψυχὴ καὶ θεοειδὲς καὶ ἦν ἔτι πρότερον, πρὶν ἡμᾶς ἀνθρώπους γενέσθαι, οὐδὲν κωλύειν φῆς πάντα ταῦτα μηνύειν ἀθανασίαν μὲν μή, ὅτι δὲ πολυχρόνιόν τέ ἔστιν ψυχὴ καὶ ἦν που πρότερον ἀμήχανον δύσον χρόνον καὶ ἥδει τε καὶ ἐπραττεν πολλὰ ἄττα· ἀλλὰ γὰρ οὐδέν [95d] τι μᾶλλον ἦν ἀθάνατον, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς τὸ εἰς ἀνθρώπου σῶμα ἐλθεῖν ἀρχὴ ἦν αὐτῇ ὄλεθρου, ὃσπερ νόσος· καὶ ταλαιπωρουμένη τε δὴ τοῦτον τὸν βίον ζῷη καὶ τελευτῶσά γε ἐν τῷ καλουμένῳ θανάτῳ ἀπολλύοιτο. διαφέρειν δὲ δὴ φῆς οὐδὲν εἴτε ἄπαξ εἰς σῶμα ἔρχεται εἴτε πολλάκις, πρός γε τὸ ἔκαστον ἡμῶν φοβεῖσθαι· προσήκει γὰρ φοβεῖσθαι, εἰ μὴ ἀνόητος εἴη, τῷ μὴ εἰδότι μηδὲ ἔχοντι λόγον διδόναι ὡς [95e] ἀθάνατόν ἔστι. τοιαῦτ' ἄττα ἔστιν, οἷμαι, ὡς Κέβης, ἢ λέγεις· καὶ ἔξεπίτηδες πολλάκις ἀναλαμβάνω, ἵνα μή τι διαφύγῃ ἡμᾶς, εἰ τέ τι βούλει, προσθῆς ἢ ἀφέλης. καὶ ὁ Κέβης, ἀλλ' οὐδὲν ἔγωγε ἐν τῷ παρόντι, ἔφη, οὕτε ἀφελεῖν οὕτε προσθεῖναι δέομαι· ἔστι δὲ ταῦτα ἢ λέγω. ὁ οὖν Σωκράτης συχνὸν χρόνον ἐπισχῶν καὶ πρὸς ἑαυτόν τι σκεψάμενος, οὐ φαῦλον πρᾶγμα, ἔφη, ὡς Κέβης, ζητεῖς· ὅλως γὰρ δεῖ περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς τὴν αἰτίαν διαπραγματεύσασθαι.

St. 96a

[Φαίδων]: ἔγὼ οὖν σοι δίειμι περὶ αὐτῶν, ἔὰν βούλῃ, τά γε ἐμὰ πάθη· ἔπειτα ἂν τί σοι χρήσιμον φαίνηται ὃν ἀν λέγω, πρὸς τὴν πειθῶ περὶ ὃν δὴ λέγεις χρήσῃ. ἀλλὰ μήν, ἔφη ὁ Κέβης, βούλομαί γε. ἄκουε τούνυν ὡς ἔροῦντος. ἔγὼ γάρ, ἔφη, ὡς Κέβης, νέος ὃν θαυμαστῶς ὡς ἐπεθύμησα ταύτης τῆς σοφίας ἦν δὴ καλοῦσι περὶ φύσεως ιστορίαν· ὑπερήφανος γάρ μοι ἐδόκει εἶναι, εἰδέναι τὰς αἰτίας ἐκάστου, διὰ τί γίγνεται ἔκαστον καὶ διὰ τί ἀπόλλυται καὶ διὰ τί ἔστι. καὶ πολλάκις ἐμαυτὸν [96b] ἄνω κάτω μετέβαλλον σκοπῶν πρῶτον τὰ τοιάδε· ἀρ' ἐπειδὰν τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν σηπεδόνα τινὰ λάβῃ, ὡς τινες ἔλεγον, τότε δὴ τὰ ζῷα συντρέφεται; καὶ πότερον τὸ αἷμά ἔστιν ὡς φρονοῦμεν, ἢ ὁ ἀὴρ ἢ τὸ πῦρ; ἢ τούτων μὲν οὐδέν, ὁ δ' ἐγκέφαλός ἔστιν ὁ τὰς αἰσθήσεις παρέχων τοῦ ἀκούειν καὶ ὄραν καὶ ὀσφραίνεσθαι, ἐκ τούτων δὲ γίγνοιτο μνήμη καὶ δόξα, ἐκ δὲ μνήμης καὶ δόξης λαβούσης τὸ ἡρεμεῖν, κατὰ ταῦτα γίγνεσθαι ἐπιστήμην; καὶ αὖ τούτων τὰς φθορὰς σκοπῶν, καὶ τὰ περὶ τὸν οὐρανόν τε [96c] καὶ τὴν γῆν πάθη, τελευτῶν οὕτως ἐμαυτῷ ἔδοξα πρὸς ταύτην τὴν σκέψιν ἀφυῆς εἶναι ὡς οὐδὲν χρῆμα. τεκμήριον δέ σοι ἐρῶ ίκανόν· ἔγὼ γὰρ ἢ καὶ πρότερον σαφῶς ἡπιστάμην, ὡς γε ἐμαυτῷ καὶ τοῖς ἄλλοις ἐδόκουν, τότε ὑπὸ ταύτης τῆς σκέψεως οὕτω σφόδρα ἐτυφλώθην, ὥστε ἀπέμαθον καὶ ταῦτα ἢ πρὸ τοῦ ὥμην εἰδέναι, περὶ ἄλλων τε πολλῶν καὶ διὰ τί ἄνθρωπος αὐξάνεται. τοῦτο γὰρ ὥμην πρὸ τοῦ παντὶ δῆλον εἶναι, ὅτι διὰ τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν· [96d] ἐπειδὰν γὰρ ἐκ τῶν σιτίων ταῖς μὲν σαρξὶ σάρκες προσγένωνται, τοῖς δὲ ὄστοῖς ὄστᾶ, καὶ οὕτω κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ τοῖς ἄλλοις τὰ αὐτῶν οἰκεῖα ἐκάστοις προσγένηται, τότε δὴ τὸν ὀλίγον ὅγκον ὄντα ὕστερον πολὺν γεγονέναι, καὶ οὕτω γίγνεσθαι τὸν σμικρὸν ἄνθρωπον μέγαν. οὕτως τότε ὥμην· οὐ δοκῶ σοι μετρίως; ἔμοιγε, ἔφη ὁ Κέβης. σκέψαι δὴ

καὶ τάδε ἔτι. ὥμην γὰρ ἵκανῶς μοι δοκεῖν, ὁπότε τις φαίνοιτο ἀνθρωπος παραστὰς μέγας σμικρῷ μείζων εἶναι [96e] αὐτῇ τῇ κεφαλῇ, καὶ ὑπος ὑπου· καὶ ἔτι γε τούτων ἐναργέστερα, τὰ δέκα μοι ἔδοκει τῶν ὀκτὼ πλέονα εἶναι διὰ τὸ δύο αὐτοῖς προσεῖναι, καὶ τὸ δίπηχο τοῦ πηχυαίου μεῖζου εἶναι διὰ τὸ ἡμίσει αὐτοῦ ὑπερέχειν. νῦν δὲ δῆ, ἔφη ὁ Κέβης, τί σοι δοκεῖ περὶ αὐτῶν;

St. 97a

[Φαίδων]: πόρρω που, ἔφη, νὴ Δία ἐμὲ εἶναι τοῦ οἰεσθαι περὶ τούτων του τὴν αἰτίαν εἰδέναι, ὃς γε οὐκ ἀποδέχομαι ἐμαυτοῦ οὐδὲ ὡς ἐπειδὴν ἐνὶ τις προσθῇ ἔν, ἢ τὸ ἐν ὥ προσετέθη δύο γέγονεν, ἢ τὸ προστεθέν, ἢ τὸ προστεθὲν καὶ ὥ προσετέθη διὰ τὴν πρόσθεσιν τοῦ ἐτέρου τῷ ἐτέρῳ δύο ἐγένετο· θαυμάζω γὰρ εἰ δτε μὲν ἐκάτερον αὐτῶν χωρὶς ἀλλήλων ἦν, ἐν ἄρα ἐκάτερον ἦν καὶ οὐκ ἤστην τότε δύο, ἐπεὶ δ' ἐπλησίασαν ἀλλήλοις, αὐτη ἄρα αἰτία αὐτοῖς ἐγένετο τοῦ δύο γενέσθαι, ἢ σύνοδος τοῦ πλησίου ἀλλήλων τεθῆναι. οὐδέ γε ὡς ἔαν τις ἐν διασχίσῃ, δύναμαι ἔτι πείθεσθαι ὡς αὕτη αὖ αἰτία γέγονεν, ἢ σχίσις, τοῦ δύο γεγονέναι· ἐναντία γὰρ γίγνεται [97b] ἢ τότε αἰτία τοῦ δύο γίγνεσθαι. τότε μὲν γὰρ ὅτι συνήγετο πλησίον ἀλλήλων καὶ προσετίθετο ἔτερον ἐτέρῳ, νῦν δ' ὅτι ἀπάγεται καὶ χωρίζεται ἔτερον ἀφ' ἐτέρου. οὐδέ γε δι' ὅτι ἐν γίγνεται ὡς ἐπίσταμαι, ἔτι πείθω ἐμαυτόν, οὐδ' ἄλλο οὐδὲν ἐνὶ λόγῳ δι' ὅτι γίγνεται ἢ ἀπόλλυται ἢ ἔστι, κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον τῆς μεθόδου, ἀλλά τιν' ἄλλον τρόπον αὐτὸς εἰκῇ φύρω, τοῦτον δὲ οὐδαμῆ προσίεμαι. ἀλλ' ἀκούσας μέν ποτε ἐκ βιβλίου τινός, ὡς ἔφη, Ἀναξαγόρου ἀναγιγνώσκοντος, [97c] καὶ λέγοντος ὡς ἄρα νοῦς ἔστιν ὁ διακοσμῶν τε καὶ πάντων αἴτιος, ταύτη δὴ τῇ αἰτίᾳ ἤσθην τε καὶ ἔδοξε μοι τρόπον τινὰ εὑ ἔχειν τὸ τὸν νοῦν εἶναι πάντων αἴτιον, καὶ ἡγησάμην, εἰ τοῦθ' οὕτως ἔχει, τόν γε νοῦν κοσμοῦντα πάντα κοσμεῖν καὶ ἔκαστον τιθέναι ταύτη ὅπῃ ἀν βέλτιστα ἔχῃ· εἰ οὖν τις βούλοιτο τὴν αἰτίαν εύρειν περὶ ἐκάστου ὅπῃ γίγνεται ἢ ἀπόλλυται ἢ ἔστι, τοῦτο δεῖν περὶ αὐτοῦ εὑρεῖν, ὅπῃ βέλτιστον αὐτῷ ἔστιν ἢ εἶναι ἢ ἄλλο [97d] οὐδιοῦν πάσχειν ἢ ποιεῖν· ἐκ δὲ δὴ τοῦ λόγου τούτου οὐδὲν ἄλλο σκοπεῖν προσήκειν ἀνθρώπῳ καὶ περὶ αὐτοῦ ἐκείνου καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἀλλ' ἢ τὸ ἄριστον καὶ τὸ βέλτιστον. ἀναγκαῖον δὲ εἶναι τὸν αὐτὸν τοῦτον καὶ τὸ χεῖρον εἰδέναι· τὴν αὐτὴν γὰρ εἶναι ἐπιστήμην περὶ αὐτῶν. ταῦτα δὴ λογιζόμενος ἀσμενος ηύρηκεν ὥμην διδάσκαλον τῆς αἰτίας περὶ τῶν δυτῶν κατὰ νοῦν ἐμαυτῷ, τὸν Ἀναξαγόραν, καὶ μοι φράσειν πρῶτον μὲν πότερον ἢ γῆ πλατεῖά ἔστιν ἢ στρογγύλη, [97e] ἐπειδὴ δὲ φράσειν, ἐπεκδιηγήσεσθαι τὴν αἰτίαν καὶ τὴν ἀνάγκην, λέγοντα τὸ ἄμεινον καὶ ὅτι αὐτὴν ἄμεινον ἦν τοιαύτην εἶναι· καὶ εἰ ἐν μέσῳ φαίη εἶναι αὐτήν, ἐπεκδιηγήσεσθαι ὡς ἄμεινον ἦν αὐτὴν ἐν μέσῳ εἶναι· καὶ εἴ μοι

St. 98a

[Φαίδων]: ταῦτα ἀποφαίνοι, παρεσκευάσμην ὡς οὐκέτι ποθεσόμενος αἰτίας ἄλλο εἶδος.

St. 99a

[Φαίδων]: καὶ δὴ καὶ περὶ ἡλίου οὕτω παρεσκευάσμην ὡσαύτως πευσόμενος, καὶ σελήνης καὶ τῶν ἄλλων ἄστρων, τάχους τε πέρι πρὸς ἄλληλα καὶ τροπῶν καὶ τῶν ἄλλων παθημάτων, πῇ ποτε ταῦτ' ἄμεινόν ἔστιν ἔκαστον καὶ ποιεῖν καὶ πάσχειν ἢ πάσχει. οὐ γὰρ ἀν ποτε αὐτὸν ὥμην, φάσκοντά γε ὑπὸ νοῦ αὐτὰ κεκοσμῆσθαι, ἄλλην τινὰ αὐτοῖς αἰτίαν ἐπενεγκεῖν ἢ ὅτι βέλτιστον αὐτὰ οὕτως ἔχειν ἔστιν [98b] ὕσπερ ἔχει· ἐκάστω οὖν αὐτῶν ἀποδιδόντα τὴν αἰτίαν καὶ κοινῇ πᾶσι τὸ ἐκάστω βέλτιστον ὥμην καὶ τὸ κοινὸν πᾶσιν ἐπεκδιηγήσεσθαι ἀγαθόν· καὶ οὐκ ἀν ἀπεδόμην πολλοῦ τὰς ἐλπίδας, ἀλλὰ πάνυ σπουδῇ λαβὼν τὰς βίβλους ὡς τάχιστα οἴός τ' ἢ ἀνεγίγνωσκον, ἵν' ὡς τάχιστα εἰδείην τὸ βέλτιστον καὶ τὸ χεῖρον. ἀπὸ δὴ θαυμαστῆς ἐλπίδος, ὡς ἐταῖρε, ὧχόμην φερόμενος, ἐπειδὴ προϊὼν καὶ ἀναγιγνώσκων ὁρῷ ἄνδρα τῷ μὲν νῷ οὐδὲν χρώμενον οὐδέ τινας αἰτίας ἐπαιτιώμενον εἰς τὸ διακοσμεῖν [98c] τὰ πράγματα, ἀέρας δὲ καὶ αἰθέρας καὶ ὕδατα αἰτιώμενον καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ ἄτοπα. καὶ μοι ἔδοξεν ὅμοιότατον πεπονθέναι ὕσπερ ἀν εἴ τις λέγων ὅτι Σωκράτης πάντα δσα πράττει νῷ πράττει, κἀπειτα ἐπιχειρήσας λέγειν τὰς αἰτίας ἐκάστων ὕν πράττω, λέγοι πρῶτον μὲν ὅτι διὰ ταῦτα νῦν ἐνθάδε κάθημαι, ὅτι σύγκειται μου τὸ σῶμα ἐξ ὁστῶν καὶ νεύρων, καὶ τὰ μὲν ὁστᾶ ἔστιν στερεὰ καὶ διαφυάς ἔχει χωρὶς ἀπ' ἀλλήλων, τὰ δὲ νεύρα οἵα ἐπιτείνεσθαι καὶ [98d] ἀνίεσθαι, περιαμπέχοντα τὰ ὁστᾶ μετὰ τῶν σαρκῶν καὶ

δέρματος ὃ συνέχει αὐτά· αἰωρουμένων οὖν τῶν ὁστῶν ἐν ταῖς αὐτῶν συμβολαῖς χαλῶντα καὶ συντείνοντα τὰ νεῦρα κάμπτεσθαί που ποιεῖ οἶόν τ' εἶναι ἐμὲ νῦν τὰ μέλη, καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν συγκαμφθεῖς ἐνθάδε κάθημαι· καὶ αὖ περὶ τοῦ διαλέγεσθαι ὑμῖν ἔτέρας τοιαύτας αἰτίας λέγοι, φωνάς τε καὶ ἀέρας καὶ ἀκοὰς καὶ ἄλλα μυρία τοιαῦτα [98e] αἰτιώμενος, ἀμελήσας τὰς ὡς ἀληθῶς αἰτίας λέγειν, ὅτι, ἐπειδὴ Ἀθηναίοις ἔδοξε βέλτιον εἶναι ἐμοῦ καταψηφίσασθαι, διὰ ταῦτα δὴ καὶ ἐμοὶ βέλτιον αὖ δέδοκται ἐνθάδε καθῆσθαι, καὶ δικαιότερον παραμένοντα ὑπέχειν τὴν δίκην ἦν ἀν κελεύσωσιν· ἐπει νὴ τὸν κύνα, ὡς ἐγὼμαι, πάλαι ἀν ταῦτα τὰ νεῦρα καὶ τὰ ὁστᾶ ἥ περὶ Μέγαρα ἥ Βοιωτοὺς ἦν, ὑπὸ δόξης φερόμενα τοῦ βελτίστου, εἰ μὴ δικαιότερον ὕμην καὶ κάλλιον εἶναι πρὸ τοῦ φεύγειν τε καὶ ἀποδιδράσκειν ὑπέχειν τῇ πόλει δίκην ἥντιν' ἀν τάττη. ἀλλ' αἴτια μὲν τὰ τοιαῦτα καλεῖν λίαν ἄτοπον· εἰ δέ τις λέγοι ὅτι ἄνευ τοῦ τὰ τοιαῦτα ἔχειν καὶ ὁστᾶ καὶ νεῦρα καὶ ὅσα ἄλλα ἔχω οὐκ ἀν οἶός τ' ἥ ποιεῖν τὰ δόξαντά μοι, ἀληθῆ ἀν λέγοι· ὡς μέντοι διὰ ταῦτα ποιῶ ἀ ποιῶ, καὶ ταῦτα νῷ πράττων, ἀλλ' οὐ τῇ [99b] τοῦ βελτίστου αἱρέσει, πολλὴ ἀν καὶ μακρὰ ῥάθυμία εἴη τοῦ λόγου. τὸ γὰρ μὴ διελέσθαι οἶόν τ' εἶναι ὅτι ἄλλο μὲν τί ἔστι τὸ αἴτιον τῷ ὄντι, ἄλλο δὲ ἐκεῖνο ἄνευ οὗ τὸ αἴτιον οὐκ ἀν ποτ' εἴη αἴτιον· δὲ δῆ μοι φαίνονται ψηλαφῶντες οἱ πολλοὶ ὕσπερ ἐν σκότει, ἀλλοτρίῳ ὄνόματι προσχρώμενοι, ὡς αἴτιον αὐτὸ προσαγορεύειν. διὸ δὴ καὶ ὁ μὲν τις δίνην περιτιθεὶς τῇ γῇ ὑπὸ τοῦ οὐρανοῦ μένειν δὴ ποιεῖ τὴν γῆν, ὁ δὲ ὕσπερ καρδόπω πλατείᾳ βάθρον τὸν ἀέρα ὑπερείδει· τὴν [99c] δὲ τοῦ ὡς οἶόν τε βέλτιστα αὐτὰ τεθῆναι δύναμιν οὕτω νῦν κεῖσθαι, ταύτην οὕτε ζητοῦσιν οὕτε τινὰ οἰονται δαιμονίαν ισχὺν ἔχειν, ἀλλὰ ἡγοῦνται τούτου Ἀτλαντα ἀν ποτε ισχυρότερον καὶ ἀθανατώτερον καὶ μᾶλλον ἄπαντα συνέχοντα ἔξευρεῖν, καὶ ὡς ἀληθῶς τὸ ἀγαθὸν καὶ δέον συνδεῖν καὶ συνέχειν οὐδὲν οἰονται. ἐγὼ μὲν οὖν τῆς τοιαύτης αἰτίας ὅπῃ ποτὲ ἔχει μαθητής ὅτουοῦν ἥδιστ' ἀν γενοίμην· ἐπειδὴ δὲ ταύτης ἔστερήθην καὶ οὕτ' αὐτὸς εὑρεῖν οὕτε παρ' ἄλλου μαθεῖν οἶός τε ἐγενόμην, τὸν δεύτερον πλοῦν [99d] ἐπὶ τὴν τῆς αἰτίας ζήτησιν ἥ πεπραγμάτευμαι βούλει σοι, ἔφη, ἐπίδειξιν ποιήσωμαι, ὡς Κέβης; ὑπερφυῶς μὲν οὖν, ἔφη, ὡς βούλομαι. ἔδοξε τοίνυν μοι, ἥ δ' ὅς, μετὰ ταῦτα, ἐπειδὴ ἀπειρήκη τὰ ὄντα σκοπῶν, δεῖν εὐλαβηθῆναι μὴ πάθοιμι ὅπερ οἱ τὸν ἥλιον ἐκλείποντα θεωροῦντες καὶ σκοπούμενοι πάσχουσιν· διαφθείρονται γάρ που ἔνιοι τὰ ὅμματα, ἐὰν μὴ ἐν ὅδατι ἥ τινι [99e] τοιούτῳ σκοπῶνται τὴν εἰκόνα αὐτοῦ. τοιούτον τι καὶ ἐγὼ διενοήθην, καὶ ἔδεισα μὴ παντάπασι τὴν ψυχὴν τυφλωθείην βλέπων πρὸς τὰ πράγματα τοῖς ὅμμασι καὶ ἔκάστη τῶν αἰσθήσεων ἐπιχειρῶν ἄπτεσθαι αὐτῶν. ἔδοξε δὴ μοι χρῆναι εἰς τοὺς λόγους καταφυγόντα ἐν ἐκείνοις σκοπεῖν τῶν ὄντων τὴν ἀληθειαν.

St. 100a

[Φαίδων]: Τοσαῦς μὲν οὖν ὡς εἰκάζω τρόπον τινὰ ούκ ἔοικεν· οὐ γὰρ πάνυ συγχωρῶ τὸν ἐν τοῖς λόγοις σκοπούμενον τὰ ὄντα ἐν εἰκόσι μᾶλλον σκοπεῖν ἥ τὸν ἐν τοῖς ἔργοις. ἀλλ' οὖν δὴ ταύτη γε ὄρμησα, καὶ ὑποθέμενος ἔκαστοτε λόγον δὲν ἀν κρίνω ἐρρωμενέστατον εἶναι, ἀ μὲν ἀν μοι δοκῆ τούτῳ συμφωνεῖν τίθημι ὡς ἀληθῆ ὄντα, καὶ περὶ αἰτίας καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων ὄντων, ἀ δ' ἀν μή, ὡς οὐκ ἀληθῆ. βούλομαι δέ σοι σαφέστερον εἰπεῖν ἀ λέγω· οἵμαι γάρ σε νῦν οὐ μανθάνειν. οὐ μὰ τὸν Δία, ἔφη ὡς Κέβης, οὐ σφόδρα. ἀλλ', [100b] ἥ δ' ὅς, ὕδε λέγω, οὐδὲν καινόν, ἀλλ' ἄπερ ἀεί τε ἄλλοτε καὶ ἐν τῷ παρεληλυθότι λόγῳ οὐδὲν πέπαυμαι λέγων. ἔρχομαι γὰρ δὴ ἐπιχειρῶν σοι ἐπιδείξασθαι τῆς αἰτίας τὸ εἶδος δὲ πεπραγμάτευμαι, καὶ εἴμι πάλιν ἐπ' ἐκεῖνα τὰ πολυθρύλητα καὶ ἄρχομαι ἀπ' ἐκείνων, ὑποθέμενος εἶναί τι καλὸν αὐτὸ καθ' αὐτὸ καὶ ἀγαθὸν καὶ μέγα καὶ τάλλα πάντα· ἀ εἴ μοι δίδως τε καὶ συγχωρεῖς εἶναι ταῦτα, ἐλπίζω σοι ἐκ τούτων τὴν αἰτίαν ἐπιδείξειν καὶ ἀνευρήσειν ὡς ὀθάνατον ἥ ψυχή. ἀλλὰ [100c] μήν, ἔφη ὡς Κέβης, ὡς διδόντος σοι οὐκ ἀν φθάνοις περαίνων. σκόπει δή, ἔφη, τὰ ἔξης ἐκείνοις ἐάν σοι συνδοκῇ ὕσπερ ἐμοὶ. φαίνεται γάρ μοι, εἴ τι ἔστιν ἄλλο καλὸν πλὴν αὐτὸ τὸ καλόν, οὐδὲ δι' ἐν ἄλλο καλὸν εἶναι ἥ διότι μετέχει ἐκείνου τοῦ καλοῦ· καὶ πάντα δὴ οὕτως λέγω. τῇ τοι ἀιτίᾳ συγχωρεῖς; συγχωρῶ, ἔφη. οὐ τοίνυν, ἥ δ' ὅς, ἔτι μανθάνω οὐδὲ δύναμαι τὰς ἄλλας αἰτίας τὰς σοφὰς ταύτας γιγνώσκειν· ἀλλ' ἐάν τις μοι λέγῃ δι' [100d] ὅτι καλόν ἔστιν ὀτιοῦν, ἥ χρῶμα εύανθὲς ἔχον ἥ σχῆμα ἥ ἄλλο ὀτιοῦν τῶν τοιούτων, τὰ μὲν ἄλλα χαίρειν ἐῶ, — ταράττομαι γὰρ ἐν τοῖς ἄλλοις

πᾶσι — τοῦτο δὲ ἀπλῶς καὶ ἀτέχνως καὶ Ἰσως εὐήθως **ἔχω** παρ' ἐμαυτῷ, ὅτι οὐκ **ἄλλο** τι ποιεῖ αὐτὸς **καλὸν** ἢ ἡ ἔκείνου τοῦ **καλοῦ** εἴτε **παρουσία** εἴτε **κοινωνία** εἴτε ὅπη δὴ καὶ ὅπως **προσγενομένη**. οὐ γὰρ ἔτι τοῦτο **δισχυρίζομαι**, ἀλλ' ὅτι τῷ **καλῷ** πάντα τὰ **καλὰ** γίγνεται **καλά**. τοῦτο γάρ μοι **δοκεῖ ἀσφαλέστατον** εἶναι καὶ ἐμαυτῷ ἀποκρίνασθαι καὶ **ἄλλω**, καὶ τούτου **ἔχόμενος ἥγοῦμαι** [100e] οὐκ ἄν ποτε **πεσεῖν**, ἀλλ' **ἀσφαλὲς** εἶναι καὶ ἐμοὶ καὶ ὁτῳοῦν **ἄλλω ἀποκρίνασθαι** ὅτι τῷ **καλῷ** τὰ **καλὰ** γίγνεται **καλά**. ἢ οὐ καὶ σοὶ **δοκεῖ**; **δοκεῖ**. καὶ **μεγέθει** ἄρα τὰ **μεγάλα** μεγάλα καὶ τὰ **μείζω μείζω**, καὶ **σμικρότητι** τὰ **ἐλάττω ἐλάττω**; ναί.

St. 101a

[Φαίδων]: οὐδὲ σὺ ἄρ' ἀν **ἀποδέχοιο** εἴ τίς τινα φαίνεται **έτερον** ἐτέρου τῇ **κεφαλῇ μείζω εἶναι**, καὶ τὸν **ἐλάττω τῷ αὐτῷ τούτῳ ἐλάττω**, ἀλλὰ **διαμαρτύροιο** ἀν ὅτι σὺ μὲν οὐδὲν **ἄλλο λέγεις** ἢ ὅτι τὸ **μείζον πᾶν ἔτερον** ἐτέρου οὐδενὶ **ἄλλω μείζον** ἐστιν ἢ **μεγέθει**, καὶ διὰ τοῦτο **μείζον**, διὰ τὸ **μέγεθος**, τὸ δὲ **ἔλαττον** οὐδενὶ **ἄλλω ἔλαττον** ἢ **σμικρότητι**, καὶ διὰ τοῦτο **ἔλαττον**, διὰ τὴν **σμικρότητα**, φιβούμενος **οἷμαι** μή τίς σοι **έναντίος λόγος ἀπαντήσῃ**, ἐὰν τῇ **κεφαλῇ μείζονά τινα φῆς εἶναι** καὶ **ἐλάττω**, πρῶτον μὲν τῷ αὐτῷ τὸ **μείζον μεῖζον** εἶναι καὶ τὸ **ἔλαττον** **ἔλαττον**, ἔπειτα τῇ **κεφαλῇ σμικρῷ οὔσῃ** τὸν **μείζω** [101b] **μείζω εἶναι**, καὶ τοῦτο δὴ **τέρας εἶναι**, τὸ **σμικρῷ** τινι **μέγαν** τινὰ εἶναι· ἢ οὐκ ἀν **φιβοῖο** ταῦτα; καὶ ὁ **Κέβης** γελάσας, ἔγωγε, **ἔφη** οὐκοῦν, ἢ δ' ὅς, τὰ **δέκα** τῶν ὀκτὼ δυοῖν πλείω εἶναι, καὶ διὰ ταύτην τὴν **αἰτίαν** ὑπερβάλλειν, φιβοῖο ἀν **λέγειν**, ἀλλὰ μὴ **πλήθει** καὶ διὰ τὸ **πλήθος**; καὶ τὸ **δίπηχο** τοῦ **πηχυαίου** **ἡμίσει μεῖζον** εἶναι ἀλλ' οὐ **μεγέθει**; ὁ αὐτὸς γάρ που **φόβος**. πάνυ γ', **ἔφη**. τί δέ; **ἔνι** **ἐνὸς προστεθέντος** τὴν **πρόσθεσιν αἰτίαν εἶναι** τοῦ [101c] **δύο γενέσθαι** ἢ **διασχισθέντος** τὴν **σχίσιν** οὐκ **εύλαβοῖο** ἀν λέγειν; καὶ **μέγα** ἀν **βοώης** ὅτι οὐκ **οἰσθα** ἄλλως πως **ἔκαστον** γιγνόμενον ἢ **μετασχὸν τῆς ιδίας ούσίας** **ἔκάστου** οῦ ἀν **μετάσχη**, καὶ ἐν τούτοις οὐκ **ἔχεις** ἄλλην τινὰ **αἰτίαν** τοῦ **δύο** γενέσθαι ἀλλ' ἢ τὴν τῆς **δυάδος** **μετάσχεσιν**, καὶ δεῖν τούτου **μετασχεῖν** τὰ **μέλλοντα** **δύο** **ἔσεσθαι**, καὶ **μονάδος** δὲ ἀν **μέλλη** **ἔν** **ἔσεσθαι**, τὰς δὲ **σχίσεις** ταύτας καὶ **προσθέσεις** καὶ τὰς **ἄλλας** τὰς **τοιαύτας** **κομψείας** **έώης** ἀν **χαίρειν**, παρεὶς ἀποκρίνασθαι τοῖς σεαυτοῦ **σοφωτέροις**. σὺ δὲ **δεδιώκ** ἄν, τὸ **λεγόμενον**, [101d] τὴν **σαυτοῦ σκιὰν** καὶ τὴν **ἀπειρίαν**, **ἔχόμενος** ἔκείνου τοῦ **ἀσφαλοῦς** τῆς **ὑποθέσεως**, οὕτως **ἀποκρίναι** ἄν. εἰ δέ τις αὐτῆς τῆς **ὑποθέσεως** **ἔχοιτο**, **χαίρειν** **έώης** ἀν καὶ οὐκ **ἀποκρίναι** **έως** ἀν τὰ **ἀπ'** **ἔκείνης** **όρμηθέντα** **σκέψαιο** εἴ σοι ἀλλήλοις **συμφωνεῖ** ἢ **διαφωνεῖ**. ἐπειδὴ δὲ **ἔκείνης** αὐτῆς δέοι σε **διδόναι** **λόγον**, **ώσαύτως** ἀν **διδοίης**, **ἄλλην** **αὖ** **ὑπόθεσιν** **ὑποθέμενος** **ἥτις** τῶν **ἄνωθεν** **βελτίστη** **φαίνοιτο**, **ξως** [101e] **ἔπι** τι **ἰκανὸν** **ἔλθοις**, **ἄμα** δὲ οὐκ ἀν **φύροιο** **ώσπερ** οἱ **ἀντιλογικοὶ** **περί** τε τῆς **ἀρχῆς** **διαλεγόμενος** καὶ τῶν **ἔξ** **ἔκείνης** **ώρμημένων**, **εἴπερ** **βούλοιο** τι τῶν **ὄντων** **εύρειν**; **ἔκείνοις** μὲν γὰρ **ἴσως** οὐδὲ **εῖς** **περὶ** τούτου **λόγος** οὐδὲ **φροντίς**. **ἰκανοὶ** γὰρ **ύπο** **σοφίας** **όμοι** **πάντα** **κυκώντες** **όμως** **δύνασθαι** αὐτοῖς αὐτοῖς **ἀρέσκειν**. σὺ δ', **εἴπερ** **εἰ** τῶν **φιλοσόφων**,

St. 102a

[Φαίδων]: **οἶμαι** ἀν ὃς ἔγω **λέγω ποιοῖς**. ἀληθέστατα, **ἔφη**, **λέγεις**, δὲ τε **Σιμμίας** **ἄμα** καὶ ὁ **Κέβης**. νὴ **Δία**, ω **Φαίδων**, εἰκότως γε· θαυμαστῶς γάρ μοι **δοκεῖ** ὃς ἔναργως τῷ καὶ **σμικρὸν** **νοῦν** **ἔχοντι** **εἴπειν** **ἔκείνος** ταῦτα. πάνυ μὲν οῦν, ω **Ἐχέκρατες**, καὶ **πᾶσι** τοῖς **παροῦσιν** **ἔδοξεν**. καὶ γὰρ ήμιν τοῖς **ἀποῦσι**, νῦν δὲ **ἀκούουσιν**. ἀλλὰ **τίνα** δὴ **ἥν** τὰ **μετὰ** ταῦτα **λεχθέντα**;

St. 103a

[Ἐχεκράτης]: ὃς μὲν ἔγω **οἶμαι**, ἐπεὶ αὐτῷ ταῦτα **συνεχωρήθη**, καὶ ὡμολογεῖτο εἶναι τι **ἔκαστον** τῶν **εἰδῶν** καὶ τούτων **τάλλα μεταλαμβάνοντα** αὐτῶν τούτων τὴν **ἐπωνυμίαν** **ἴσχειν**, τὸ δὴ μετὰ ταῦτα **ήρωτα**, εὶ δή, ἢ δ' ὅς, ταῦτα οὕτως λέγεις, ἄρ' οὐχ, ὅταν **Σιμμίαν** **Σωκράτους** φῆς **μείζω εἶναι**, **Φαίδωνος** δὲ **ἐλάττω**, λέγεις τότ' εἶναι ἐν τῷ **Σιμμίᾳ** **ἀμφότερα**, καὶ **μέγεθος** καὶ **σμικρότητα**; **ἔγωγε**. ἀλλὰ γάρ, ἢ δ' ὅς, δύολογεῖς τὸ τὸν **Σιμμίαν** **ὑπερέχειν** **Σωκράτους** οὐχ ὃς τοῖς **ρήμασι** λέγεται οὕτω καὶ τὸ **ἀληθὲς** **ἔχειν**; [102c] οὐ γάρ που πεφυκέναι **Σιμμίαν** **ὑπερέχειν** τούτω, τῷ **Σιμμίαν** εἶναι, ἀλλὰ τῷ μεγέθει δὲ **τυγχάνει** **ἔχων** οὐδὲ αὖ **Σωκράτους** **ὑπερέχειν** ὅτι **Σωκράτης** δὲ **Σωκράτης** **ἔστιν**, ἀλλ' ὅτι **σμικρότητα** **ἔχει** ὁ **Σωκράτης** πρὸς τὸ **ἔκείνου** **μέγεθος**; ἀληθῆ. οὐδὲ γε αὖ **ύπο** **Φαίδωνος**

ύπερέχεσθαι τῷ ὅτι **Φαίδων** ὁ **Φαίδων** ἔστιν, ἀλλ' ὅτι μέγεθος ἔχει ὁ **Φαίδων** πρὸς τὴν **Σιμμίου σμικρότητα**; ἔστι ταῦτα. οὕτως ἄρα ὁ **Σιμμίας ἐπωνυμίαν** ἔχει σμικρός τε καὶ μέγας εἶναι, ἐν μέσῳ ὧν ἀμφοτέρων, τοῦ μὲν τῷ μεγέθει ὑπερέχειν [102d] τὴν σμικρότητα ὑπέχων, τῷ δὲ τὸ μεγέθος τῆς **σμικρότητος** παρέχων ὑπερέχον. καὶ ἄμα μειδιάσας, **εοικα**, **ἔφη**, καὶ συγγραφικῶς ἔρεῖν, ἀλλ' οὐν ἔχει γέ που ὡς λέγω. συνέφη. λέγω δὴ τοῦδ' ἔνεκα, **βουλόμενος** δόξαι σοὶ ὅπερ ἐμοί. ἐμοὶ γὰρ φαίνεται οὐ μόνον αὐτὸ τὸ μεγέθος οὐδέποτ' ἔθέλειν ἄμα μέγα καὶ **σμικρὸν** εἶναι, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐν ἡμῖν μεγέθος οὐδέποτε προσδέχεσθαι τὸ **σμικρὸν** οὐδ' ἔθέλειν ὑπερέχεσθαι, ἀλλὰ δυοῖν τὸ **ἔτερον**, ἢ φεύγειν καὶ **ὑπεκχωρεῖν** ὅταν αὐτῷ προσή [102e] τὸ **ἐναντίον**, τὸ **σμικρόν**, ἢ προσελθόντος ἐκείνου ἀπολωλέναι· ὑπομένον δὲ καὶ **δεξάμενον** τὴν **σμικρότητα** οὐκ ἔθέλειν εἶναι **ἔτερον** ἢ ὅπερ ἦν. ὕσπερ ἔγω **δεξάμενος** καὶ ὑπομείνας τὴν **σμικρότητα**, καὶ ἔτι ὃν ὕσπερ εἰμί, οὗτος ὁ **αὐτὸς σμικρός εἰμι**. ἐκεῖνο δὲ οὐ **τετόλμηκεν** μέγα ὃν **σμικρὸν** εἶναι· ὡς δ' αὐτῶς καὶ τὸ **σμικρὸν** τὸ ἐν ἡμῖν οὐκ ἔθέλει ποτὲ μέγα γίγνεσθαι οὐδὲ εἶναι, οὐδ' ἄλλο οὐδὲν τῶν **ἐναντίων**, ἔτι ὃν ὕσπερ ἦν, ἄμα **τούναντίον** γίγνεσθαι τε καὶ εἶναι, ἀλλ' ἥτοι **ἀπέρχεται** ἢ **ἀπόλλυται** ἐν τούτῳ τῷ **παθήματι**. παντάπασιν, **ἔφη** ὁ **Κέβης**, οὕτω φαίνεται μοι. καί τις εἴπε τῶν **παρόντων ἀκούσας** — ὅστις δ' ἦν, οὐ σαφῶς μέμνημαι — πρὸς **Θεῶν**, οὐκ ἐν τοῖς πρόσθεν ἡμῖν **λόγοις** αὐτὸ τὸ **ἐναντίον** τῶν νυνὶ λεγομένων ὡμολογεῖτο, ἐκ τοῦ **ἔλαττονος** τὸ **μεῖζον** γίγνεσθαι καὶ ἐκ τοῦ **μεζονος** τὸ **ἔλαττον**, καὶ ἀτεχνῶς αὕτη εἶναι ἢ **γένεσις** τοῖς **ἐναντίοις**, ἐκ τῶν **ἐναντίων**; νῦν δέ μοι δοκεῖ λέγεσθαι ὅτι τοῦτο οὐκ ἄν ποτε γένοιτο. καὶ ὁ **Σωκράτης** παραβαλὼν τὴν **κεφαλὴν** καὶ **ἀκούσας**, [103b] ἀνδρικῶς, **ἔφη**, ἀπεμνημόνευκας, οὐ μέντοι **ἐννοεῖς** τὸ διαφέρον τοῦ τε νῦν λεγομένου καὶ τοῦ τότε. τότε μὲν γὰρ **ἔλέγετο** ἐκ τοῦ **ἐναντίου πράγματος** τὸ **ἐναντίον πρᾶγμα** γίγνεσθαι, νῦν δέ, ὅτι αὐτὸ τὸ **ἐναντίον** ἔαυτῷ **ἐναντίον** οὐκ ἄν ποτε γένοιτο, οὕτε τὸ ἐν ἡμῖν οὔτε τὸ ἐν τῇ **φύσει**. τότε μὲν γάρ, ὡς **φύλε**, περὶ τῶν **ἐχόντων** τὰ **ἐναντία** ἔλέγομεν, **ἐπονομάζοντες** αὐτὰ τῇ ἐκείνων **ἐπωνυμίᾳ**, νῦν δὲ περὶ ἐκείνων αὐτῶν ὡν **ἐνόντων** ἔχει τὴν **ἐπωνυμίαν** τὰ **ὄνομαζόμενα** αὐτὰ [103c] δ' ἐκεῖνα οὐκ ἄν ποτέ φαμεν ἔθελῆσαι **γένεσιν** ἀλλήλων δέξασθαι. καὶ ἄμα βλέψας πρὸς τὸν **Κέβητα** εἴπεν, ἄρα μή που, ὡς **Κέβης**, **ἔφη**, καὶ σέ τι τούτων ἐτάραρεν ὡν δοκεῖ εἴπεν; οὐδ' αὖ, **ἔφη** ὁ **Κέβης**, οὕτως **ἔχω**. καίτοι οὕτι λέγω ὡς οὐ **πολλά** με ταράττει συνωμολογήκαμεν ἄρα, ἢ δ' ὅς, ἀπλῶς τοῦτο, μηδέποτε **ἐναντίον** ἔαυτῷ τὸ **ἐναντίον** ἔσεσθαι. παντάπασιν, **ἔφη**. ἔτι δή μοι καὶ τόδε σκέψαι, **ἔφη**, εἰ ἄρα συνωμολογήσεις θερμόν τι καλεῖς καὶ **ψυχρόν**; **ἔγωγε**. ἄρα ὅπερ **χιόνα** καὶ **πῦρ**; μὰ [103d] **Δί** οὐκ ἔγωγε. ἀλλ' **ἔτερόν** τι πυρὸς τὸ **θερμὸν** καὶ **ἔτερόν** τι **χιόνος** τὸ **ψυχρόν**; ναί. ἀλλὰ τόδε γ' οἶμαι δοκεῖ σοι, οὐδέποτε **χιόνα** γ' οὖσαν δεξαμένην τὸ **θερμόν**, ὕσπερ ἐν τοῖς πρόσθεν ἔλέγομεν, ἔτι **ἔσεσθαι** ὅπερ ἦν, **χιόνα** καὶ **θερμόν**, ἀλλὰ προσιόντος τοῦ **θερμοῦ** ἢ **ὑπεκχωρήσειν** αὐτῷ ἢ **ἀπολεῖσθαι**. πάνυ γε. καὶ τὸ **πῦρ** γε αὖ προσιόντος τοῦ **ψυχροῦ** αὐτῷ ἢ **ὑπεξιέναι** ἢ **ἀπολεῖσθαι**, οὐ μέντοι ποτὲ **τολμήσειν** δεξαμένον τὴν **ψυχρότητα** ἔτι εἶναι ὅπερ ἦν, **πῦρ** καὶ **ψυχρόν**. ἀληθῆ, [103e] **ἔφη**, λέγεις. **ἔστιν** ἄρα, ἢ δ' ὅς, περὶ **ἔντα** τῶν **τοιούτων**, ὕστε μὴ μόνον αὐτὸ τὸ **ἔνδος** **ἀξιοῦσθαι** τοῦ αὐτοῦ **ὄνόματος** εἰς τὸν ἀεὶ **χρόνον**, ἀλλὰ καὶ **ἄλλο** τι ὃ **ἔστι** μὲν οὐκ ἐκεῖνο, **ἔχει** δὲ τὴν ἐκείνου **μορφὴν** ἀεὶ, δτανπερ ἢ. ἔτι δὲ ἐν τῷδε **ἴσως** **ἔσται** σαφέστερον ὃ **λέγω**. τὸ γὰρ **περιττὸν** ἀεὶ που **δεῖ** τούτου τοῦ **ὄνόματος** τυγχάνειν ὅπερ νῦν λέγομεν. ἢ οὐ; πάνυ γε.

St. 104a

[Φαίδων]: ἄρα μόνον τῶν **ὄντων** — τοῦτο γὰρ ἔρωτῷ — ἢ καὶ **ἄλλο** τι ὃ **ἔστι** μὲν οὐχ ὅπερ τὸ **περιττόν**, δμως δὲ **δεῖ** αὐτὸ μετὰ τοῦ **ἔαυτοῦ ὄνόματος** καὶ τοῦτο **καλεῖν** ἀεὶ διὰ τὸ οὕτω **πεφυκέναι** ὕστε τοῦ **περιττοῦ** μηδέποτε **ἀπολείπεσθαι**; λέγω δὲ αὐτὸ εἶναι οἶν καὶ ἡ **τριάς** πέπονθε καὶ **ἄλλα πολλά**. **σκόπει** δὲ περὶ τῆς **τριάδος**. ἄρα οὐ δοκεῖ σοι τῷ τε αὐτῆς **ὄνόματι** ἀεὶ **προσαγορευτέα** εἶναι καὶ τῷ τοῦ **περιττοῦ**, **ὄντος** οὐχ ὅπερ τῆς **τριάδος**; ἀλλ' δμως οὕτως **πέφυκε** καὶ ἡ **τριάς** καὶ ἡ **πεμπτὰς** καὶ ὁ **ἡμισυς** τοῦ **ἀριθμοῦ** **ἄπας**, ὕστε οὐκ [104b] ὡν ὅπερ τὸ **περιττὸν** ἀεὶ **ἔκαστος** αὐτῶν **ἔστι** **περιττός**. καὶ αὖ τὰ δύο καὶ τὰ **τέτταρα** καὶ **ἄπας** ὁ **ἔτερος** αὖ **στίχος** τοῦ **ἀριθμοῦ** οὐκ ὡν ὅπερ τὸ **ἄρτιον** δμως **ἔκαστος** αὐτῶν **ἄρτιός** **ἔστιν** ἀεὶ συγχωρεῖς ἢ οὐ; πῶς γὰρ οὐκ; **ἔφη**. ὃ τοίνυν, **ἔφη**, βούλομαι δηλῶσαι, ἄθρει. **ἔστιν** δὲ τόδε, ὅτι φαίνεται οὐ μόνον ἐκεῖνα τὰ

ἐναντία ἄλληλα οὐ δεχόμενα, ἀλλὰ καὶ ὅσα οὐκ ὄντ' ἄλλήλοις ἐναντία ἔχει ἀεὶ τάναντία, οὐδὲ ταῦτα ξοικεῖ δεχομένοις ἐκείνην τὴν ἰδέαν ἡ ἀν τῇ ἐν αὐτοῖς οὕσῃ ἐναντία ἥ, ἀλλ' ἐπιούσῃς αὐτῆς ἦτοι ἀπολλύμενα ἥ ὑπεκχωροῦντα. ἥ οὐ φέρομεν τὰ τρία καὶ ἀπολεῖσθαι πρότερον καὶ ἄλλο ὅτιον πείσεσθαι, πρὶν ὑπομεῖναι ἔτι τρία ὄντα ἄρτια γενέσθαι; πάνυ μὲν οὖν, ἔφη ὁ Κέβης. οὐδὲ μήν, ἥ δ' ὅς, ἐναντίον γέ ἐστι δυάς τριάδι. οὐ γὰρ οὖν. οὐκ ἄρα μόνον τὰ εῖδη τὰ ἐναντία οὐχ ὑπομένει ἐπιόντα ἄλληλα, ἀλλὰ καὶ ἄλλ' ἄττα τὰ ἐναντία οὐχ ὑπομένει ἐπιόντα. ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις. βούλει οὖν, ἥ δ' ὅς, ἐὰν οἴοι τ' ὕμεν, δρισώμεθα ὑποῦα ταῦτα ἐστιν; πάνυ γε. ἄρ' [104d] οὖν, ἔφη, ὡς Κέβης, τάδε εἶη ἄν, ἢ ὅτι ἀν κατάσχη μὴ μόνον ἀναγκάζει τὴν αὐτοῦ ἰδέαν αὐτὸ ἵσχειν, ἀλλὰ καὶ ἐναντίου αὐτῷ ἀεὶ τινος; πῶς λέγεις; ὥσπερ ἄρτι ἐλέγομεν. οἴσθα γὰρ δῆπου ὅτι ἢ ἀν ἡ τῶν τριῶν ἰδέα κατάσχη, ἀνάγκη αὐτοῖς οὐ μόνον τρισὶν εἶναι ἀλλὰ καὶ περιττοῖς. πάνυ γε. ἐπὶ τὸ τοιοῦτον δή, φαμέν, ἥ ἐναντία ἰδέα ἐκείνη τῇ μορφῇ ἥ ἀν τοῦτο ἀπεργάζηται οὐδέποτε ἀν ἔλθοι. οὐ γάρ. εἰργάζετο δέ γε ἡ περιττή; ναί. ἐναντία δὲ ταύτη ἡ τοῦ ἄρτιου; ναί. ἐπὶ [104e] τὰ τρία ἄρα ή τοῦ ἄρτιου ἰδέα οὐδέποτε ἥξει. οὐ δῆτα. ἄμοιρα δὴ τοῦ ἄρτιου τὰ τρία. ἄμοιρα. ἀνάρτιος ἄρα ή τριάς. ναί.

St. 105a

[Φαίδων]: ὃ τοίνυν ἔλεγον δρίσασθαι, ποῦα οὐκ ἐναντία τινὶ ὄντα ὅμως οὐ δέχεται αὐτό, τὸ ἐναντίον — οἷον νῦν ἡ τριάς τῷ ἄρτιῳ οὐκ οὖσα ἐναντία οὐδέν τι μᾶλλον αὐτὸ δέχεται, τὸ γὰρ ἐναντίον ἀεὶ αὐτῷ ἐπιφέρει, καὶ ἡ δυάς τῷ περιττῷ καὶ τὸ πῦρ τῷ ψυχρῷ καὶ ἄλλα πάμπολλα — ἀλλ' ὅρα δὴ εἰ οὔτως δρίζῃ, μὴ μόνον τὸ ἐναντίον τὸ ἐναντίον μὴ δέχεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνο, ὃ ἀν ἐπιφέρῃ τι ἐναντίον ἐκείνῳ, ἐφ' ὅτι ἀν αὐτὸ ἥ, αὐτὸ τὸ ἐπιφέρον τὴν τοῦ ἐπιφερομένου ἐναντιότητα μηδέποτε δέξασθαι. πάλιν δὲ ἀναμιμνήσκου· οὐ γὰρ χεῖρον πολλάκις ἀκούειν. τὰ πέντε τὴν τοῦ ἄρτιου οὐ δέξεται, οὐδὲ τὰ δέκα τὴν τοῦ περιττοῦ, τὸ διπλάσιον. τοῦτο μὲν οὖν καὶ αὐτὸ ἄλλῳ ἐναντίον, ὅμως δὲ τὴν τοῦ [105b] περιττοῦ οὐ δέξεται· οὐδὲ δὴ τὸ ἡμιόλιον οὐδὲ τὰλλα τὰ τοιαῦτα, τὸ ἡμισυ, τὴν τοῦ ὄλου, καὶ τριτημόριον αὖ καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, εἴπερ ἔπη τε καὶ συνδοκεῖ σοι οὔτως. πάνυ σφόδρα καὶ συνδοκεῖ, ἔφη, καὶ ἔπομαι. πάλιν δὴ μοι, ἔφη, ἔξ ἀρχῆς λέγε. καὶ μὴ μοι ὃ ἀν ἔρωτῷ ἀποκρίνου, ἀλλὰ μιμούμενος ἐμέ. λέγω δὴ παρ' ἥν τὸ πρῶτον ἔλεγον ἀπόκρισιν, τὴν ἀσφαλῆ ἐκείνην, ἐκ τῶν νῦν λεγομένων ἄλλην ὄρῶν ἀσφάλειαν. εἰ γὰρ ἔροιο με ὡς ἀν τί ἐν τῷ σώματι ἐγγένηται θερμὸν ἔσται, οὐ τὴν ἀσφαλῆ σοι ἔρω ἀπόκρισιν ἐκείνην τὴν ἀμαθῆ, ὅτι ὡς ἀν θερμότης, ἀλλὰ κομψοτέραν ἐκ τῶν νῦν, ὅτι ὡς ἀν πῦρ· οὐδὲ ἀν ἔρη ὡς ἀν σώματι τί ἐγγένηται νοσήσει, οὐκ ἔρω δτι ὡς ἀν νόσος, ἀλλ' ὡς ἀν πυρετός· οὐδέρ' ὡς ἀν ἀριθμῷ τί ἐγγένηται περιττὸς ἔσται, οὐκ ἔρω ὡς ἀν περιττότης, ἀλλ' ὡς ἀν μονάς, καὶ τὰλλα οὔτως. ἀλλ' ὅρα εἰ ἡδη ἱκανῶς οἴσθ' ὅτι βούλομαι. ἀλλὰ πάνυ ἱκανῶς, ἔφη. ἀποκρίνου δή, ἥ δ' ὅς, ὡς ἀν τί ἐγγένηται σώματι ζῶν ἔσται; ὡς ἀν ψυχή, ἔφη. οὐκοῦν [105d] ἀεὶ τοῦτο οὔτως ἔχει; πῶς γὰρ οὐχί; ἥ δ' ὅς. ψυχὴ ἄρα ὅτι ἀν αὐτὴ κατάσχη, ἀεὶ ἡκεὶ ἐπ' ἐκεῖνο φέρουσα ζωήν; ἡκεὶ μέντοι, ἔφη. πότερον δ' ἔστι τι ζωῆ ἐναντίον ἥ οὐδέν; ἔστιν, ἔφη. τί; θάνατος. οὐκοῦν ψυχὴ τὸ ἐναντίον ὡς αὐτὴ ἐπιφέρει ἀεὶ οὐ μή ποτε δέχηται, ὡς ἐκ τῶν πρόσθεν ώμοιλόγηται; καὶ μάλα σφόδρα, ἔφη ὁ Κέβης. τί οὖν; τὸ μὴ δεχόμενον τὴν τοῦ ἄρτιου ἰδέαν τί νυνδὴ ὠνομάζομεν; ἀνάρτιον, ἔφη. τὸ δὲ δίκαιον μὴ δεχόμενον καὶ ὃ ἀν μουσικὸν μὴ δέχηται; ἄμουσον, [105e] ἔφη, τὸ δὲ ἄδικον. εἶεν· ὃ δ' ἀν θάνατον μὴ δέχηται τί καλοῦμεν; ἀθάνατον, ἔφη. οὐκοῦν ψυχὴ οὐ δέχεται θάνατον; οὐ. ἀθάνατον ἄρα ψυχὴ. ἀθάνατον. εἶεν, ἔφη· τοῦτο μὲν δὴ ἀποδεδεῖχθαι φῶμεν; ἥ πῶς δοκεῖ; καὶ μάλα γε ἱκανῶς, ὡς Σώκρατες.

St. 106a

[Φαίδων]: τί οὖν, ἥ δ' ὅς, ὡς Κέβης; εἰ τῷ ἀναρτίῳ ἀναγκαῖον ἥν ἀνωλέθρω εἶναι, ἄλλο τι τὰ τρία ἥ ἀνώλεθρα ἀν ἥν; πῶς γὰρ οὗ; οὐκοῦν εἰ καὶ τὸ ἀθερμὸν ἀναγκαῖον ἥν ἀνώλεθρον εἶναι, ὅπότε τις ἐπὶ χιόνα θερμὸν ἐπάγοι, ὑπεξήσει ἀν ἡ χιὼν οὖσα σῶς καὶ ἄτηκτος; οὐ γὰρ ἀν ἀπώλετό γε, οὐδέ' αὖ ὑπομένουσα ἐδέξατο ἀν τὴν θερμότητα. ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις. ὡς δ' αὐτῶς οἴμαι καὶ εἰ τὸ ἄψυκτον ἀνώλεθρον ἥν, ὅπότε ἐπὶ τὸ πῦρ ψυχρόν τι ἐπίγει, οὐποτ' ἀν ἀπεσβέννυτο οὐδὲ ἀπώλυτο, ἀλλὰ σῶν ἀν ἀπελθὸν ὡχετο. ἀνάγκη, ἔφη. οὐκοῦν [106b] καὶ ὡδε, ἔφη, ἀνάγκη περὶ τοῦ ἀθανάτου

εἰπεῖν; εἰ μὲν τὸ ἀθάνατον καὶ ἀνώλεθρόν ἐστιν, ἀδύνατον ψυχὴ, δταν θάνατος ἐπ' αὐτὴν ἦρ, ἀπόλλυσθαι· θάνατον μὲν γὰρ δὴ ἐκ τῶν προειρημένων οὐ δέξεται οὐδέ δέξται τεθνηκοῦ, ὥσπερ τὰ τρία οὐκ ἔσται, ἔφαμεν, ἄρτιον, οὐδέ γ' αὖ τὸ περιττόν, οὐδέ δὴ πῦρ ψυχρόν, οὐδέ γε ἡ ἐν τῷ πυρὶ θερμότης. ἀλλὰ τί κωλύει, φαίη ἂν τις, ἄρτιον μὲν τὸ περιττὸν μὴ γίγνεσθαι ἐπιόντος τοῦ ἄρτιου, ὥσπερ ὡμολόγηται, ἀπολομένου [106c] δὲ αὐτοῦ ἀντ' ἐκείνου ἄρτιον γεγονέναι; τῷ ταῦτα λέγοντι οὐκ ἀν ἔχομεν διαμαχέσασθαι ὅτι οὐκ ἀπόλλυται· τὸ γὰρ ἀνάρτιον οὐκ ἀνώλεθρόν ἐστιν· ἐπεὶ εἰ τοῦτο ὡμολόγητο ἡμῖν, ῥᾳδίως ἀν διεμαχόμεθα ὅτι ἐπελθόντος τοῦ ἄρτιου τὸ περιττὸν καὶ τὰ τρία οὔχεται ἀπιόντα· καὶ περὶ πυρὸς καὶ θερμοῦ καὶ τῶν ἄλλων οὕτως ἀν διεμαχόμεθα. ἡ οὕ; πάνυ μὲν οὖν. οὐκοῦν καὶ νῦν περὶ τοῦ ἀθανάτου, εἰ μὲν ἡμῖν ὁμολογεῖται καὶ ἀνώλεθρον εἶναι, ψυχὴ ἀν εἴη πρὸς τῷ ἀθάνατος εἶναι [106d] καὶ ἀνώλεθρος· εἰ δὲ μή, ἄλλου ἀν δέοι λόγου. ἀλλ' οὐδὲν δεῖ, ἔφη, τούτου γε ἔνεκα· σχολῆ γὰρ ἀν τι ἄλλο φθορὰν μὴ δέχοιτο, εἰ τό γε ἀθάνατον ἀίδιον δὲ φθορὰν δέξεται. ὁ δέ γε θεὸς οἶμαι, ἔφη ὁ Σωκράτης, καὶ αὐτὸς τὸ τῆς ζωῆς εἶδος καὶ εἴ τι ἄλλο ἀθάνατον ἐστιν, παρὰ πάντων ἀν ὁμολογηθείη μηδέποτε ἀπόλλυσθαι. παρὰ πάντων μέντοι νὴ Δί', ἔφη, ἀνθρώπων τέ γε καὶ ἔτι μᾶλλον, ὡς ἐγῶμαι, παρὰ θεῶν. ὅπότε [106e] δὴ τὸ ἀθάνατον καὶ ἀδιάφθορόν ἐστιν, ἄλλο τι ψυχὴ ἦ, εἰ ἀθάνατος τυγχάνει οὕσα, καὶ ἀνώλεθρος ἀν εἴη; πολλὴ ἀνάγκη. ἐπιόντος ἄρα θανάτου ἐπὶ τὸν ἀνθρωπὸν τὸ μὲν θνητόν, ὡς ἔοικεν, αὐτοῦ ἀποθνήσκει, τὸ δ' ἀθάνατον σῶν καὶ ἀδιάφθορον οὔχεται ἀπόν, ὑπεκχωρῆσαν τῷ θανάτῳ. φαίνεται.

St. 107a

[Φαίδων]: παντὸς μᾶλλον ἄρα, ἔφη, ὁ Κέβης, ψυχὴ ἀθάνατον καὶ ἀνώλεθρον, καὶ τῷ ὅντι ἔσονται ἡμῶν αἱ ψυχαὶ ἐν Ἀιδου. οὐκοῦν ἔγωγε, ὁ Σωκράτες, ἔφη, ἔχω παρὰ ταῦτα ἄλλο τι λέγειν οὐδέ πῃ ἀπιστεῖν τοῖς λόγοις. ἀλλ' εἰ δὴ τι Σιμμίας ὅδε ἡ τις ἄλλος ἔχει λέγειν, εὖ ἔχει μὴ κατασιγῆσαι· ὡς οὐκ οἶδα εἰς ὅντινά τις ἄλλον καιρὸν ἀναβάλλοιτο ἢ τὸν νῦν παρόντα, περὶ τῶν τοιούτων βουλόμενος ἡ τι εἰπεῖν ἢ ἀκούσαι. ἀλλὰ μήν, ἢ δ' ὃς ὁ Σιμμίας, οὐδὲ αὐτὸς ἔχω ἔτι ὅπῃ ἀπιστῶ ἔκ γε τῶν λεγομένων· ὑπὸ μέντοι τοῦ μεγέθους περὶ ὃν [107b] οἱ λόγοι εἰσίν, καὶ τὴν ἀνθρωπίνην ἀσθένειαν ἀτιμάζων, ἀναγκάζομαι ἀπιστίαν ἔτι ἔχειν παρ' ἐμαυτῷ περὶ τῶν εἰρημένων. οὐ μόνον γ', ἔφη, ὁ Σιμμία, ὁ Σωκράτης, ἀλλὰ ταῦτα τε εὖ λέγεις καὶ τάς γε ὑποθέσεις τὰς πρώτας, καὶ εἰ πισταὶ ὑμῖν εἰσιν, δῆμως ἐπισκεπτέαι σαφέστερον· καὶ ἔὰν αὐτὰς ἰκανῶς διέλητε, ὡς ἐγῶμαι, ἀκολουθήσετε τῷ λόγῳ, καθ' ὅσον δυνατὸν μάλιστ' ἀνθρώπῳ ἐπακολουθήσαι· κἄν τοῦτο αὐτὸς σαφὲς γένηται, οὐδὲν ζητήσετε περαιτέρω. ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις. ἀλλὰ [107c] τόδε γ', ἔφη, ὁ ἄνδρες, δίκαιον διανοιθῆναι, ὅτι, εἴπερ ἡ ψυχὴ ἀθάνατος, ἐπιμελείας δὴ δεῖται οὐχ ὑπὲρ τοῦ χρόνου τούτου μόνον ἐν ᾧ καλούμεν τὸ ζῆν, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ παντός, καὶ ὁ κίνδυνος νῦν δὴ καὶ δόξειν ἀν δεινὸς εἶναι, εἴ τις αὐτῆς ἀμελήσει. εἰ μὲν γὰρ ἦν ὁ θάνατος τοῦ παντὸς ἀπαλλαγή, ἔρμαιον ἀν ἦν τοῖς κακοῖς ἀποθανοῦσι τοῦ τε σώματος ἄμ' ἀπηλλάχθαι καὶ τῆς αὐτῶν κακίας μετὰ τῆς ψυχῆς· νῦν δ' ἐπειδὴ ἀθάνατος φαίνεται οὕσα, οὐδεμίᾳ ἀν [107d] εἴη αὐτῇ ἄλλη ἀποφυγὴ κακῶν οὐδὲ σωτηρία πλὴν τοῦ ὡς βελτίστην τε καὶ φρονιμωτάτην γενέσθαι. οὐδὲν γὰρ ἄλλο ἔχουσα εἰς Ἀιδου ἡ ψυχὴ ἔρχεται πλὴν τῆς παιδείας τε καὶ τροφῆς, ἀ δὴ καὶ μέγιστα λέγεται ὠφελεῖν ἢ βλάπτειν τὸν τελευτήσαντα εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τῆς ἐκεῖσε πορείας. λέγεται δὲ οὕτως, ὡς ἄρα τελευτήσαντα ἔκαστον ὁ ἔκαστου δαίμων, ὅπερερ ζῶντα εἰλήχει, οὗτος ἄγειν ἐπιχειρεῖ εἰς δὴ τινα τόπον, οἱ δεῖ τοὺς συλλεγέντας διαδικασμένους εἰς Ἀιδου πορεύεσθαι [107e] μετὰ ἡγεμόνος ἐκείνου ᾧ δὴ προστέτακται τοὺς ἐνθένδε ἐκεῖσε πορεῦσαι· τυχόντας δὲ ἐκεῖ ὃν δὴ τυχεῖν καὶ μείναντας ὃν χρὴ χρόνον ἄλλος δεῦρο πάλιν ἡγεμὼν κομίζει ἐν πολλαῖς χρόνου καὶ μακραῖς περιόδοις.

St. 108a

[Φαίδων]: ἔστι δὲ ἄρα ἡ πορεία οὐχ ὡς ὁ Αἰσχύλου Τήλεφος λέγει· ἐκεῖνος μὲν γὰρ ἀπλῆν οἶμόν φησιν εἰς Ἀιδου φέρειν, ἡ δ' οὕτε ἀπλῆ οὕτε μία φαίνεται μοι εἶναι. οὐδὲ γὰρ ἀν ἡγεμόνων ἔδει· οὐ γάρ πού τις ἀν διαμάρτοι οὐδαμόσε μιᾶς ὁδοῦ οὕσης. νῦν δὲ ἔοικε σχίσεις τε καὶ τριόδους πολλὰς ἔχειν· ἀπὸ τῶν θυσιῶν τε καὶ νομίμων τῶν ἐνθάδε τεκμαιρόμενος λέγω. ἡ μὲν οὖν κοσμία τε καὶ φρονιμος ψυχὴ ἔπειται τε καὶ οὐκ ἀγνοεῖ τὰ παρόντα· ἡ δ' ἐπιθυμητικῶς τοῦ σώματος ἔχουσα, ὅπερ ἐν τῷ ἔμπροσθεν εἴπον, περὶ ἐκεῖνο πολὺν χρόνον [108b] ἐπτοημένη καὶ περὶ τὸν ὄρατὸν

τόπον, πολλὰ ἀντιτείνασα καὶ πολλὰ παθοῦσα, βίᾳ καὶ μόγις ὑπὸ τοῦ προστεταγμένου δαιμονος οὔχεται ἀγομένη. ἀφικομένην δὲ δθιπερ αἱ ἄλλαι, τὴν μὲν ἀκάθαρτον καὶ τι πεποιηκυῖαν τοιοῦτον, ἡ φόνων ἀδίκων ἡμένην ἥτις ἄλλ' ἄττα τοιαῦτα εἰργασμένην, ἢ τούτων ἀδελφά τε καὶ ἀδελφῶν ψυχῶν ἔργα τυγχάνει ὅντα, ταύτην μὲν ἄπας φεύγει τε καὶ ὑπεκτρέπεται καὶ οὕτε συνέμπορος οὕτε ἡγεμῶν ἐθέλει γίγνεσθαι, αὐτὴ δὲ [108c] πλανᾶται ἐν πάσῃ ἔχομένη ἀπορίᾳ ἔως ἂν δῆ τινες χρόνοι γένωνται, ὃν ἐλθόντων ὑπὸ ἀνάγκης φέρεται εἰς τὴν αὐτὴν πρέπουσαν οἰκησιν· ἡ δὲ καθαρῶς τε καὶ μετρίως τὸν βίον διεξελθοῦσα, καὶ συνεμπόρων καὶ ἡγεμόνων θεῶν τυχοῦσα, ὥκησεν τὸν αὐτὴν ἐκάστη τόπον προσήκοντα. εἰσὶν δὲ πολλοὶ καὶ θαυμαστοὶ τῆς γῆς τόποι, καὶ αὐτὴ οὕτε οἴα οὕτε ὅση δοξάζεται ὑπὸ τῶν περὶ γῆς εἰωθότων λέγειν, ὡς ἐγὼ ὑπὸ τινος πέπεισμαι. καὶ [108d] ὁ Σιμμίας, πῶς ταῦτα, ἔφη, λέγεις, ὡς Σώκρατες; περὶ γάρ τοι γῆς καὶ αὐτὸς πολλὰ δὴ ἀκήκοα, οὐ μέντοι ταῦτα ἀσε πείθει· ἡδέως οὖν ἂν ἀκούσαιμι. ἀλλὰ μέντοι, ὡς Σιμμία, οὐχ ἡ Γλαύκου τέχνη γέ μοι δοκεῖ εἶναι διηγήσασθαι ἃ γέ ἐστιν· ὡς μέντοι ἀληθῆ, χαλεπώτερόν μοι φαίνεται ἥ κατὰ τὴν Γλαύκου τέχνην, καὶ ἅμα μὲν ἐγὼ ἵσως ούδε' ἂν οἴός τε εἴην, ἅμα δέ, εἰ καὶ ἡπιστάμην, ὁ βίος μοι δοκεῖ ὁ ἔμος, ὡς Σιμμία, τῷ μήκει τοῦ λόγου οὐκ ἔξαρκεῖν. τὴν μέντοι ἰδέαν τῆς γῆς οἵαν πέπεισμαι [108e] εἶναι, καὶ τοὺς τόπους αὐτῆς οὐδέν με κωλύει λέγειν.

St. 109a

[Φαίδων]: ἄλλ', ἔφη ὁ Σιμμίας, καὶ ταῦτα ἀρκεῖ. πέπεισμαι τοίνυν, ἥ δέ ὅς, ἐγὼ ὡς πρῶτον μέν, εἰ ἔστιν ἐν μέσῳ τῷ οὐρανῷ περιφερής οὖσα, μηδὲν αὐτὴ δεῖν μήτε ἀέρος πρὸς τὸ μὴ πεσεῖν μήτε ἄλλης ἀνάγκης μηδεμαῖς τοιαύτης, ἀλλὰ ίκανήν εἶναι αὐτὴν ἵσχειν τὴν ὁμοιότητα τοῦ οὐρανοῦ αὐτοῦ ἔστι τούτη καὶ τῆς γῆς αὐτῆς τὴν ἴσορροπίαν· ἴσορροπον γάρ πρᾶγμα ὁμοίου τινὸς ἐν μέσῳ τεθὲν οὐχ ἔξει μᾶλλον ούδε' ἡττον οὐδαμόσε κλιθῆναι, ὁμοίως δέ ἔχον ἀκλινὲς μενεῖ. πρῶτον μὲν τοίνυν, ἥ δέ ὅς, τοῦτο πέπεισμαι. καὶ ὀρθῶς γε, ἔφη ὁ Σιμμίας. ἔτι τοίνυν, ἔφη, πάμμεγά τι εἶναι αὐτό, καὶ ἡμᾶς οἰκεῖν τοὺς [109b] μέχρι Ἡρακλείων στηλῶν ἀπὸ Φάσιδος ἐν σμικρῷ τινι μορίῳ, ὕσπερ περὶ τέλμα μύρμηκας ἥ βατράχους περὶ τὴν θάλατταν οίκοιντας, καὶ ἄλλους ἄλλοιθι πολλοὺς ἐν πολλοῖσι τοιούτοις τόποις οἰκεῖν. εἶναι γάρ πανταχῇ περὶ τὴν γῆν πολλὰ κοῦλα καὶ παντοδαπὰ καὶ τὰς ἰδέας καὶ τὰ μεγέθη, εἰς ἃ συνερρυηκέναι τό τε ὕδωρ καὶ τὴν ὁμίχλην καὶ τὸν ἀέρα· αὐτὴν δὲ τὴν γῆν καθαρὰν ἐν καθαρῷ κεῖσθαι τῷ οὐρανῷ ἐν ὕπερ ἔστι τὰ ἄστρα, δὲν δὴ αἰθέρα ὄνομάζειν τοὺς [109c] πολλοὺς τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα εἰωθότων λέγειν· οὐ δὴ ὑποστάθμην ταῦτα εἶναι καὶ συρρεῖν ἀεὶ εἰς τὰ κοῦλα τῆς γῆς. ἡμᾶς οὖν οίκοιντας ἐν τοῖς κούλοις αὐτῆς λεληθέναι καὶ οἰεσθαι ἄνω ἐπὶ τῆς γῆς οἰκεῖν, ὕσπερ ἀν εἴ τις ἐν μέσῳ τῷ πυθμένι τοῦ πελάγους οἰκῶν οἴοιτο τε ἐπὶ τῆς θαλάττης οἰκεῖν καὶ διὰ τοῦ ὕδατος ὄρῶν τὸν ἱλιον καὶ τὰ ἄλλα ἄστρα τὴν θάλατταν ἡγοῖτο οὐρανὸν εἶναι, διὰ δὲ βραδυτῆτά [109d] τε καὶ ἀσθένειαν μηδεπώποτε ἐπὶ τὰ ἄκρα τῆς θαλάττης ἀφιγμένος μηδὲ ἐωρακώς εἴη, ἐκδὺς καὶ ἀνακύψας ἐκ τῆς θαλάττης εἰς τὸν ἐνθάδε τόπον, δσω καθαρώτερος καὶ καλλίων τυγχάνει ὃν τοῦ παρὰ σφίσι, μηδὲ ἄλλους ἀκηκοῶς εἴη τοῦ ἐωρακότος. ταύτον δὴ τοῦτο καὶ ἡμᾶς πεπονθέναι· οίκοιντας γάρ ἔν τινι κούλῳ τῆς γῆς οἰεσθαι ἐπάνω αὐτῆς οἰκεῖν, καὶ τὸν ἀέρα οὐρανὸν καλεῖν, ὡς διὰ τούτου οὐρανοῦ ὄντος τὰ ἄστρα χωροῦντα· τὸ δὲ εἶναι ταύτον, ὑπὸ [109e] ἀσθένειας καὶ βραδυτῆτος οὐχ οἴους τε εἶναι ἡμᾶς διεξελθεῖν ἐπ' ἔσχατον τὸν ἀέρα· ἐπει, εἴ τις αὐτοῦ ἐπ' ἄκρα ἔλθοι ἥ πτηνὸς γενόμενος ἀνάπτοιτο, κατιδεῖν ἀν ἀνακύψαντα, ὕσπερ ἐνθάδε οἱ ἐκ τῆς θαλάττης ἰχθύες ἀνακύπτοντες ὄρῶσι τὰ ἐνθάδε, οὕτως ἀν τινα καὶ τὰ ἐκεῖ κατιδεῖν, καὶ εἰ ἡ φύσις ίκανὴ εἴη ἀνασχέσθαι θεωροῦσα, γνῶναι ἀν ὅτι ἐκεῖνός ἔστιν ὁ ἀληθῶς οὐρανὸς καὶ τὸ ἀληθινὸν φῶς

St. 110a

[Φαίδων]: καὶ ἡ ὡς ἀληθῶς γῆ. ἡδε μὲν γάρ ἡ γῆ καὶ οἱ λίθοι καὶ ἄπας ὁ τόπος ὁ ἐνθάδε διεφθαρμένα ἔστιν καὶ καταβεβρωμένα, ὕσπερ τὰ ἐν τῇ θαλάττῃ ὑπὸ τῆς ἄλμης, καὶ οὕτε φύεται ἄξιον λόγου οὐδὲν ἐν τῇ θαλάττῃ, οὕτε τέλειον ὡς ἐπος εἰπεῖν οὐδέν ἔστι, σήραγγες δὲ καὶ ἄμμος καὶ πηλὸς ἀμήχανος καὶ βόρβοροί εἰσιν, ὅπου ἀν καὶ ἡ γῆ ἥ, καὶ πρὸς τὰ παρ' ἡμῖν κάλλη κρίνεσθαι οὐδὲν ὄπωστιοῦν ἄξια. ἐκεῖνα δὲ αὐτῶν παρ' ἡμῖν πολὺ ἀν ἔτι πλέον φανεῖη διαφέρειν· εἰ [110b] γάρ δὴ καὶ μῦθον λέγειν καλόν, ἄξιον ἀκοῦσαι, ὡς Σιμμία, οἴα τυγχάνει τὰ ἐπὶ τῆς γῆς ὑπὸ τῷ οὐρανῷ

ὅντα. ἀλλὰ μήν, ἔφη ὁ Σιμμίας, ὡς Σώκρατες, ἡμεῖς γε τούτου τοῦ μύθου ἡδέως ἀν ἀκούσαιμεν. λέγεται τοίνυν, ἔφη, ὡς ἔταιρε, πρῶτον μὲν εἶναι τοιαύτη ἡ γῆ αὐτὴ ἵδειν, εἴ τις ἄνωθεν θεῷτο, ὥσπερ αἱ δωδεκάσκυτοι σφαῖραι, ποικίλη, χρώμασιν διειλημμένη, ὡν καὶ τὰ ἐνθάδε εἶναι χρώματα ὥσπερ δείγματα, οἵς δὴ οἱ γραφῆς καταχρῶνται. [110c] ἐκεῖ δὲ πᾶσαν τὴν γῆν ἐκ τοιούτων εἶναι, καὶ πολὺ ἔτι ἐκ λαμπροτέρων καὶ καθαρωτέρων ἢ τούτων· τὴν μὲν γὰρ ἀλουργῇ εἶναι καὶ θαυμαστὴν τὸ κάλλος, τὴν δὲ χρυσοειδῆ, τὴν δὲ ὅση λευκὴ γύψου ἢ χιόνος λευκοτέραν, καὶ ἐκ τῶν ἄλλων χρωμάτων συγκειμένην ὡσαύτως, καὶ ἔτι πλειόνων καὶ καλλιόνων ἢ ὅσα ἡμεῖς ἔωράκαμεν. καὶ γὰρ αὐτὰ ταῦτα τὰ κοῦλα αὐτῆς, ὕδατός τε καὶ ἀέρος ἔκπλεα ὄντα, [110d] χρώματός τι εἶδος παρέχεσθαι στίλβοντα ἐν τῇ τῶν ἄλλων χρωμάτων ποικιλίᾳ, ὥστε ἐν τι αὐτῆς εἶδος συνεχὲς ποικίλον φαντάζεσθαι. ἐν δὲ ταύτῃ οὕση τοιαύτη ἀνὰ λόγον τὰ φυόμενα φύεσθαι, δένδρα τε καὶ ἄνθη καὶ τοὺς καρπούς· καὶ αὖ τὰ ὅρη ὡσαύτως καὶ τοὺς λίθους ἔχειν ἀνὰ τὸν αὐτὸν λόγον τήν τε λειότητα καὶ τὴν διαφάνειαν καὶ τὰ χρώματα καλλίω· ὡν καὶ τὰ ἐνθάδε λιθίδια εἶναι ταῦτα τὰ ἀγαπώμενα μόρια, σάρδιά τε καὶ λάσπιδας καὶ σμαράγδους καὶ [110e] πάντα τὰ τοιαῦτα· ἐκεῖ δὲ οὐδὲν ὅτι οὐ τοιοῦτον εἶναι καὶ ἔτι τούτων καλλίω. τὸ δ' αἴτιον τούτου εἶναι ὅτι ἐκεῖνοι οἱ λίθοι εἰσὶ καθαροὶ καὶ οὐ κατεδηδεσμένοι οὐδὲ διεφθαρμένοι ὥσπερ οἱ ἐνθάδε ὑπὸ σηπεδόνος καὶ ἄλμης ὑπὸ τῶν δεῦρο συνερρυσκότων, ἢ καὶ λίθοις καὶ γῇ καὶ τοῖς ἄλλοις ζώοις τε καὶ φυτοῖς αἴσχη τε καὶ νόσους παρέχει.

St. 111a

[Φαίδων]: τὴν δὲ γῆν αὐτὴν κεκοσμῆσθαι τούτοις τε ἄπαι καὶ ἔτι χρυσῷ τε καὶ ἀργύρῳ καὶ τοῖς ἄλλοις αὖ τοῖς τοιούτοις. ἐκφανῇ γὰρ αὐτὰ πεφυκέναι, ὄντα πολλὰ πλήθει καὶ μεγάλα καὶ πανταχοῦ τῆς γῆς, ὥστε αὐτὴν ἵδειν εἶναι θέαμα εύδαιμόνων θεατῶν. ζῷα δ' ἐπ' αὐτῇ εἶναι ἄλλα τε πολλὰ καὶ ἀνθρώπους, τοὺς μὲν ἐν μεσογαίᾳ οἰκοῦντας, τοὺς δὲ περὶ τὸν ἀέρα ὥσπερ ἡμεῖς περὶ τὴν θάλατταν, τοὺς δὲ ἐν νήσοις ἀς περιρρεῖν τὸν ἀέρα πρὸς τῇ ἡπείρῳ οὔσας· καὶ ἐνὶ λόγῳ, ὅπερ ἡμῖν τὸ ὕδωρ τε καὶ ἡ θάλαττά ἐστι πρὸς τὴν ἡμετέραν χρείαν, τοῦτο ἐκεῖ τὸν [111b] ἀέρα, δὲ δὲ ἡμῖν ἀήρ, ἐκείνοις τὸν αἰθέρα. τὰς δὲ ὥρας αὐτοῖς κρᾶσιν ἔχειν τοιαύτην ὥστε ἐκείνους ἀνόσους εἶναι καὶ χρόνον τε ζῆν πολὺ πλείω τῶν ἐνθάδε, καὶ ὅψει καὶ ἀκοῇ καὶ φρονήσει καὶ πᾶσι τοῖς τοιούτοις ἡμῶν ἀφεστάναι τῇ αὐτῇ ἀποστάσει ἥπερ ἀήρ τε ὕδατος ἀφέστηκεν καὶ αἰθήρ ἀέρος πρὸς καθαρότητα. καὶ δὴ καὶ θεῶν ἄλση τε καὶ ιερὰ αὐτοῖς εἶναι, ἐν οἷς τῷ ὄντι οἰκητὰς θεοὺς εἶναι, καὶ φήμας τε καὶ μαντείας καὶ αἰσθήσεις τῶν θεῶν καὶ τοιαύτας συνουσίας [111c] γίγνεσθαι αὐτοῖς πρὸς αὐτούς· καὶ τὸν γε ἥλιον καὶ σελήνην καὶ ἄστρα ὄρᾶσθαι ὑπ' αὐτῶν οἰα τυγχάνει ὄντα, καὶ τὴν ἄλλην εύδαιμονίαν τούτων ἀκόλουθον εἶναι. καὶ ὅλην μὲν δὴ τὴν γῆν οὕτω πεφυκέναι καὶ τὰ περὶ τὴν γῆν· τόπους δὲ ἐν αὐτῇ εἶναι κατὰ τὰ ἔγκοιλα αὐτῆς κύκλῳ περὶ ὅλην πολλούς, τοὺς μὲν βαθυτέρους καὶ ἀναπεπταμένους μᾶλλον ἢ ἐν ᾧ ἡμεῖς οἰκοῦμεν, τοὺς δὲ βαθυτέρους ὄντας τὸ χάσμα αὐτοὺς ἔλαττον ἔχειν τοῦ παρ' ἡμῖν τόπου, [111d] ἐστι δ' οὓς καὶ βραχυτέρους τῷ βάθει τοῦ ἐνθάδε εἶναι καὶ πλατυτέρους. τούτους δὲ πάντας ὑπὸ γῆν εἰς ἀλλήλους συντετρῆσθαι τε πολλαχῇ καὶ κατὰ στενότερα καὶ εὐρύτερα καὶ διεξόδους ἔχειν, ἢ πολὺ μὲν ὕδωρ ῥεῖν ἐξ ἀλλήλων εἰς ἀλλήλους ὥσπερ εἰς κρατῆρας, καὶ ἀενάων ποταμῶν ἀμήχανα μεγέθη ὑπὸ τὴν γῆν καὶ θερμῶν ὄντων καὶ ψυχρῶν, πολὺ δὲ πῦρ καὶ πυρὸς μεγάλους ποταμούς, πολλοὺς δὲ ὑγροῦ πηλοῦ καὶ καθαρωτέρους καὶ βορβορωδεστέρους, ὥσπερ [111e] ἐν Σικελίᾳ οἱ πρὸ τοῦ ρύακος πηλοῦ ῥέοντες ποταμοὶ καὶ αὐτὸς ὁ ρύαξ· ὡν δὴ καὶ ἐκάστους τοὺς τόπους πληροῦσθαι, ὡς ἀν ἐκάστοις τύχῃ ἐκάστοτε ἡ περιρροὴ γιγνομένη. ταῦτα δὲ πάντα κινεῖν ἄνω καὶ κάτω ὥσπερ αἰώραν τινὰ ἔνοισαν ἐν τῇ γῇ· ἐστι δὲ ἄρα αὐτῇ ἡ αἰώρα διὰ φύσιν τοιάνδε τινά.

St. 112a

[Φαίδων]: ἐν τι τῶν χασμάτων τῆς γῆς ἄλλως τε μέγιστον τυγχάνει ὃν καὶ διαμπερὲς τετρημένον δι' ὅλης τῆς γῆς, τοῦτο ὅπερ Ὄμηρος εἶπε, λέγων αὐτό

τῆλε μάλ', ἦχι βάθιστον ύπὸ χθονός ἐστι βέρεθρον·

Hom. II. 8.14

[Φαίδων]: ὃ καὶ ἄλλοθι καὶ ἔκεινος καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν ποιητῶν Τάρταρον κεκλήκασιν. εἰς γὰρ τοῦτο τὸ χάσμα συρρέουσί τε πάντες οἱ ποταμοὶ καὶ ἐκ τούτου πάλιν ἐκρέουσιν· γίγνονται δὲ ἔκαστοι τοιοῦτοι δι' οἵας ἀν καὶ τῆς γῆς ὥστιν. ἡ δὲ αἰτία [112b] ἐστὶν τοῦ ἐκρεῖν τε ἐντεῦθεν καὶ εἰσρεῖν πάντα τὰ ὁρεύματα, ὅτι πυθμένα οὐκ ἔχει οὐδὲ βάσιν τὸ ὑγρὸν τοῦτο. αἰωρεῖται δὴ καὶ κυμαίνει ἄνω καὶ κάτω, καὶ ὁ ἄρης καὶ τὸ πνεῦμα τὸ περὶ αὐτὸν ποιεῖ· συνέπεται γὰρ αὐτῷ καὶ ὅταν εἰς τὸ ἐπ' ἔκεινα τῆς γῆς ὥρμησῃ καὶ ὅταν εἰς τὸ ἐπὶ τάδε, καὶ ὥσπερ τῶν ἀναπνεόντων ἀεὶ ἐκπνεῖ τε καὶ ἀναπνεῖ ὢν τὸ πνεῦμα, οὕτω καὶ ἔκει συναιωρούμενον τῷ ὑγρῷ τὸ πνεῦμα δεινούς τινας ἀνέμους καὶ ἀμηχάνους παρέχεται καὶ εἰσὶν [112c] καὶ ἔξιόν. ὅταν τε οὖν ὑποχωρήσῃ τὸ ὕδωρ εἰς τὸν τόπον τὸν δὴ κάτω καλούμενον, τοῖς κατ' ἔκεινα τὰ ὁρεύματα διὰ τῆς γῆς εἰσρεῖ τε καὶ πληροῦ αὐτὰ ὥσπερ οἱ ἐπαντλοῦντες· ὅταν τε αὐτὸς ἐκεῖθεν μὲν ἀπολίπῃ, δεῦρο δὲ ὥρμησῃ, τὰ ἐνθάδε πληροῦ αὔθις, τὰ δὲ πληρωθέντα ὢν διὰ τῶν ὀχετῶν καὶ διὰ τῆς γῆς, καὶ εἰς τοὺς τόπους ἔκαστα ἀφικνούμενα, εἰς οὓς ἔκάστοις ὧδοποίηται, θαλάττας τε καὶ λίμνας καὶ ποταμοὺς καὶ κρήνας ποιεῖ· ἐντεῦθεν δὲ πάλιν δυόμενα κατὰ [112d] τῆς γῆς, τὰ μὲν μακροτέρους τόπους περιελθόντα καὶ πλείους, τὰ δὲ ἐλάττους καὶ βραχυτέρους, πάλιν εἰς τὸν Τάρταρον ἐμβάλλει, τὰ μὲν πολὺ κατωτέρω ἥτις ἐπηντλεῖτο, τὰ δὲ ὀλίγον· πάντα δὲ ὑποκάτω εἰσρεῖ τῆς ἐκροῆς, καὶ ἔνια μὲν καταντικρὺ ἥτις εἰσρεῖ ἔξεπεσεν, ἔνια δὲ κατὰ τὸ αὐτὸν μέρος· ἐστι δὲ ἡ παντάπασιν κύκλῳ περιελθόντα, ἥτις ἄπαξ ἥτις καὶ πλεονάκις περιελιχθέντα περὶ τὴν γῆν ὥσπερ οἱ ὄφεις, εἰς τὸ δυνατὸν κάτω καθέντα πάλιν ἐμβάλλει, δυνατὸν [112e] δέ ἐστιν ἐκατέρωσε μέχρι τοῦ μέσου καθιέναι, πέρα δ' οὐδὲ ἀναντεῖς γὰρ ἀμφοτέροις τοῖς ὥρεύμασι τὸ ἐκατέρωθεν γίγνεται μέρος.

St. 113a

[Φαίδων]: τὰ μὲν οὖν δὴ ἄλλα πολλά τε καὶ μεγάλα καὶ παντοδαπὰ ὥρεύματά ἐστι· τυγχάνει δὲ ἄρα ὅντα ἐν τούτοις τοῖς πολλοῖς τέτταρ' ἄττα ὥρεύματα, ὣν τὸ μὲν μέγιστον καὶ ἔξωτάτω ὢν περὶ κύκλῳ ὁ καλούμενος Ὥκεανός ἐστιν, τούτου δὲ καταντικρὺ καὶ ἐναντίως ὥρεων Ἀχέρων, ὃς διὰ τῆς ἐρήμων τε τόπων ὢν διὰ τῆς ἀλλων καὶ δὴ καὶ ὑπὸ γῆν ὥρεων εἰς τὴν λίμνην ἀφικνεῖται τὴν Ἀχερουσιάδα, οὗ αἱ τῶν τετελευτηκότων ψυχαὶ τῶν πολλῶν ἀφικνοῦνται καί τινας εἰμαρμένους χρόνους μείνασαι, αἱ μὲν μακροτέρους, αἱ δὲ βραχυτέρους, πάλιν ἐκπέμπονται εἰς τὰς τῶν ζώων γενέσεις. τρίτος δὲ ποταμὸς τούτων κατὰ μέσον ἐκβάλλει, καὶ ἐγγὺς τῆς ἐκβολῆς ἐκπίπτει εἰς τόπον μέγαν πυρὶ πολλῷ καόμενον, καὶ λίμνην ποιεῖ μείζω τῆς παρ' ἡμῖν θαλάττης, ζέουσαν ὕδατος καὶ πηλοῦ· ἐντεῦθεν δὲ χωρεῖ [113b] κύκλῳ θολερὸς καὶ πηλώδης, περιελιττόμενος δὲ τῇ γῇ ἄλλοσε τε ἀφικνεῖται καὶ παρ' ἔσχατα τῆς Ἀχερουσιάδος λίμνης, οὐδὲ συμμειγύμενος τῷ ὕδατι· περιελιχθεὶς δὲ πολλάκις ὑπὸ γῆς ἐμβάλλει κατωτέρω τοῦ Ταρτάρου· οὕτως δὲ ἐστὶν δὲν ἐπονομάζουσιν Πυριφλεγέθοντα, οὗ καὶ οἱ ρύακες ἀποσπάσματα ἀναφυσῶσιν ὅπῃ ἀν τύχωσι τῆς γῆς. τούτου δὲ αὖτις καταντικρὺ ὁ τέταρτος ἐκπίπτει εἰς τόπον πρῶτον δεινόν τε καὶ ἄγριον, ὡς λέγεται, χρῶμα δὲ ἔχοντα ὄλον οἶον ὁ κυανός, [113c] δὲν δὴ ἐπονομάζουσι Στύγιον, καὶ τὴν λίμνην ἥν ποιεῖ ὁ ποταμὸς ἐμβάλλων, Στύγα· ὁ δὲ ἐμπεσὼν ἐνταῦθα καὶ δεινὰς δυνάμεις λαβὼν ἐν τῷ ὕδατι, δὺς κατὰ τῆς γῆς, περιελιττόμενος χωρεῖ ἐναντίος τῷ Πυριφλεγέθοντι καὶ ἀπαντᾷ ἐν τῇ Ἀχερουσιάδι λίμνῃ ἐξ ἐναντίας· καὶ οὐδὲ τὸ τούτου ὕδωρ οὐδενὶ μείγνυται, ἀλλὰ καὶ οὕτος κύκλῳ περιελθὼν ἐμβάλλει εἰς τὸν Τάρταρον ἐναντίος τῷ Πυριφλεγέθοντι· ὄνομα δὲ τούτων ἐστίν, ὡς οἱ ποιηταὶ λέγουσιν, κωκυτός. τούτων [113d] δὲ οὕτως πεφυκότων, ἐπειδὴν ἀφίκωνται οἱ τετελευτηκότες εἰς τὸν τόπον οἵ δαίμονες ἔκαστον κομίζει, πρῶτον μὲν διεδικάσαντο οἵ τε καλῶς καὶ ὄσιως βιώσαντες καὶ οἱ μῆτραι. καὶ οἵ μὲν ἀν δόξωσι μέσως βεβιωκέναι, πορευθέντες ἐπὶ τὸν Ἀχέροντα, ἀναβάντες ἀ δὴ αὐτοῖς ὄχήματά ἐστιν, ἐπὶ τούτων ἀφικνοῦνται εἰς τὴν λίμνην, καὶ ἔκει οἰκοῦσί τε καὶ καθαιρόμενοι τῶν τε ἀδικημάτων διδόντες δίκας ἀπολύονται, εἴ τις τι ἡδίκηκεν, τῶν τε εὐεργεσιῶν τιμᾶς [113e] φέρονται κατὰ τὴν ἀξίαν ἔκαστος· οἵ δὲ ἀν δόξωσιν ἀνιάτως ἔχειν διὰ τὰ μεγέθη τῶν ἀμαρτημάτων, ἥτις εἰροσυλίας

πολλὰς καὶ μεγάλας ἢ φόνους ἀδίκους καὶ παρανόμους πολλοὺς ἔξειργασμένοι ἢ ἄλλα ὅσα τοιαῦτα τυγχάνει ὅντα, τούτους δὲ ἢ προσήκουσα μοῖρα ῥίπτει εἰς τὸν Τάρταρον, ὅθεν οὕποτε ἐκβαίνουσιν.

St. 114a

[Φαίδων]: οὐδ' ἂν **Ιάσιμα** μὲν **μεγάλα** δὲ **δόξωσιν** ἡμαρτηκέναι **ἀμαρτήματα**, οἶον πρὸς **πατέρα** ἢ **μητέρα** ὑπὸ **όργης** **Βίαίου** τι πράξαντες, καὶ μεταμέλον αὐτοῖς τὸν **ἄλλον** **βίον** **βιώσιν**, ἢ **ἄνδροφόνοι** **τοιούτῳ** τινὶ **ἄλλῳ** **τρόπῳ** γένωνται, τούτους δὲ **ἐμπεσεῖν** μὲν εἰς τὸν Τάρταρον **ἀνάγκη**, **ἐμπεσόντας** δὲ αὐτοὺς καὶ **ἐνιαυτὸν** **ἔκει** **γενομένους** **ἐκβάλλει** τὸ **κῦμα**, τοὺς μὲν **ἀνδροφόνους** κατὰ τὸν **Κωκυτόν**, τοὺς δὲ **πατραλοίας** καὶ **μητραλοίας** κατὰ τὸν **Πυριφλεγέθοντα**· **ἐπειδὴν** δὲ **φερόμενοι** **γένωνται** κατὰ τὴν **λίμνην** τὴν **Ἀχερούσιάδα**, ἐνταῦθα **βοῶσι** τε καὶ **καλοῦσιν**, οἱ μὲν οὖς **ἀπέκτειναν**, οἱ δὲ οὓς **ὕβρισαν**, **καλέσαντες** δὲ **ἴκετεύουσι** καὶ [114b] **δέονται** **ἔᾶσαι** **σφᾶς** **ἐκβῆναι** εἰς τὴν **λίμνην** καὶ **δέξασθαι**, καὶ ἐὰν μὲν **πείσωσιν**, **ἐκβαίνουσί** τε καὶ **λήγουσι** τῶν **κακῶν**, εἰ δὲ μή, **φέρονται** αὖθις εἰς τὸν **Τάρταρον** καὶ **ἔκειθεν** πάλιν εἰς τοὺς **ποταμούς**, καὶ ταῦτα **πάσχοντες** οὐ πρότερον **παύονται** πρὶν ἂν **πείσωσιν** οὓς **ἡδίκησαν**· **αὔτη** γὰρ ἡ **δίκη** ὑπὸ τῶν **δικαστῶν** αὐτοῖς **ἐτάχθη**. οὐδὲ δὴ ἂν **δόξωσι** **διαφερόντως** πρὸς τὸ **όσιως** **βιῶνται**, οὗτοί **εἰσιν** οἱ **τῶνδε** μὲν τῶν **τόπων** τῶν ἐν τῇ **γῇ** **ἐλευθερούμενοί** τε καὶ **ἀπαλλαττόμενοι** **ῶσπερ** [114c] **δεσμωτηρίων**, ἂνω δὲ εἰς τὴν **καθαρὰν** **οἰκησιν** **ἀφικνούμενοι** καὶ ἐπὶ **γῆς** **οἰκιζόμενοι**. τούτων δὲ αὐτῶν οἱ **φιλοσοφίᾳ** **ἰκανῶς** **καθηράμενοι** ἄνευ τε **σωμάτων** **ζῶσι** τὸ **παράπαν** εἰς τὸν **ἐπειτα** **χρόνον**, καὶ εἰς **οἰκήσεις** **ἔτι** τούτων **καλλίους** **ἀφικνοῦνται**, ἀς οὕτε **ῥάδιον** **δηλῶσαι** οὕτε **ὁ χρόνος** **ἰκανὸς** ἐν τῷ **παρόντι**. ἀλλὰ τούτων δὴ **ἔνεκα** **χρὴ** ὃν **διεληλύθαμεν**, ὡς **Σιμμία**, πᾶν **ποιεῖν** **ῶστε** **ἀρετῆς** καὶ **φρονήσεως** ἐν τῷ **βίῳ** **μετασχεῖν**. **καλὸν** γὰρ τὸ **ἄθλον** καὶ ἡ **έλπις** **μεγάλη**. τὸ μὲν οὖν ταῦτα **διισχυρίσασθαι** οὕτως **ἔχειν** ὡς ἔγω **διελήλυθα**, οὐ πρέπει **νοῦν** **ἔχοντι** **ἀνδρί**· ὅτι μέντοι ἡ **ταῦτ'** **ἔστιν** ἢ **τοιαῦτ'** **ἄττα** περὶ τὰς **ψυχὰς** **ἡμῶν** καὶ τὰς **οἰκήσεις**, **ἐπείπερ** **ἀθάνατόν** γε ἡ **ψυχὴ** **φαίνεται** **οὖσα**, τοῦτο καὶ πρέπειν μοι δοκεῖ καὶ **ἄξιον** **κινδυνεῦσαι** **οἰομένω** οὕτως **ἔχειν** — **καλὸς** γὰρ ὁ **κίνδυνος** — καὶ **χρὴ** τὰ **τοιαῦτα** **ῶσπερ** **ἐπάρδειν** **ἔσαυτῷ**, διὸ δὴ **ἔγωγε** καὶ πάλαι **μηκύνω** τὸν **μῦθον**. ἀλλὰ τούτων δὴ **ἔνεκα** **θαρρεῖν** **χρὴ** περὶ τῇ **ἔσαυτοῦ** **ψυχῆς** **ἄνδρα** [114e] **ὅστις** ἐν τῷ **βίῳ** τὰς μὲν **ἄλλας** **ἡδονὰς** τὰς περὶ τὸ **σῶμα** καὶ τοὺς **κόσμους** **εῖασε** **χαίρειν**, ὡς **ἀλλοτρίους** τε **ὄντας**, καὶ πλέον **θάτερον** **ἡγησάμενος** **ἀπεργάζεσθαι**, τὰς δὲ περὶ τὸ **μανθάνειν** **ἔσπούδασέ** τε καὶ **κοσμήσας** τὴν **ψυχὴν** οὐκ **ἀλλοτρίω** ἀλλὰ τῷ **αὐτῆς** **κόσμῳ**, **σωφροσύνῃ** τε καὶ

St. 115a

[Φαίδων]: **δικαιοσύνη** καὶ **ἀνδρείᾳ** καὶ **ἐλευθερίᾳ** καὶ **ἀληθείᾳ**, οὕτω περιμένει τὴν εἰς **Άιδου** **πορείαν** ὡς **πορευσόμενος** ὅταν ἡ **εἰμαρμένη** **καλῇ**. ὑμεῖς μὲν οὖν, **ἔφη**, ὡς **Σιμμία** τε καὶ **Κέβης** καὶ οἱ **ἄλλοι**, εἰς αὐθις ἐν τινὶ **χρόνῳ** **ἔκαστοι** **πορεύσεσθε**· **ἔμε** δὲ νῦν ἡδη **καλεῖ**, **φαίνη** ἀν ἀνὴρ **τραγικός**, ἡ **εἰμαρμένη**, καὶ σχεδόν τί μοι **ἄρα** **τραπέσθαι** πρὸς τὸ **λουτρόν**· δοκεῖ γὰρ δὴ **βέλτιον** εἶναι λουσάμενον **πιεῖν** τὸ **φάρμακον** καὶ μὴ **πράγματα** ταῖς **γυναιξὶ** **παρέχειν** **νεκρὸν** **λούειν**. ταῦτα [115b] δὴ **εἰπόντος** αὐτοῦ ὁ **Κρίτων**, εἶεν, **ἔφη**, ὡς **Σώκρατες**· τί δὲ τούτοις ἡ ἔμοι **ἐπιστέλλεις** ἢ περὶ τῶν **παίδων** ἢ περὶ **ἄλλου** του, ὅτι ἄν σοι **ποιοῦντες** **ἡμεῖς** ἐν **χάριτι** **μάλιστα** **ποιοῦμεν**; **ἄπερ** ἀεὶ λέγω, **ἔφη**, ὡς **Κρίτων**, οὐδὲν **καινότερον**· ὅτι ὑμῶν αὐτῶν **ἐπιμελούμενοι** **ὑμεῖς** καὶ ἔμοι καὶ τοῖς **ἔμοις** καὶ **ὑμῖν** αὐτοῖς ἐν **χάριτι** **ποιήσετε** **ἄττ'** ἀν **ποιῆτε**, κἀν μὴ νῦν ὁμολογήσητε· ἐὰν δὲ **ὑμῶν** μὲν αὐτῶν **ἀμελῆτε** καὶ μὴ **θέλητε** **ῶσπερ** **κατ'** **ἔχνη** κατὰ τὰ νῦν τε **εἰρημένα** καὶ τὰ ἐν τῷ **ἔμπροσθεν** **χρόνῳ** **ζῆν**, οὐδὲ **ἐὰν** **πολλὰ** **όμολογήσητε** ἐν [115c] τῷ **παρόντι** καὶ **σφόδρα**, οὐδὲν **πλέον** **ποιήσετε**. ταῦτα μὲν τοίνυν **προθυμησόμεθα**, **ἔφη**, οὕτω **ποιεῖν** **θάπτωμεν** δὲ σε τίνα **τρόπον**; **ὅπως** ἄν, **ἔφη**, **βούλησθε**, **έάνπερ** γε **λάβητε** με καὶ μὴ **ἐκφύγω** **ὑμᾶς**. **γελάσας** δὲ **ἄμα** **ἥσυχη** καὶ πρὸς **ἡμᾶς** **ἀποβλέψας** **εἴπεν**· οὐ πείθω, ὡς **ἄνδρες**, **Κρίτωνα**, ὡς ἔγω εἰμὶ οὗτος **Σωκράτης**, ὁ νῦν διαλεγόμενος καὶ διατάττων **ἔκαστον** τῶν **λεγομένων**, ἀλλ' **οἰεταί** με **ἔκεινον** εἶναι δὲν [115d] **Ὥφεται** **όλίγον** **ὕστερον** **νεκρόν**, καὶ **ἐρωτᾷ** δὴ πῶς με **θάπτη**. ὅτι δὲ **ἔγω** πάλαι **πολὺν** **λόγον** **πεποίημαι**, ὡς, **ἔπειδην** **πίω** τὸ **φάρμακον**, οὐκέτι **ὑμῖν** **παραμενῶ**, ἀλλ' **οἰχήσομαι** **ἀπιών** εἰς **μακάρων** δὴ τινας **εύδαιμονίας**, ταῦτα μοι **δοκῶ** αὐτῷ **ἄλλως** **λέγειν**, **παραμυθούμενος** **ἄμα** μὲν **ὑμᾶς**, **ἄμα** δ' **ἐμαυτόν**. **ἐγγυήσασθε** οὖν με πρὸς **Κρίτωνα**, **ἔφη**, τὴν **ἐναντίαν** **ἐγγύην** ἢ **ἥν** οὗτος πρὸς τοὺς **δικαστὰς**

ἥγγυατο. οὗτος μὲν γὰρ ἦ μὴν παραμενεῖν· ὑμεῖς δὲ ἦ μὴν μὴ παραμενεῖν ἐγγυήσασθε ἐπειδὸν ἀποθάνω, ἀλλὰ οἰχήσεσθαι ἀπίόντα, [115e] ἵνα Κρίτων ῥᾶσιν φέρῃ, καὶ μὴ δρῶν μου τὸ σῶμα ἦ καόμενον ἢ κατορυττόμενον ἀγανακτῇ ὑπὲρ ἐμοῦ ὡς δεινὰ πάσχοντος, μηδὲ λέγη ἐν τῇ ταφῇ ὡς ἢ προτίθεται Σωκράτη ἢ ἐκφέρει ἢ κατορύττει. εὖ γὰρ ἴσθι, ἦ δ' ὅς, ὃ ἄριστε Κρίτων, τὸ μὴ καλῶς λέγειν οὐ μόνον εἰς αὐτὸν τοῦτο πλημμελές, ἀλλὰ καὶ κακόν τι ἐμποιεῖ ταῖς ψυχαῖς.

St. 116a

[Φαίδων]: ἀλλὰ θαρρεῖν τε χρὴ καὶ φάναι τούμὸν σῶμα θάπτειν, καὶ θάπτειν οὕτως ὅπως ἂν σοι φίλον ἦ καὶ μάλιστα ἡγῆ νόμιμον εἶναι. ταῦτ' εἰπὼν ἐκεῖνος μὲν ἀνίστατο εἰς οἴκημά τι ὡς λουσόμενος, καὶ ὁ Κρίτων εἴπετο αὐτῷ, ἡμᾶς δ' ἐκέλευε περιμένειν. περιεμένομεν οὖν πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς διαλεγόμενοι περὶ τῶν εἰρημένων καὶ ἀνασκοποῦντες, τοτὲ δ' αὖ περὶ τῆς συμφορᾶς διεξιόντες ὅση ἡμῖν γεγονοῦα εἴη, ἀτεχνῶς ἡγούμενοι ὕσπερ πατρὸς στερηθέντες διάξειν ὄφρανοι τὸν ἐπειτα βίον. ἐπειδὴ δὲ [116b] ἐλούσατο καὶ ἡνέχθη παρ' αὐτὸν τὰ παιδία — δύο γὰρ αὐτῷ ὑεῖς σμικροὶ ἥσαν, εἷς δὲ μέγας — καὶ αἱ οἰκεῖαι γυναῖκες ἀφίκοντο ἐκεῖναι, ἐναντίον τοῦ Κρίτωνος διαλεχθείς τε καὶ ἐπιστείλας ἄττα ἔβούλετο, τὰς μὲν γυναῖκας καὶ τὰ παιδία ἀπιέναι ἐκέλευσεν, αὐτὸς δὲ ἥκε παρ' ἡμᾶς. καὶ ἦν ἡδη ἐγγὺς ἡλίου δυσμῶν· χρόνον γὰρ πολὺν διέτριψεν ἔνδον. ἐλθὼν δ' ἐκαθέζετο λελουμένος καὶ οὐ πολλὰ ἄττα μετὰ ταῦτα διελέχθη, καὶ ἥκεν ὁ τῶν ἔνδεκα ὑπηρέτης καὶ στὰς παρ' [116c] αὐτόν, ὃ Σώκρατες, ἔφη, οὐ καταγνώσομαί γε σοῦ ὕσπερ ἄλλων καταγιγνώσκω, ὅτι μοι χαλεπαίνουσι καὶ καταρῶνται ἐπειδὸν αὐτοῖς παραγγέλω πίνειν τὸ φάρμακον ἀναγκαζόντων τῶν ἀρχόντων. σὲ δὲ ἔγὼ καὶ ἄλλως ἔγνωκα ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ γενναιότατον καὶ πραότατον καὶ ἄριστον ἄνδρα ὄντα τῶν πώποτε δεῦρο ἀφικούμενων, καὶ δή καὶ νῦν εῦ οἶδ' ὅτι οὐκ ἔμοι χαλεπαίνεις, γιγνώσκεις γὰρ τοὺς αἰτίους, ἀλλὰ ἐκείνοις. νῦν οὖν, οἶσθα γὰρ ἢ ἡλθον ἀγγέλλων, [116d] χαῖρε τε καὶ πειρῶ ὡς ῥᾶστα φέρειν τὰ ἀναγκαῖα. καὶ ἅμα δακρύσας μεταστρεφόμενος ἀπῆι. καὶ ὁ Σωκράτης ἀναβλέψας πρὸς αὐτόν, καὶ σύ, ἔφη, χαῖρε, καὶ ἡμεῖς ταῦτα ποιήσομεν. καὶ ἅμα πρὸς ἡμᾶς, ὡς ἀστεῖος, ἔφη, ὁ ἄνθρωπος· καὶ παρὰ πάντα μοι τὸν χρόνον προσήρει καὶ διελέγετο ἐνίστε καὶ ἦν ἀνδρῶν λῷστος, καὶ νῦν ὡς γενναίως με ἀποδακρύει. ἀλλ' ἄγε δή, ὃ Κρίτων, πειθώμεθα αὐτῷ, καὶ ἐνεγκάτῳ τις τὸ φάρμακον, εἰ τέτριπται· εἰ δὲ μή, τριψάτω ὁ ἄνθρωπος. καὶ [116e] ὁ Κρίτων, ἀλλ' οἴμαι, ἔφη, ἔγωγε, ὃ Σώκρατες, ἔτι ἡλιον εἶναι ἐπὶ τοῖς ὅρεσιν καὶ οὕπω δεδυκέναι. καὶ ἅμα ἔγὼ οἶδα καὶ ἄλλους πάνυ ὄψε πίνοντας, ἐπειδὸν παραγγελθῆ αὐτοῖς, δειπνήσαντάς τε καὶ πιόντας εῦ μάλα, καὶ συγγενούμενους γ' ἔνίους ὕν τοις τύχωσιν ἐπιθυμοῦντες. ἀλλὰ μηδὲν ἐπείγου· ἔτι γὰρ ἔγχωρεῖ.

St. 117a

[Φαίδων]: καὶ ὁ Σωκράτης, εἰκότως γε, ἔφη, ὃ Κρίτων, ἐκεῖνοί τε ταῦτα ποιοῦσιν, οὓς σὺ λέγεις — οἵονται γὰρ κερδαίνειν ταῦτα ποιήσαντες — καὶ ἔγωγε ταῦτα εἰκότως οὐ ποιήσω· οὐδὲν γὰρ οἴμαι κερδαίνειν ὄλιγον ὑστερον πιῶν ἄλλο γε ἢ γέλωτα ὀφλήσειν παρ' ἐμαυτῷ, γλιχόμενος τοῦ ζῆν καὶ φειδόμενος οὐδενὸς ἔτι ἐνόντος. ἀλλ' ἵθι, ἔφη, πείθου καὶ μὴ ἄλλως ποίει. καὶ ὁ Κρίτων ἀκούσας ἔνευσε τῷ παιδὶ πλησίον ἐστῶτι. καὶ ὁ παῖς ἔξελθὼν καὶ συχνὸν χρόνον διατρίψας ἥκεν ἄγων τὸν μέλλοντα δώσειν τὸ φάρμακον, ἐν κύλικι φέροντα τετριμένον. ἰδὼν δὲ ὁ Σωκράτης τὸν ἄνθρωπον, εἶναι, ἔφη, ὃ βέλτιστε, σὺ γὰρ τούτων ἐπιστήμων, τί χρὴ ποιεῖν; οὐδὲν ἄλλο, ἔφη, ἢ πιόντα περιέναι, ἔως ἂν σου βάρος ἐν [117b] τοῖς σκέλεσι γένηται, ἐπειτα κατακεῖσθαι· καὶ οὕτως αὐτὸς ποιήσει. καὶ ἅμα ὥρεξε τὴν κύλικα τῷ Σωκράτει. καὶ δῆς λαβὼν καὶ μάλα ὥλεως, ὃ Ἐχέκρατες, οὐδὲν τρέσας οὐδὲ διαφθείρας οὔτε τοῦ χρώματος οὔτε τοῦ προσώπου, ἀλλ' ὥσπερ εἰώθει ταυρηδὸν ὑποβλέψας πρὸς τὸν ἄνθρωπον, τί λέγεις, ἔφη, περὶ τοῦδε τοῦ πώματος πρὸς τὸ ἀποσπεῖσαί τινι; ἔξεστιν ἢ οὐ; τοσοῦτον, ἔφη, ὃ Σώκρατες, τρίβομεν δσον οἰόμεθα μέτριον εἶναι πιεῖν. μανθάνω, [117c] ἦ δ' ὅς· ἀλλ' εὔχεσθαί γέ που τοῖς θεοῖς ἔξεστί τε καὶ χρή, τὴν μετοίκησιν τὴν ἐνθένδε ἔκεισε εὔτυχῃ γενέσθαι· ἀ δή καὶ ἔγὼ εὔχομαι τε καὶ γένοιτο ταύτῃ. καὶ ἅμ' εἰπὼν ταῦτα ἐπισχόμενος καὶ μάλα εὐχερώς καὶ εὐκόλως ἔξεπιεν. καὶ ἡμῶν οἱ πολλοὶ τέως μὲν ἐπιεικῶς οἴοι τε ἥσαν κατέχειν τὸ μὴ δακρύειν, ὡς δὲ εἴδομεν πίνοντά τε καὶ πεπωκότα, οὐκέτι, ἀλλ' ἐμοῦ γε βίᾳ καὶ αὐτοῦ ἀστακτὶ ἔχώρει τὰ δάκρυα, ὥστε ἔγκαλυψάμενος ἀπέκλαον ἐμαυτόν — οὐ γὰρ δή ἐκεῖνόν

γε, ἀλλὰ τὴν ἐμαυτοῦ **τύχην**, οἷον ἀνδρὸς ἔταίρου [117d] ἐστερημένος εἴην. ὁ δὲ **Κρίτων** ἔτι πρότερος ἔμοι, ἐπειδὴ οὐχ οἶός τ' ἦν κατέχειν τὰ δάκρυα, ἔξανέστη. **Ἀπολλόδωρος** δὲ καὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν **χρόνῳ** οὐδὲν ἐπαύετο δακρύων, καὶ δὴ καὶ τότε ἀναβρυχησάμενος κλάων καὶ ἄγανακτῶν οὐδένα ὅντινα οὐ κατέκλασε τῶν παρόντων πλήν γε αὐτοῦ **Σωκράτους**. ἐκεῖνος δέ, οἶα, ἔφη, ποιεῖτε, ὡς **Θαυμάσιοι**. ἐγὼ μέντοι οὐχ ἤκιστα τούτου ἔνεκα τὰς **γυναικας** ἀπέπεμψα, ἵνα μὴ **τοιαῦτα** [117e] πλημμελοῖεν· καὶ γὰρ ἀκήκοα ὅτι ἐν **εὔφημίᾳ** χρὴ τελευτᾶν. ἀλλ' ἡσυχίαν τε ἄγετε καὶ καρτερεῖτε. καὶ ἡμεῖς ἀκούσαντες ἡσχύνθημέν τε καὶ ἐπέσχομεν τοῦ δακρύειν. ὁ δὲ περιελθών, ἐπειδὴ οἱ βαρύνεσθαι ἔφη τὰ **σκέλη**, κατεκλίνη **ὕπτιος** — οὕτω γὰρ ἐκέλευεν ὁ **ἄνθρωπος** — καὶ ἄμα **ἔφαπτόμενος** αὐτοῦ οὗτος ὁ **δοὺς** τὸ **φάρμακον**, διαλιπὼν **χρόνον** ἐπεσκόπει τοὺς **πόδας** καὶ τὰ **σκέλη**, κάπειτα σφόδρα **πιέσας** αὐτοῦ τὸν **πόδα** ἥρετο εἰς αἰσθάνοιτο,

St. 118a

[Φαίδων]: ὁ δ' οὐκ ἔφη. καὶ μετὰ τοῦτο αὖθις τὰς **κνήμας**: καὶ ἐπανιών οὕτως ἡμῖν ἐπεδείκνυτο ὅτι **ψύχοιτό** τε καὶ **πήγνυτο**. καὶ αὐτὸς ἤπτετο καὶ εἶπεν ὅτι, ἐπειδὴν πρὸς τῇ **καρδίᾳ** γένηται αὐτῷ, τότε οἰχήσεται. ἦδη οὖν σχεδόν τι αὐτοῦ ἦν τὰ περὶ τὸ **ἡτρον** **ψυχόμενα**, καὶ ἐκκαλυψάμενος — ἔνεκεκάλυπτο γάρ — εἶπεν — δὲ δὴ **τελευταῖον** ἐφθέγξατο — ὡς **Κρίτων**, ἔφη, τῷ **Ἄσκληπιῳ** ὀφείλομεν **ἀλεκτρυόνα**: ἀλλὰ ἀπόδοτε καὶ μὴ ἀμελήσητε. ἀλλὰ ταῦτα, ἔφη, ἔσται, ὁ **Κρίτων**: ἀλλ' ὅρα εἰς τι ἄλλο λέγεις. ταῦτα **έρομένου** αὐτοῦ οὐδὲν ἔτι ἀπεκρίνατο, ἀλλ' ὀλίγον **χρόνον** διαλιπὼν ἔκινήθη τε καὶ ὁ **ἄνθρωπος** ἔξεκάλυψεν αὐτόν, καὶ δῆς τὰ **ὅμματα** ἔστησεν. Ιδὼν δὲ ὁ **Κρίτων** συνέλαβε τὸ **στόμα** καὶ τοὺς ὀφθαλμούς. ἥδε ἡ **τελευτή**, ὡς **Ἐχέκρατες**, τοῦ **ἔταίρου** ἡμῖν ἐγένετο, **ἀνδρός**, ὡς ἡμεῖς φαῖμεν ἄν, τῶν τότε ὧν ἐπειράθημεν **ἀρίστου** καὶ ἄλλως **φρονιμωτάτου** καὶ δικαιοτάτου.